

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

« ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ »

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΑΒΑΛΑ

A.M. 7574132100003

Θέμα : «Αξιολόγηση της συμβολής της ΣυΕΠ στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και ταλέντων κάθε μαθητή/ τριας. Τεκμηρίωση πολιτικής και πρακτικών ποιοτικής ΣυΕΠ»

Επόπτης: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΑΪΤΑΝΗΣ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

Αργυροπούλου Αικατερίνη

Γαϊτάνης Δημήτριος

Μπούρας Αντώνιος

Αθήνα, 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	6
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	7
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΑΓΓΛΙΚΑ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	40
Μεθοδολογία - Έρευνα	40
Αποτελέσματα.....	43
Περιγραφική ανάλυση	43
Ιδιότητα και σχολική μονάδα.....	43
Α. ανθρώπινο δυναμικό	45
Β. Παροχή υπηρεσιών	50
Συμμετοχή χρηστών στις δράσεις ΣΕΠ.....	65
Επαγωγική στατιστική ανάλυση.....	76
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του αν διαθέτει εκπαιδευτικούς και συμβούλους που έχουν επιμορφωθεί πάνω στην καλλιέργεια των χαρισμάτων των μαθητών.....	76
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και της συχνότητας των επιμορφωτικών προγραμμάτων για θέματα ΣΕΠ;	76
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ενεργειών που γίνονται όταν ανιχνεύεται μια ιδιαίτερη ικανότητα σε κάποιον μαθητή	77
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των μεθόδων που ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση των ταλέντων	77
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν παρέχεται ενημέρωση και στήριξη στους μαθητές στους οποίους ανιχνεύεται κάποιο ταλέντο ή χάρισμα.....	78
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν γίνονται δράσεις πληροφόρησης για την αγορά εργασίας και τα νέα επαγγέλματα	79
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και τους τρόπους πληροφόρησης των μαθητών για τις απαιτήσεις των διάφορων επαγγελμάτων	79
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και τις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται στα σχολεία	80

Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ενεργειών που απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών	80
Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ατόμων/φορέων που ενημερώνονται αν εντοπιστούν ειδικές δεξιότητες σε έναν μαθητή	80
Παράρτημα.....	82
Επαγωγική στατιστική ανάλυση.....	82
Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων;	82
Υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων;.....	83
Μετράτε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιείτε; *	83
Σε αυτές τις δράσεις η συμμετοχή των παιδιών είναι συνήθως *	84
Τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησίμευαν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου;.....	85
Μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;	85
Παρακολουθεί και αξιολογεί το σχολείο τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ;	86
Οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου;	87
Υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού πάνω σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού των παιδιών; ..	87
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	89
A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ - ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ	90
B. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	91
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	96
Ξένες Πηγές (ταξινόμηση αλφαβητικά):	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	109

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το σχολείο του σήμερα βρίσκεται σ' ένα κομβικό σημείο μεγάλων αλλαγών καθώς από τη μία βρίσκονται οι πολλαπλές πραγματικότητες της ανθρώπινης συμπεριφοράς και από την άλλη οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις όπως η τεχνητή νοημοσύνη και οι εφαρμογές της που αλλάζουν ριζικά το τοπίο στην εκπαίδευση.

Η βελτίωση και η διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης βρίσκεται στο κέντρο και αφορά πολιτικές όπως: η ανανέωση των δομών και αλλαγές-συνεργασίες των εκπαιδευτικών σχημάτων, ευέλικτα εκπαιδευτικά προγράμματα που να απευθύνονται σε όλους τους μαθητές, καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας, οργάνωση της τάξης, ευρύτερη συμμετοχή χρηστών, συνέργειες μεταξύ ειδικοτήτων του σχολείου αλλά και εκτός αυτού.

Μέσα σε αυτό το κύμα του εκπαιδευτικού επαναπροσδιορισμού αλλά και της αναβάθμισης της μαθησιακής διαδικασίας, ο μαθητής βρίσκεται στο κέντρο, καθώς κύριος στόχος είναι να ενθαρρύνονται όλοι οι μαθητές να προσλαμβάνουν και να διευρύνουν τη γνώση, να εξασκούν τα χαρίσματά τους ή άλλες φυσικές κλίσεις με γνώμονα την ατομική ευημερία, την κοινωνική συνοχή αλλά και την κοινωνική και οικονομική ανάκαμψη. Ο ρόλος της Συμβουλευτικής και του Επαγγελματικού Προσανατολισμού είναι νευραλγικός καθώς θα διασφαλίσει την σύνδεση των χαρισμάτων-ικανοτήτων του κάθε μαθητή / τριας με την εκπαιδευτική διαδικασία και περαιτέρω με την αγορά εργασίας.

Η εργασία αποτελείται από τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, το θεωρητικό στο οποίο γίνεται εννοιολογική αποσαφήνιση της χαρισματικότητας, τα χαρακτηριστικά των χαρισματικών παιδιών και οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναπτύσσεται ο ρόλος της Συεπ και η διασφάλιση ποιότητας. Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται η μεθοδολογία, τα αποτελέσματα της έρευνας, αναπτύσσεται η ερμηνεία των αποτελεσμάτων και διατυπώνονται προτάσεις βελτίωσης ανά κατηγορία κριτηρίου αναφοράς του ερωτηματολογίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στον επόπτη μου Δρ. Δημήτρη Γαϊτάνη, για την αμέριστη συμπαράστασή του στην εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, τις συμβουλές, τις παρατηρήσεις, την υποστηρικτική εποπτεία και επιστημονική του κατάρτιση που με βοήθησαν αποτελεσματικά στην βελτίωση του θέματος της Διπλωματικής μου εργασίας, στην συγγραφή του θεωρητικού μέρους αυτής όπως και στην ολοκλήρωση της έρευνας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής κ.κ. Αργυροπούλου Αικατερίνη και Μπούρα Αντώνιο.

Ευγνωμονώ επίσης την οικογένειά μου, τα παιδιά μου Κατερίνα και Κυριακή για την αγνή υποστήριξή τους στην επιλογή μου να περπατήσω το δρόμο της « Διά Βίου Μάθησης» και να δω μέσα από τα δικά τους μάτια τη ζωή ξανά με αισιοδοξία. Ειδικά, να ευχαριστήσω την μικρή μου κόρη Κυριακή γιατί το ταλέντο της στο θέατρο και ο τυχαίος τρόπος ανακάλυψης αυτού μέσα από μια αυθόρμητη και ανύποπτη εγγραφή στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα ήταν το έναυσμα- κίνητρο έναρξης αυτού του ΠΜΣ αλλά και η έμπνευση του θέματος της Διπλωματικής μου εργασίας. Όπως επίσης, τη μητέρα μου γιατί είναι βράχος δίπλα μου, αθόρυβα, ταπεινά και ασταμάτητα.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Cedefop- European Centre for the Development of Vocational Learning

EQF – European Qualifications Framework

ELGPN – European Lifelong Guidance Policy Network

ESCO – Classification of European Skills, Competences, Qualifications and Occupations

ISCO – International standard classification of occupations

O NET – Occupational Information Network developed under the sponsorship of the U.S, Department of Labour

OECD – Organisation for Economic Cooperation and Development

ΟΟΣΑ - Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας

ΔΒΜ – Διά Βίου Μάθηση

ΕΚΕΠ – Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Σ.Ε.Π – Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Σ.υ.ε.π - Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Ι.Ε.Π – Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΑΓΓΛΙΚΑ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται κατά πόσο η οργανωμένη και ποιοτική Συεπ που παρέχεται στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορεί να οδηγήσει κάθε μαθητή / μαθήτρια στην ανίχνευση, καλλιέργεια και διατήρηση των ταλέντων/ χαρισμάτων του/της. Για το σκοπό αυτό μελετήθηκαν αφενός, οι θεωρητικές προσεγγίσεις της έννοιας του ταλέντου/ χαρίσματος και αφ' ετέρου ποια είναι αυτά τα επιθυμητά χαρακτηριστικά της ποιοτικής Συεπ που μπορούν να συμβάλλουν στην ανίχνευση, καλλιέργεια και διατήρηση των ταλέντων κάθε μαθητή/ τριας. Για το σκοπό αυτό συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο ακολουθώντας τα στάδια της διασφάλισης της ποιότητας. Για την συλλογή των δεδομένων, διατυπώθηκαν 34 ερωτήσεις που αφορούσαν το σχολικό οικοσύστημα στο σύνολό του και μοιράστηκε πιλοτικά σε 20 δασκάλους, εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, διευθυντές και συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού και σταδιοδρομίας. Στη συνέχεια απαντήθηκε από 121 άτομα που πήραν μέρος στην έρευνα ανώνυμα από όλη την Ελληνική Επικράτεια από Δημόσια και Ιδιωτικά σχολεία. Ακολούθησε στατιστική ανάλυση, επαγωγική και περιγραφική, και τα αποτελέσματα έδειξαν την έλλειψη οργανωμένης ΣΥΕΠ αλλά και την ανεπάρκεια σε γνωστικό και υλικό - τεχνικό πεδίο στα σχολεία. Την ερμηνεία των αποτελεσμάτων ακολουθούν 9 προτάσεις βελτίωσης ανά κατηγορία αναφοράς του ερωτηματολογίου όπως ανθρώπινο δυναμικό, παροχή υπηρεσιών, συμμετοχή χρηστών και πολιτών και αποτελέσματα των προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας.

Λέξεις κλειδιά Χαρισματικότητα, Ταλέντο, Διασφάλιση Ποιότητας Οργανωμένης Συεπ, Χαρακτηριστικά Ποιοτικής Συεπ

This study examines how organized and of quality Career Guidance and Counseling is provided in Primary and Secondary Education can lead each student to identify, develop and maintain their talents and gifts. To this end, theoretical approaches to the concept of talent/ giftedness were studied as well as what features are required for a Career Guidance and Counseling of quality. For this purpose, a questionnaire was designed following the stages of quality assurance. To collect data 34 questions were formulated concerning the school ecosystem as a whole. The questionnaire was initially piloted with 20 teachers of all specialties, principles and career counselors. Afterwards, it was answered anonymously by 121 participants from public and private schools from all over Greece. A statistical analysis both, inductive and descriptive followed. The results showed lack of organized Career Guidance and Counseling as well as inefficiencies in both cognitive and material -technical aspects in schools. The interpretation of the findings is followed by nine suggestions of improvement according to the questionnaire's reference categories, such as human resources, service provision, user and citizen participation and career education program outcomes.

Keywords Giftedness, Talent, Quality Assurance of Organized Career Guidance and Counseling, Characteristics/ Features of Quality Career Guidance and Counseling

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις αρχές του 21 αιώνα, η Ευρώπη αντιμετωπίζει σημαντικές κοινωνικές και εργασιακές προκλήσεις μέσα σ' έναν μεταβαλλόμενο κόσμο ως αποτέλεσμα της ψηφιοποίησης, της μετανάστευσης, της κλιματικής αλλαγής και της παγκοσμιοποίησης. Παράλληλα, η ψηφιακή και πράσινη μετάβαση στα επαγγέλματα όπως και η επανάσταση της τεχνητής νοημοσύνης θα αυξήσει τη ζήτηση για άτομα υψηλής ειδίκευσης σε όλους τους τομείς και σε όλα τα επαγγέλματα μέχρι το 2035 (Cedefop , 2023) ¹. Οι απαιτήσεις αλλάζουν, στόχοι και κοινωνικές δομές επανασχεδιάζονται καθώς σε αυτές τις αγορές, τις διεθνείς πλέον, η εργασία εξελίσσεται, γίνεται πιο ευέλικτη και διαρκώς μεταβαλλόμενη (Clinton, 2022).² Σημαντικές είναι και οι εξελίξεις όσον αφορά τις πολιτικές επαγγελματικής κατάρτισης που σχετίζονται με τις δεξιότητες, τα επαγγελματικά προσόντα και την πιστοποίηση της μάθησης (Κανονισμός ΕΕ 2019/128 του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του Συμβουλίου).³ Η ευρωπαϊκή ατζέντα δεξιοτήτων για την βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα κάνει λόγο για την ανάγκη αντιστοίχισης των δεξιοτήτων των πολιτών με την αγορά εργασίας προκειμένου να διασφαλιστεί η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση με γνώμονα πάντα την κοινωνική δικαιοσύνη⁴ (European Commission, 2022)⁵.

Στην πραγματικότητα, η αντιστοίχιση αυτή για να οδηγήσει σε μια εργασία γεμάτη νόημα, τόσο για το άτομο όσο και για την αγορά εργασίας, πρέπει να καλύπτει μια σειρά προσωπικών χαρακτηριστικών του ατόμου (τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα, τις αξίες, τις στάσεις, τα κίνητρα και βέβαια τις γνώσεις και τις δεξιότητες). Στη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων της 22-5-2017 ορίζεται ως δεξιότητα, η ικανότητα εφαρμογής της γνώσης και της τεχνογνωσίας για την ολοκλήρωση καθηκόντων ή την επίλυση προβλημάτων. Στο EQF, οι δεξιότητες περιγράφονται ως γνωστικές (cognitive) (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) ή πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων).⁶ Ως ικανότητα ορίζεται η « αποδεδειγμένη ικανότητα χρήσης

¹ Cedefop (2023). Skills in Transition. The way to 2035. Luxembourg: Publications Office.
<https://data.europa.eu/doi/10.2901/438491>

² Clinton, E., Krause, C., Garcia-Murias, R., & Porath, J. (2022). Vocational Guidance in Europe. Challenges, Needs, Solutions, and Development Perspectives. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-06592-7> ISBN 978-3-031-06591-0

³ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019,16 Ιανουαρίου)
EUR-Lex - L:2019:030:TOC – EL ISSN1977-0669

⁴ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10^{ης} Μαΐου 2023 σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος δεξιοτήτων.(11.05.2023) L 125/1

⁵ Future skills career guidance and lifelong learning in PES. European Network of Public Employment Services. European Commission (March 2022) https://ec.europa.eu/social/PES_Network.

⁶Ε.Ο.Π.Π.Π.Ε.Π. (2021) Εθνικό πλαίσιο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Ζωής και Σταδιοδρομίας.Αθήνα

γνώσης, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών και μεθοδικών ικανοτήτων σε εργασιακό ή μαθησιακό περιβάλλον με σκοπό την επαγγελματική ή προσωπική εξέλιξη».⁷ Είναι φανερό από τον ορισμό αυτό ότι με τον όρο δεξιότητα η σύσταση εννοεί τόσο τις επίκτητες δεξιότητες όσο και τις έμφυτες ικανότητες .

Αλλά κατά πόσο το σχολείο και ιδιαίτερα η Συμβουλευτική σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Συεπ) που παρέχεται σε αυτό , ιδίως στην α/θμια και β/θμια εκπαίδευση, συμβάλει στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και των ταλέντων κάθε μαθητή/τριας;

Ως Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας/Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Συ.Ε.Π.), ορίζεται η δια βίου διαδικασία που επιτρέπει στους πολίτες σε οποιαδήποτε στιγμή της ζωής τους να συνειδητοποιούν τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους, να λαμβάνουν ορθές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις, να σχεδιάζουν και να διαχειρίζονται τη σταδιοδρομία τους, τους επαγγελματικούς ρόλους και τις επαγγελματικές διαδρομές με ασφαλέστερο τρόπο μέσα στη σημερινή πραγματικότητα της αγοράς εργασίας και τέλος να επιτυγχάνουν μεγαλύτερη ισορροπία ανάμεσα στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή, κοινωνική εναρμόνιση, αυτονομία, και ψυχολογική ευημερία⁸. Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας/Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Συ.Ε.Π.) μπορεί να παρέχεται ατομικά ή ομαδικά, περιλαμβάνει διάφορες λειτουργίες όπως αυτογνωσία-αυτοαντίληψη, πληροφόρηση, αξιολόγηση, λήψη αποφάσεων, μετάβαση, τοποθέτηση κ.λπ.) και βρίσκει εφαρμογή σε διάφορους κλάδους, όπως στην εκπαίδευση, στην απασχόληση κ.λ.π. (ΦΕΚ 317/6 -2-2018/ ΦΕΚ 617/14-02-2022)

Στην παρούσα έρευνα, δεν αξιολογούμε την Συεπ μόνο ως ατομική συνέντευξη αλλά ως ένα οικοσύστημα, δηλαδή μια οργανωμένη δια βίου Συεπ που παρέχεται από το κράτος και τον ιδιωτικό τομέα με στόχο η παροχή της Συεπ να διασφαλίζεται παντού, πάντα και σε όλους με συνοχή, συνέχεια, συνεργασία και συντονισμό. Το ότι αυτό κρίνεται απαραίτητο θα το αναλύσουμε στην συνέχεια.

Η Συμβουλευτική σταδιοδρομίας στο σχολείο συμβάλλει στην βελτίωση της διαχείρισης των μεταβάσεων (Kraatz, 2015)⁹ . Οι μεταβάσεις αυτές διακρίνονται « σε εκπαιδευτικές ή επαγγελματικές, εκούσιες ή ακούσιες, σχεδιασμένες ή απρογραμματίστες» (Ασβεστάς,2021) ¹⁰.

⁷ idem

⁸ Council of the European Union. (2008). Council resolution on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies: 2905th Education, Youth and Culture Council meeting. Brussels,21 November 2008. Retrieved from https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/104236.pdf

⁹ Kraatz, S. (2015). *Reform of educational systems: European policies for lifelong guidance to fight early school leaving and unemployment*. <https://www.europarl.europa.eu/studies/https://> doi: 10.2861/608355

¹⁰ Ασβεστάς, Α., (2021) Μετάβαση. Στο Δ .Σιδηροπούλου- Δημακάκου (επιμ.). *Σύμβουλος Σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού (επίπεδο β')* ,σ.σ. 345-392. Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ

Η Kraatz συνεχίζει, τονίζοντας πως την τελευταία δεκαετία οι δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας έχουν μια αυξανόμενη προσοχή καθώς η ικανότητα του ατόμου να φτιάξει, να διαχειριστεί και να αναπτύξει τις δεξιότητές του επιβάλλει μια συμβουλευτική σταδιοδρομίας η οποία να ξεκινάει συστηματικά από μια αγωγή σταδιοδρομίας στα σχολεία και να συνεχίζεται στον τομέα της εργασίας σ' ένα γενικότερο πλαίσιο.

Στις λειτουργίες της Συμβουλευτικής και του (Προσωπικού, Εκπαιδευτικού, Επαγγελματικού, Κοινωνικού κ.α.) Προσανατολισμού (σελ.131 ΙΕΚΕΠ, 2007)¹¹.

εντάσσονται:

- η βελτίωση της αυτοαντίληψης των ατόμων ή των ομάδων αλλά και η εκπλήρωση της αυτογνωσίας τους.
- Η κάθε είδους πληροφόρηση που αφορά τομείς εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς, επαγγελματικούς αλλά και προσωπικούς. Εδώ, συμπεριλαμβάνεται η περιβαλλοντογνωσία όπως και η κοινωνιογνωσία
- Ο συντονισμός δράσης για την λήψη απόφασης
- Η διευκόλυνση της μετάβασης από μια κατάσταση σε μια άλλη
- Η επιτυχής ένταξη, επανένταξη και προσαρμογή από μια κατάσταση σε μια άλλη ή από ένα περιβάλλον σε άλλο με την ταυτόχρονη ικανοποίηση του ατόμου ή της ομάδας
- Η παραπομπή σε άλλους συνεργαζόμενους φορείς όταν αυτό απαιτείται

Στους στόχους της Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣυΕΠ) είναι η μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης (Cedefop, 2015)¹² μέσα από την στήριξη που μπορεί να παρέχει η Συεπ στη λήψη αποφάσεων, στη διαχείριση των μεταβάσεων και των επαγγελματικών μονοπατιών προς την αγορά εργασίας αλλά και από την εκπαίδευση στην κατάρτιση. Με βάση λοιπόν, τα ενδιαφέροντα, τα ταλέντα, τις μελλοντικές τους επιδιώξεις, η Συεπ στηρίζει αυτά τα άτομα προσδιορίζοντας κοινές πρακτικές, εξετάζει και καλύπτει τα κενά πληροφόρησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 της Επίσημης εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «η υψηλή ποιότητα, η συμμετοχικότητα και η προσβασιμότητα της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, καθώς και της βασικής σχολικής εκπαίδευσης και οι δραστηριότητες μη τυπικής μάθησης, είναι ουσιώδεις πολιτικές για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών, διότι διασφαλίζουν ότι τα παιδιά και οι νέοι διαθέτουν τις

¹¹ ΙΕΚΕΠ (2007) Διεθνή Συστήματα Διασφάλισης και Διαχείρισης Ποιότητας των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού

¹² **Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop).** (2015). *Ενημερωτικό Σημείωμα*. (9094 EL). Εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. ISBN 978-92-896-1545-7, <https://doi.org/10.2801/68032>

κατάλληλες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για το μέλλον, αποτρέπουν τους κινδύνους της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και δίνουν νόημα στη ζωή».¹³

Συνεχίζει, προτείνοντας στο άρθρο 24^ε, «να διερευνήσουν τις δυνατότητες για τη δημιουργία ευέλικτων, εξατομικευμένων και επικεντρωμένων στον εκπαιδευόμενο μαθησιακών διαδρομών και για τη στοχευμένη παροχή μάθησης σε ευάλωτες ομάδες, βάσει, για παράδειγμα, προσεγγίσεων με γνώμονα τις ενότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα, οι οποίες διευκολύνουν την εξατομικευμένη προσαρμογή της μάθησης σε συγκεκριμένες και επαγγελματικές ανάγκες».

Το 1971 ο Marland¹⁴ θα εισάγει το εξής: « τα χαρισματικά παιδιά είναι παιδιά τα οποία απαιτούν διαφοροποιημένα προγράμματα διδασκαλίας πέρα από αυτά που παρέχονται από το τυπικό σχολικό πρόγραμμα έτσι ώστε να αντιληφθούν την προσωπική και κοινωνική συμβολή τους » (A.H Passow et al., 1993)¹⁵.

Σύμφωνα με την Συνθήκη της Λισαβόνας, τον Μάρτιο του 2009, οι ηγέτες των κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα συμφωνήσουν στην υιοθέτηση βασικών στρατηγικών για

- Ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη γνώση
- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη που προωθεί την προσωπική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά
- Καλύτερες και περισσότερες θέσεις εργασίας

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (Οργανισμό Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας) από μία ευρύτερη κοινωνική άποψη η ΣυΕΠ φαίνεται να συμβάλλει σε στόχους ισότητας και σε μεγαλύτερη κοινωνική συμπερίληψη» (ΟΟΣΑ, 2004)¹⁶. Επίσης, σύμφωνα με το Cedefop , η ΣυΕΠ μπορεί να οδηγήσει σε μια καλύτερη ζωή το άτομο, αλλά είναι και ένας μηχανισμός μιας ευρύτερης αλλαγής της κοινωνίας στο σύνολό της (Cedefop,2022)¹⁷.

Συνοψίζοντας, η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός (Συεπ) θεωρείται θεσμός – κλειδί για την πραγμάτωση των ακόλουθων Ευρωπαϊκών πολιτικών αλλά αποτελεί και σημαντική διάσταση της διά βίου

¹³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου ως προς τον βασικό ρόλο των πολιτικών για τη διά βίου μάθηση στην ενδυνάμωση των κοινωνιών για τη διαχείριση της τεχνολογικής και της πράσινης μετάβασης προς όφελος της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης
Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 18/11/2019 (2019/C 389/07)

¹⁴ Marland, S.P. Jr (1971) Education of the Gifted and talented: Washington, DC: U.S Government Printing Office:

¹⁵ Passow. H., Monks. F., Heller. K., 1993. Research and Education of the Gifted in the year 2000 and beyond. *International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent*. Pergamon

¹⁶ OECD (2004), *Career Guidance and Public Policy: Bridging the Gap*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264105669-en>

¹⁷ Cedefop, European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN), & Careers Net.(2022). *Towards European Standards for monitoring and evaluation of lifelong guidance systems and services (Vol .I)* Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper, No 9.

μάθησης σε τομείς όπως Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Απασχόληση για την προώθηση κοινωνικών και οικονομικών στόχων.¹⁸

Συγκεκριμένα, η Συεπ συμβάλλει στην:

- διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της κοινωνικής ένταξης για την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Η διασφάλιση της ισοτιμίας της πρόσβασης όλων των πολιτών στις υπηρεσίες Συεπ συμβάλλει στην πρόληψη της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων και μειώνει την σχολική διαρροή. (Στρατηγικός στόχος 3)¹⁹
- υλοποίηση της Διά βίου μάθησης και της κινητικότητας ώστε να αντιμετωπιστούν μελλοντικές προκλήσεις στην αγορά εργασίας. Η εκπόνηση εθνικών πλαισίων προσόντων και η δημιουργία ευέλικτων τρόπων μάθησης για καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, ευκολότερες μεταβάσεις μεταξύ των διαφόρων τομέων εκπαίδευσης, διαχείριση της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας, αλλά και μεταβάσεων μεταξύ διαφορετικών επαγγελμάτων (Στρατηγικός στόχος 1)²⁰
- σύμπραξη συνεργασίας και συντονισμού του επιχειρηματικού κόσμου με τα διάφορα επίπεδα και τομείς εκπαίδευσης έχοντας ένα διπλό στόχο: την ανάπτυξη ενός κλίματος που ευνοεί την δημιουργικότητα, την καινοτομία με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την αειφόρο οικονομική ανάπτυξη. Από την άλλη, η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων όπως η ψηφιακή ικανότητα, η πολιτιστική συνείδηση και μετά-γνωστικές ικανότητες οδηγούν στην ατομική ευημερία (Στρατηγικός στόχος 4)²¹
- διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας που σχετίζεται με τη γνώση του ατόμου για τους στόχους του, τα ενδιαφέροντά του και τα ταλέντα του μέσα από τον προσανατολισμό τους σε συγκεκριμένες επαγγελματικές επιλογές με αποτέλεσμα την ανάπτυξη της αυτοαποτελεσματικότητας, της αυτογνωσίας, της αυτοαντίληψης και αυτοεκτίμησης του εαυτού (Δρόσος, 2021)²².

¹⁸ ΕΟΠΠΕΠ. (2012). *Ανάπτυξη πολιτικής στη διά βίου συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό. Ευρωπαϊκός οδηγός καλών πρακτικών*. EGPTools No1. <https://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/greek/anaptukse-politikes-ste-dia-biou-sumbouleutike.-kai-ton-epaggelmatiko-prosanatolismo-europaikos-odegos-kalon-praktikon/>

¹⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2009, 28 Μαΐου). C 119, §02.

²⁰ idem

²¹ Idem

²² Δρόσος, Ν., (2021). Αυτογνωσία- Αυτοαντίληψη- Αυτοεκτίμηση και επιλογή επαγγέλματος. Στο Σιδηροπούλου- Δημακάκου , Δ., (επιμ.) *Σύμβουλος Σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού (επίπεδο Β')*(σ.σ. 279-305). Αθήνα: ΙΝΕ -ΓΣΕΕ

Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι η αξιολόγηση της συμβολής της Συεπ στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και ταλέντων κάθε μαθητή/τριας, ειδικότερα πως η Συεπ μπορεί να βοηθήσει με τα εργαλεία και τις τεχνικές που διαθέτει, τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης να ανιχνεύσουν τα ταλέντα τους και να τα αξιοποιήσουν εις όφελος της δικής τους καταρχάς επαγγελματικής εξέλιξης και γνώσης, διευρύνοντας έτσι τον παιδαγωγικό και κοινωνικό ρόλο του σχολείου με αντίκτυπο σε όλους τους τομείς συγκρότησης ενός κράτους δικαίου, παραγωγικού, υγιούς, αποδοτικού και κυρίως δημοκρατικού.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Rezulli, αυτό που θα πρέπει να απασχολεί το σχολείο δεν είναι η αναγνώριση των χαρισματικών μαθητών και η συμμετοχή τους σε ειδικά προγράμματα αλλά του πως θα δημιουργηθούν υπηρεσίες που θα συναντήσουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών (Rezulli,σελ.29)²³.

Ειδικότερα, μελετήθηκαν οι ποιοτικές εκείνες μεταβλητές των εισροών, διαδικασιών και εκροών της Συεπ και της ΔΒΜ που θα επιτρέψουν συστημικές αλλαγές και βελτιώσεις με σκοπό την ανάπτυξη μεθόδων, στρατηγικών, εργαλείων και συστημάτων για την ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση, των ταλέντων / χαρισμάτων κάθε μαθητή/μαθήτριας.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο πως το οικοσύστημα του σχολείου, οι διευθυντές, οι εκπαιδευτικοί και οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες, την κατάρτιση, τα μέσα και την αρμοδιότητα, ώστε να υποστηρίξουν όχι μόνο τα χαρισματικά παιδιά αλλά όλους τους μαθητές στην μελλοντική τους σταδιοδρομία. Κατά αυτόν τον τρόπο, η συμβουλευτική και η αγωγή σταδιοδρομίας δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στην πρωτοβουλία ενός μεμονωμένου εκπαιδευτικού, αλλά απαιτεί τη συμμετοχή και την ενεργό εμπλοκή ολόκληρης της σχολικής κοινότητας (Ε.Ο.Π.Ε.Π., 2024).²⁴ Με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές να ανακαλύψουν το πλήρες δυναμικό τους μέσα από την ανάπτυξη αυτογνωσίας, αυτονομίας και αυτό- έκφρασης ώστε να λάβουν ορθές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις αξιοποιώντας όχι μόνο τα επίκτητα αλλά και τα έμφυτα χαρακτηριστικά τους. Άλλωστε κάθε μαθητής ή μαθήτρια έχει δικαίωμα να αναπτύξει το δυναμικό του μέσα από ένα εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο προασπίζεται την ισότητα μέσα από την στήριξη όλων των μαθητών και όχι προώθηση του μέσου όρου (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής,2004).²⁵ Το 1993,

²³Joseph S. Renzulli, J.S., Smith, L, White, A., Callahan, C., Hartman, R., Westberg, K., M. Gavin, K., Reis, S., Del Siegle, Sytsma. Reed R., Scales for Rating the Behavioral Characteristics of superior students 3rd edition. Technical and Administration manual A Prufrock Press Book. Routledge 2021. ISBN: 9780936386904 (pbk)

DOI: 10.4324/9781003237808

²⁴ Ε.Ο.Π.Ε.Π. (2024). *Ενιαίο Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας*,(Δ. Γαϊτάνης, Επιμ.). Αθήνα.

²⁵ European Network of Public Employment Services. European Commission (2022, March). *Future skills: Career guidance and lifelong learning in PES*.

https://ec.europa.eu/social/PES_Network

Ο Heller, στο Εγχειρίδιο για την Έρευνα και την Ανάπτυξη της Χαρισματικότητας και του Ταλέντου θα αναφέρει πως όλα τα ζητήματα που άπτονται του τομέα της χαρισματικότητας δεν περιορίζονται σε μια μικρή ομάδα « προικισμένων και ταλαντούχων» αλλά αφορούν το σύνολο της εκπαίδευσης καθώς οποιαδήποτε απόφαση γύρω από αυτόν τον τομέα θα επηρεάσει όλες τις εκπαιδευτικές αποφάσεις για όλους (Heller et al., σελ.883) ²⁶ .Το σχολείο του «μέλλοντος» καθίσταται πρωταγωνιστής στην ανάληψη ευθυνών για την αλλαγή των γνωστικών σχημάτων που συγκροτούν οι μαθητές όσο και την ανάπτυξη ενδοσχολικών συνεργασιών διαφορετικών επαγγελματικών ειδικοτήτων (δάσκαλου/εκπαιδευτικού – ψυχολόγου - σχολικού συμβούλου – συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού) προκειμένου το σχολείο να συνεχίσει να αποτελεί το « σύμπαν» εκείνο μέσα στο οποίο ο μαθητής αποκτά « ταυτότητα». Οι σχέσεις εξουσίας που πηγάζουν από την γνωστική βάση του επαγγέλματος, δίνουν βαρύτητα σε χαρακτηρισμούς και νοήματα. Η περιγραφή ενός δασκάλου για ένα παιδί ως « χαρισματικό» έχει διαφορετική επίδραση στην ψυχο-σύνθεσή του όπως και χαρακτηρισμοί του τύπου ευφυής, καλός, ανεπαρκής, μη επιμελής, εργατικός, αργόστροφος, τεμπέλης, αφηρημένος, υπερκινητικός, φιλότιμος, καπετάν- φασαρίας, παιδί με ειδικές ανάγκες.

Πόσο ακριβείς όμως είναι όλοι αυτοί οι χαρακτηρισμοί;

Πόσο καλά αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα και περιγράφουν τον μαθητή που υποτίθεται ότι περιγράφουν;

Ποια είναι η επίδραση της Συεπ στους παραπάνω παράγοντες του σχολείου, του δασκάλου, της οικογένειας;

Στην εργασία αναλύουμε τα κριτήρια ποιότητας της Συεπ που συνδέονται με την ανίχνευση, καλλιέργεια και αξιολόγηση των ταλέντων, όπως τα προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων , η εκπαίδευση / κατάρτιση των διδασκόντων , η βελτίωση της διοίκησης και της ηγεσίας του σχολείου και της υπηρεσίας ΣυΕΠ αλλά και η αποτελεσματική και βιώσιμη χρήση των πόρων.²⁷

²⁶ Passow. H., Monks. F., Heller, K., 1993. *Research and Education of the Gifted in the Year 2000 and beyond*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent. Pergamon

²⁷ Γαϊτάνης, Δ. (2015). Διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση. Στο: Δ. Σιδηροπούλου – Δημακάκου, Α. Ασβεστάς, Γ. Κουμουνοπούρου, & Α. Μυλωνά – Καλαβά (Επιμ.), *Σύγχρονα Θέματα Επαγγελματικής Συμβουλευτικής* (σσ 485-508). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ, ΤΑΛΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.1.ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

Στην προσπάθεια να μελετηθεί και να ερευνηθεί από που πηγάζει η χαρισματικότητα ενός ατόμου, τόσο οι Κλασσικές Ευρωπαϊκές παραδόσεις όσο και της Άπω Ανατολής υιοθέτησαν παρόμοιες ερμηνείες που βασίζονται σε εξαιρετικές γνωστικές ικανότητες όπως η αντίληψη, η σκέψη, η μάθηση και η μνήμη (Passow et al., 1993).

Ο Αριστοτέλης διακρίνει στα Ηθικά Ευδήμεια (355-335 π.Χ.) την απλή άσκηση μιας τέχνης π.χ. της υποδηματοποιίας από την άριστη άσκησή της, π.χ. τον απλό υποδηματοποιό, από τον σπουδαίο υποδηματοποιό, αποδίδοντας έτσι σημασία στην ιδιαίτερη ικανότητα που προέρχεται από τη φύση, την καλλιέργεια της ψυχής αλλά και την εξάσκηση (Ηθικά Ευδήμεια Β²⁸). Ο Κομφούκιος (Kung Qui) (551- 479 π. Χ.)²⁹ στην κινέζικη φιλοσοφία, κάνει λόγο για σχολεία που θα βοηθήσουν τους μαθητές να ανακαλύψουν τις ικανότητές τους αλλά και ο Πλάτων (427-347 π.Χ.) στην Πολιτεία VI, μιλά για « προικισμένα» παιδιά και ο Μεσαίωνας βρίσκει τον όρο *ταλέντο* να παίρνει την έννοια του χαρίσματος ως μια εγγενής ικανότητα (Passow et al.,1993,σελ.884)³⁰.

Η εκπαίδευση όμως αυτών των χαρισματικών και ταλαντούχων μαθητών θα ξεκινήσει από την Αμερική όπου εμφανίζεται για πρώτη φορά το μοντέλο της «επιτάχυνσης» το 1870 (Αθήνα, 2004)³¹.

Είναι στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου το 1972 από το Τμήμα Εκπαίδευσης³² θα δοθεί ο πρώτος επίσημος ορισμός του χαρισματικού μαθητή « *χαρισματικοί και ταλαντούχοι μαθητές, θεωρούνται αυτοί που, αφού αξιολογηθούν από ειδικευμένους επαγγελματίες, διαπιστωθεί ότι έχουν εξαιρετικές ικανότητες και είναι ικανοί για υψηλή επίδοση*». Και συνεχίζει λέγοντας πως « *γι' αυτούς τους μαθητές απαιτούνται διαφοροποιημένα εκπαιδευτικά προγράμματα και υπηρεσίες από αυτά που υπάρχουν στα κοινά σχολεία με στόχο τα προγράμματα αυτά να τους βοηθήσουν στην ανάπτυξη του εαυτού τους αλλά και της κοινωνίας*». Αυτός ο ορισμός της χαρισματικότητας προήλθε από μια αναφορά μιας ειδικής επιτροπής που συντάχθηκε υπό την καθοδήγηση του τότε υπουργού παιδείας Dr Sidney P.Marland και είναι γνωστή ως “Marland Report”. Αυτοί οι μαθητές επιδεικνύουν υψηλές

²⁸ Αριστοτέλης.(355-335). *Ηθικά Ευδήμεια*, βιβλίο Β, στίχος 20, Εκδόσεις Κάκτος

²⁹ Ο Άριστος (junzi) εκφράζει την δυνατότητα που διαθέτει ο κάθε άνθρωπος, όπως πιστεύει ο Κομφούκιος , να αλλάξει προς το καλύτερο, να βελτιωθεί, να γίνει τέλειος ή τουλάχιστον να πλησιάσει την τελειότητα . Στην Κομφουκιανή σκέψη δεν είναι τίποτα προκαθορισμένο, όλα είναι ανοικτά και ο άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει έναν ρόλο πολύ διακριτό. Αυτή η ομάδα Αρίστων που διαδέχεται την παλιά Αριστοκρατία δεν αντλεί τον λόγο ύπαρξής της από την κληρονομικότητα ή τον πλούτο αλλά από την ηθική της ανωτερότητα ήτοι την αρετή , την καλλιέργεια, τις ικανότητες, το ταλέντο και την αξία

³⁰ Passow. H., Monks. F., Heller, K., 1993.*Research and Education of the Gifted in the Year 2000 and beyond*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent. Pergamon

³¹ Η εκπαίδευση των μαθητών με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα. Τμήμα Ειδικής αγωγής. Αναλυτικά προγράμματα σπουδών. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα (2004)

³² Marland, S. P. (1972). *Education of the gifted and talented: Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

επιδόσεις σε γενικές νοητικές ικανότητες, δημιουργικό ή παραγωγικό τρόπο σκέψης ειδικές ακαδημαϊκές επιδόσεις, ηγετικές ικανότητες αλλά και υψηλές επιδόσεις σε οπτικές ή εκφραστικές τέχνες όπως και στον ψυχοκινητικό τομέα.

Υπάρχει μια ποικιλία από ορισμούς που έχουν δοθεί κατά καιρούς για τα χαρισματικά – ταλαντούχα παιδιά καθώς μόνο στην Αμερική από το 1990 και μετά είκοσι- μια πολιτείες έχουν αλλάξει τον ορισμό που χρησιμοποιούν για αυτά τα παιδιά. Ο ορισμός του ταλαντούχου μαθητή αναφέρεται στην Ελληνική Νομοθεσία στον Νόμο 3699/2008 (άρθρο 3). Σύμφωνα με αυτόν, «ταλαντούχοι μαθητές είναι εκείνοι που διαθέτουν διανοητικές ικανότητες και ταλέντα ανεπτυγμένα σε βαθμό που ξεπερνά σημαντικά τις προσδοκίες για την ηλικιακή τους ομάδα. Αυτοί οι μαθητές εμπίπτουν στην κατηγορία των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι οποίοι χρειάζονται ειδικές προσαρμογές στη διδασκαλία για να ικανοποιηθούν οι εκπαιδευτικές τους ανάγκες».

Στον μεγάλο όγκο της έρευνας που για χρόνια αναπτύσσεται γύρω από την ευφυΐα, υπάρχουν πολύ νεότερες ιδέες που συνδέουν την συμπεριφορική γενετική, τα διαφορετικά μοντέλα των γνωστικών ικανοτήτων αλλά και τις προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης με την εκπαίδευση και την μάθηση (Way and Worrell, 2021)³³. Όπως επίσης και ο ρόλος των « ευαίσθητων περιόδων» στην γνωστική ανάπτυξη. Ο Kievit³⁴ (2020) κάνει λόγο για πρώιμη παιδική ηλικία, μέση παιδική ηλικία και ύστατη παιδική ηλικία. Τα αμοιβαία θετικά αποτελέσματα των γνωστικών ικανοτήτων είναι δυνατότερα στην πρώιμη ανάπτυξη του παιδιού απ' ότι στην ενήλικη ανάπτυξη του. Και αυτό, γιατί τα ευεργετικά αποτελέσματα μιας δεξιότητας στην ανάπτυξη μιας άλλης είναι μεγαλύτερα σε νεαρά παιδιά την χρονική περίοδο που αυτές οι δεξιότητες αναπτύσσονται.

Στην Διεθνή επιστημονική κοινότητα οι προσεγγίσεις που έχουν επηρεάσει περισσότερο την εκπαιδευτική διαδικασία προκύπτουν από την υιοθέτηση θεωρητικών μοντέλων όπως του H.Gardner, K.Heller, Fr. Gagné, J. Renzulli και άλλων.

Χαρακτηριστική είναι η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης του Howard Gardner (1983)³⁵ ο οποίος θέτει υπό αμφισβήτηση τη νοημοσύνη ως μιας σταθερής παραμέτρου που μπορεί να μετρηθεί με κάποιο τεστ για αυτό και εντάσσει την θεωρία του στις πολυπαραγοντικές θεωρίες. Αντίθετα υποστηρίζει, ότι υπάρχουν πολλές νοημοσύνες, και συγκεκριμένα η *γλωσσική νοημοσύνη* (η ικανότητα του ατόμου να χειρίζεται αποτελεσματικά την γραπτή και προφορική επικοινωνία του), η *λογικομαθηματική νοημοσύνη* (η ικανότητα κατανόησης και

³³ Wai, J., & Worrell, F. C. (2021). *The future of intelligence research and gifted education*. *Intelligence*, **90**, 101587. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2021.101546>

³⁴ Kievit, R. A. (2020). *Sensitive periods of cognitive development*. *Behavioral Sciences*, **36**, 144-149. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2020.10.007>

³⁵ Σιδηροπούλου-Δημακάκου Δ. (2005-2006). *Επαγγελματική αξιολόγηση και καθοδήγηση*. Διδακτικές σημειώσεις. Τομέας Ψυχολογίας .

χρήσης αφηρημένων σχέσεων για την εξήγηση διαφόρων προβλημάτων), η χωρική, κιναισθηματική και μουσική νοημοσύνη, η ενδοπροσωπική νοημοσύνη (γνώθι σ' αυτόν) και η διαπροσωπική νοημοσύνη που αναφέρεται στην ικανότητα της ενσυναίσθησης. Τέλος, παραθέτει και την νατουραλιστική νοημοσύνη (ικανότητα του ατόμου να αντιλαμβάνεται το γεωφυσικό χώρο, να δουλεύει μαζί της και να εναρμονίζεται).

Η θεωρία του Gardner (1983) εμπλουτίζεται από την γενική ιδέα του Daniel Goleman (1995) για τη συναισθηματική νοημοσύνη, καθώς τα συναισθήματα είναι αυτά που καθορίζουν το πώς βλέπουμε τον κόσμο και μπορούν να προωθήσουν ή να καθυστερήσουν τη λειτουργία της μάθησης.³⁶

Το ρόλο του περιβάλλοντος έρχεται να υπογραμμίσει ο A. Tannebaum (1983), όπως αναφέρεται στο Heller, Monks and Passow, (1993)³⁷ ο οποίος τονίζει την σπουδαιότητα των «τυχαίων παραγόντων» και στον ρόλο που διαδραματίζουν έτσι ώστε το δυναμικό ενός ατόμου με την κατάλληλη συμπεριφορά να οδηγήσει στην επιτυχία. Προτείνει έτσι, μια εννοιολογική προσέγγιση της χαρισματικότητας η οποία μαζί με την σπουδαιότητα των τυχαίων παραγόντων αποτελείται από τη γενική νοητική ικανότητα, την ειδική ικανότητα, τους μη νοητικούς παράγοντες όπως αντοχή, κίνητρα, αυτοέλεγχος, και το περιβάλλον που προσφέρει προκλήσεις (οικογενειακό, σχολικό, κοινοτικό) (Passow et al., σελ.887)³⁸ .

Η φύση του ταλέντου διαχωρίζεται από την φύση της χαρισματικότητας στο διαφοροποιημένο μοντέλο χαρισματικότητας και ταλέντου του François Gagné το 1993.³⁹

Ο όρος χαρισματικότητα προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιων φυσικών κλίσεων και ικανοτήτων τα οποία ονομάζονται «χαρίσματα» ή “ιδιαιτερες κλίσεις”. Πρόκειται για ακατέργαστα υλικά που θα στηριχθεί αργότερα για να αναπτυχθεί το ταλέντο. Το μοντέλο αυτό παρουσιάζει τέσσερις τομείς φυσικής ικανότητας 1) το νοητικό 2) το δημιουργικό 3) κοινωνικό- συναισθηματικό 4) αισθητικό- κοινωνικό .

Ενώ ο Gardner ερευνά την ευφυία που αφορά τις δραστηριότητες του ανθρώπου ο Heller K.(1994)⁴⁰, βάζει κι άλλες παραμέτρους στο μοντέλο του Μονάχου, όπως η δημιουργικότητα, η αποτελεσματικότητα και η πρακτική ευφυία. Επίσης κάποια μη γνωστικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας όπως αντιμετώπιση του άγχους, τα

³⁶ Ζάλη, & Λώλη (2018). « Χαρισματικότητα : διδάσκεται/καλλιεργείται;». Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης., 8, 251-260

³⁷ Tannebaum, A. (1993). History of Giftedness and “Gifted Education” in World Perspective. In Heller, K., Monks, F., Passow, H., (Eds.), *International Handbook of Giftedness and Talent*, (p.p.3). Pergamon Press Ltd. ISBN 0-08-041398-6

³⁸ Passow, H., Monks, F., Heller, K., 1993. *Research and Education of the Gifted in the Year 2000 and beyond*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent. Pergamon

³⁹ Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High ability studies*. Vol.15(2).

⁴⁰ Το μοντέλο του Μονάχου (Heller. K.1994) Ziegler A., Heller. K., Conceptions of Giftedness from a Meta- Theoretical Perspective, *International Handbook of Giftedness*

κίνητρα για επίτευξη στόχων, οι στρατηγικές μάθησης και μελέτης, το άγχος των εξετάσεων όπως και η αντιστοιχία δυνατοτήτων και προσδοκιών. Τονίζει ιδιαίτερα, την διαδικασία της ενεργού μάθησης μέσα από την ενθάρρυνση του κατάλληλου περιβάλλοντος για την ανάδειξη, αξιοποίηση του ταλέντου, το οποίο αν δεν αξιοποιηθεί, θα σβήσει.

Το τριαδικό μοντέλο του Renzulli (1978)⁴¹ , ο οποίος αναζητώντας απαντήσεις σε ερωτήματα όπως « τι είναι αυτό που δημιουργεί την χαρισματικότητα στα άτομα», θα θεωρήσει τρεις σημαντικούς παράγοντες που ορίζουν την χαρισματικότητα 1) άνω του μέσου όρου ικανότητα 2) επιμονή και αφοσίωση σε αυτό που θέλουμε να πετύχουμε 3) δημιουργικότητα.

Εν κατακλείδι, τα ταλέντα είναι οι έμφυτες γνωστικές, σωματικές ή αισθητηριακές ικανότητες, όπως π.χ. μαθηματική σκέψη, γλωσσική ικανότητα, λεπτή χειρωνακτική εργασία, αθλητική, καλλιτεχνική ικανότητα κλπ. Πρόκειται για ικανότητες οι οποίες καλλιεργούνται περαιτέρω με την κατάλληλη εκπαίδευση ή και εξάσκηση (ESCO) Ταλέντο ή χάρισμα είναι το δυναμικό ενός ατόμου για ασυνήθιστες επιδόσεις σε έναν ή περισσότερους ειδικούς τομείς (Σιδηροπούλου -Δημακάκου, 2004; Heller, 1992).⁴² Επίσης οι ιδιαίτερες ικανότητες ή ταλέντο (π.χ. η καταπληκτική ταχύτητα πρόσκτησης και μεταφοράς γνώσης) μπορεί να εμφανίζεται και σε άτομα προερχόμενα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες π.χ . παιδιά με σωματικές αναπηρίες, δίγλωσσοι μαθητές όπως μετανάστες, πρόσφυγες ή άλλες μειονότητες (Ρομά). Οι διαδικασίες αναγνώρισης του δυναμικού των ταλέντων σε μειονοτικούς και εθνικούς πληθυσμούς δέχεται επικρίσεις, γι' αυτό και θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη τεχνικών διεργασιών αναγνώρισης ταλέντων σε ομηλικούς με διαφορετικές πολιτιστικές καταβολές (Passow et al.1993, σελ.883)⁴³.

Σύμφωνα με την ταξινόμηση του ESCO ⁴⁴ (European skills, Competences, Qualifications and Occupations) οι ικανότητες ταξινομούνται ως εξής:

⁴¹ Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? **Phi Delta Kappa**, 60(2), 180-184.

⁴² Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2004). Η εκπαίδευση των μαθητών με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα. Αθήνα:

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής. Heller, K. A. (1992). Identifying Gifted and Talented Students. *European Journal of High Ability*, 3(2), 174-188.

⁴³ Passow. H., Monks. F., Heller, K., 1993. *Research and Education of the Gifted in the Year 2000 and beyond*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent. Pergamon

⁴⁴ <http://data.europa.eu/esco/skill/c46fcb45-5c14-4ffa-abad-5a43f104bb22>

1. Βασικές { γλωσσική, αριθμητική και ψηφιακή ικανότητα}
2. Σκέψης {επεξεργασία πληροφοριών, ιδεών και εννοιών όπως απομνημόνευση, αναλυτική, γρήγορη, κριτική και ολιστική σκέψη, σχεδιασμός και οργάνωση (πληροφοριών, αντικειμένων και πόρων, διαχείριση του χρονοδιαγράμματος και των πόρων για την έγκαιρη ολοκλήρωση καθηκόντων)}
3. Αντιμετώπιση προβλημάτων { Εντοπισμός και επίλυση}
4. Δημιουργική και καινοτόμος σκέψη { Αυτοσχεδιασμός, δημιουργική και καινοτόμος σκέψη}
5. Κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες { Άσκηση ηγετικού ρόλου, επικοινωνία, οργάνωση, πειθώς, διαπραγμάτευση, παροχή στήριξης σε άλλους}
6. Σωματικές και χειρωνακτικές δεξιότητες και ικανότητες { χειρισμός αντικειμένων, εργαλείων και εξοπλισμού / φυσικές (ταχεία και κατάλληλη αντίδραση και ανταπόκριση σε εξωτερικές ή εσωτερικές συνθήκες και ερεθίσματα, αθλητισμός).

Το o-net ταξινομεί τις ικανότητες σε

- Α. Γνωστικές ικανότητες – Ικανότητες σκέψης{ Προσοχή, Λογική σκέψη (π.χ. παραγωγικός συλλογισμός, επαγωγικός συλλογισμός, καινοτόμος σκέψη) , απομνημόνευση, αντίληψη (απόκτηση και οργάνωση οπτικών πληροφοριών), μαθηματική σκέψη, χωρική αντίληψη, γλωσσική ικανότητα και έκφραση}
- Β. Φυσικές Ικανότητες – Αθλητισμός { Αντοχή, Ισορροπία , Ευλυγισία , Συντονισμός, Δύναμη}
- Γ. Ψυχοκινητικές ικανότητες (χειρωνακτικές) { Χειρισμός αντικειμένων στον χώρο και τον χρόνο, Λεπτή χειρωνακτική εργασία, Ταχύτητα αντίδρασης
- Δ. Αισθητηριακές ικανότητες { Ακουστικές, Λεκτικές, Οπτικές}
- Επίσης, δεξιότητες καλλιτεχνικής φύσεως όπως ζωγραφική, μουσική, θέατρο, φωτογραφία, χορός.

1.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΝΟΣ ΤΑΛΕΝΤΟΥ

1.2.1. Ο ρόλος της οικογένειας

Η σπουδαιότητα του περιβάλλοντος και την εναρμόνιση της πολυπλοκότητας που σχετίζεται με τα περιβάλλοντα του ατόμου όπως το προσωπικό (οικογένεια), το κοινωνικό (οι σημαντικοί άλλοι), το οργανωτικό (σχολείο) ή

το φυσικό θα οδηγήσει στην καλλιέργεια των ταλέντων του αλλά και στην καλυτέρευση της ποιότητας της ζωής του (Di Fabio & Rosen, 2018, Argyropoulou, 2021)⁴⁵.

Η οικογένεια παίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των ταλέντων ενός παιδιού. Είναι αυτή που θα επηρεάσει συμπεριφορές, ευκαιρίες, συνήθειες και προσωπικά χαρακτηριστικά. Εν τούτοις, δεν είναι μόνο η άμεση οικογένεια η οποία θα επηρεάσει την ανάπτυξη ενός παιδιού αλλά η ιστορία και οι κληρονομικές καταβολές του παιδιού (Olszewski-Kubilius, 2008)⁴⁶.

Επίσης, χαρακτηριστικά ενός ταλαντούχου παιδιού όπως, η σειρά γέννησής του και το φύλο του έχουν σημαντική επίδραση στην διαδικασία ανάπτυξης του ταλέντου επειδή επηρεάζουν τον τρόπο κοινωνικοποίησης αλλά και αναγνώρισης του ταλέντου από την οικογένεια. (Junttila, Vauras, LAAKKONEN, 2007)⁴⁷. Η σεξουαλική και βιολογική ανάπτυξη ενός παιδιού επηρεάζει την εμφάνιση και δημιουργία ενός ταλέντου καθώς στερεοτυπικές αντιλήψεις όπως και ρόλοι εισέρχονται. Για τα μεν κορίτσια, να είναι λιγότερο επιθετικά ή ακόμα και αθλητικά ή διανοούμενα ενώ για τα αγόρια να αποκρύψουν το καλλιτεχνικό ή δημιουργικό ταμπεραμέντο τους ή το ταλέντο τους σε ένα άθλημα, στο χορό ή στο μπαλέτο (Rakow ,σελ. 131)⁴⁸.

Από την άλλη, η περιθωριοποίηση της οικογένειας ως αποτέλεσμα εθνικότητας, φυλής ή θρησκείας όπως και η γενεαλογική ιστορία της οικογένειας επηρεάζουν το κατά πόσο θα αναγνωριστούν, θα υποστηριχθούν και θα αναπτυχθούν τα ταλέντα στα παιδιά.

1.2.2 Ο ρόλος του σχολικού περιβάλλοντος

Σημαντική η συμβολή της εκπαίδευσης στην ανίχνευση της χαρισματικότητας και ειδικότερα της μάθησης όλων των τύπων όπως η τυπική μάθηση (ν. 4763) ⁴⁹ Πρόκειται για μάθηση η οποία συντελείται σ' ένα οργανωμένο

⁴⁵ Argyropoulou, K., Mouratoglou, N., Antoniou, A., S., Mikedaki, K., Charokopaki, A., (2020). Sustainability. *Promoting Career Counselors' Sustainable Career Development through the Group-Based Life Construction Dialogue Intervention: "Constructing My Future Purposeful Life"* 12, 3645; doi:10.3390/su12093645

⁴⁶ Olszewski-Kubilius, P., *The Role of the Family in Talent Development*. (2008) S.I. Pfeiffer Eds), Handbook of Giftedness in children. Psycho-educational theory, research, and best practices. (p.p. 53-69) Retrieved from <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/46247/1/40.pdf#page=58>.

⁴⁷ Junttila, N., Vauras, M., Eero Laakkonen, E. (2007) The role of parenting self-efficacy in children's social and academic behavior. *European Journal of Psychology of Education*. Springer (2007) (1), 41-61 URL: <https://www.jstor.org/stable/23421716>

⁴⁸ Rakow, S., (2009). Children Middle School. In B.Kerr (ed.), *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent* (131-134). U.S.A.: Sage

⁴⁹ **Νόμος 4763/2020**: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης, και άλλες διατάξεις. ΦΕΚ Α' 254/21.12.2020.

και δομημένο περιβάλλον περιλαμβάνοντας όλες τις βαθμίδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης όπως και την Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η μη τυπική μάθηση (ν.4763) η οποία αφορά τη μάθηση η οποία επιτυγχάνεται μέσω σχεδιασμένων δραστηριοτήτων με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων, τον αλφαριθμητισμό ενηλίκων αλλά και όσων εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο.

Την άτυπη μάθηση η οποία περιλαμβάνει όλες εκείνες τις μαθησιακές δραστηριότητες οι οποίες λαμβάνουν χώρα εκτός ενός οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου με σκοπό την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων αλλά και ικανοτήτων μέσα από την επαγγελματική εμπειρία του ατόμου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Μάλιστα, η πρόωμη πρόληψη σε οργανωσιακό περιβάλλον μπορεί αφενός να εξαλείψει την ανάπτυξη προβλημάτων αλλά και να προάγει την ατομική ευημερία, την συναισθηματική νοημοσύνη και ικανοποίηση, την θετική διαχείριση των σχέσεων αλλά και την ευημερία γενικότερα (Αργυροπούλου,2020) ⁵⁰. Ο πολίτης του 21^{ου} αιώνα, για να μπορέσει να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες που του δίνονται θα πρέπει να έχει αναπτύξει την δεξιότητα της « αυτομάθησης».Με αυτόν τον τρόπο θα μπορεί να αναζητά και να αξιολογεί τις πληροφορίες, να αξιολογεί την εγκυρότητά τους και να τις χρησιμοποιεί με δημιουργικό τρόπο (Κασσωτάκης,2014)⁵¹ .

Δράσεις που οδηγούν στην ανίχνευση ενός ταλέντου είναι διάφορες κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες που παρέχονται από οργανώσεις, οργανισμούς ή φορείς στηριζόμενοι από το κράτος ή από εθελοντές ⁵².

Πρόκειται για κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους που αναφέρονται σε έργα, προγράμματα, δραστηριότητες και πρωτοβουλίες με σκοπό την προσωπική και κοινωνική ευημερία των νεαρών ατόμων. Άτομα με έναν προσανατολισμό « πέρα από το εαυτό τους» είναι περισσότερο ανοιχτά στον κόσμο με ψηλότερο το αίσθημα του ανθρωπισμού και ως εκ τούτου ψηλότερα επίπεδα ζωής (Bronk &

Finch, 2010. Αργυροπούλου, 2021)⁵³. Το περιβάλλον που θα μπορούσε να επηρεάσει τη δημιουργία ενός ταλέντου είναι επίσης το οικείο μαθησιακό περιβάλλον, το κλίμα της σχολικής τάξης, η ποιότητα διδασκαλίας όπως και

⁵⁰ Αργυροπούλου, Κ., Mouratoglou, Ν., Antoniou, Α. Σ., Mikedaki, Κ., & Charokopaki, Α. (2020). Promoting Career Counselors' Sustainable Career Development through the Group-Based Life Construction Dialogue Intervention: "Constructing My Future Purposeful Life". *Sustainability*, *12*(9), 3645. <https://doi.org/10.3390/su12093645>

⁵¹ Κασσωτάκης, Μ.(2014). Η μεταβλητότητα της επαγγελματικής ζωής και οι επιπτώσεις της στον επαγγελματικό προσανατολισμό. *ΕΛΕΣΥΠ*, *103*, 93-118

⁵² **Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. (2017, 15 Ιουνίου). C 189, §31.

⁵³ Αργυροπούλου, Κ. (2021). Sustainable Career Development: A New Challenge in Career Counselling in the Modern Era. *Advances in Social Sciences Research Journal*, *8*(12), 128-138. <https://doi.org/10.14738/assrj.812.11393>

κάποια καθοριστικά γεγονότα της ζωής. Σε αυτό το μοντέλο του Heller, το 1991 η Milgram⁵⁴ θα προσθέσει στους παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ευφυΐα ενός ατόμου τις έννοιες « δημιουργική σκέψη» και « ειδικό δημιουργικό ταλέντο». Σύμφωνα με την Σιδηροπούλου- Δημακάκου (2005) η δημιουργική σκέψη είναι η διαδικασία επίλυσης προβλημάτων με ασυνήθιστο τρόπο ενώ το δημιουργικό ταλέντο αναφέρεται σε μια σαφή και διακεκριμένη δημιουργική ικανότητα σε κάποιο τομέα. Η δημιουργικότητα μπορεί να θεωρηθεί δείκτης ανίχνευσης του ταλέντου (Καρανάνα, 2021, Guignard, Kermarrec & Tordjman 2016). Η καλλιτεχνική εκπαίδευση για παράδειγμα, καλλιεργεί την αισθητική και αναπτύσσει την δημιουργικότητα κι έτσι ο μαθητής « οφείλει να ενσωματώνει αποτελεσματικά τις διαστάσεις της σκέψης, του συναισθήματος και της επιθυμίας σε ένα δημιουργικό περιβάλλον»⁵⁵(Καρανάνα, Κόφα, Αντωνίου, 2021).

Οι «περιοχές» όπου ένα ταλέντο ή μια ιδιαίτερη κλίση μπορεί να εκδηλωθεί είναι πολυάριθμες για αυτό είναι πολύ σημαντικό αυτός ο οποίος είναι σε θέση να τις αναγνωρίζει, να βοηθήσει ώστε να εντοπιστούν να καλλιεργηθούν στον μέγιστο βαθμό τους (Ζάλη & Λώλη,2018).

Ο Renzulli θεωρώντας πως η ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης οδηγεί στην δημιουργική παραγωγικότητα προτείνει την ανίχνευση των « δυνατών» σημείων του μαθητή μέσα από τα ενδιαφέροντά του, τον τρόπο διδασκαλίας που προτιμά το μαθησιακό περιβάλλον, τον τρόπο σκέψης και έκφρασης (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2004) .⁵⁶ Συνεχίζει λέγοντας, πως αν δοθεί η ευκαιρία στο άνω του 10% -15% να μετέχουν σε ένα τέτοιο πρόγραμμα, τότε ο στόχος να ανιχνευθεί το 2%-3% του παραδοσιακά θεωρούμενου χαρισματικού μαθητικού πληθυσμού έχει επιτευχθεί. Επίσης, άλλοι παράγοντες που θα μελετηθούν θα είναι πέρα από το περιβάλλον μάθησης το σχολείο, το σπίτι και οι σημαντικοί άλλοι. Τέλος, ατομικές διαφορές, όπως η ηλικία, το φύλο, το κοινωνικο- οικονομικό υπόβαθρο, η κουλτούρα κα. επηρεάζουν τη δημιουργία του ταλέντου/ χαρισματικότητας.

Ο ρόλος του σχολείου απέναντι σε αυτά τα χαρισματικά παιδιά είναι διττός: η στήριξη που θα παρέχει είναι εκπαιδευτική αλλά και συμβουλευτική.

Το 1971 η έκθεση του Marland⁵⁷ κάνει λόγο για «διαφοροποιημένα εκπαιδευτικά προγράμματα ή και υπηρεσίες που χρειάζονται αυτά τα παιδιά (ταλαντούχα) πέρα από τα κανονικά που παρέχονται στα συνηθισμένα σχολεία προκειμένου αυτά τα παιδιά να κατανοήσουν την συμβολή τους πρώτα στον εαυτό τους και ύστερα στην κοινωνία (Marland, 1971)⁵⁸ . Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι μια εκπαιδευτική υποχρέωση και ευκαιρία

⁵⁴ Milgram, R.M. (Ed.) (1991). *Counseling gifted and talented children*. Norwood ,NJ :Ablex.

⁵⁵ Καρανάνα, Ε, Κόφα Ο., & Αντωνίου Α.-Σ.(2021). Σοφία και δημιουργικότητα σε χαρισματικούς μαθητές. Παιδαγωγικός Λόγος, 27(1), 207-226. <https://doi.org/10.12681/plogos.27929>

⁵⁶ Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Αθήνα 2004

⁵⁷ Marland, S. P. (1972). *Education of the gifted and talented: Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

⁵⁸ Marland, S. P. Jr. (1971). *Education of the Gifted and talented*. Washington, DC:U.S. Government Printing Office.

προκειμένου να αναγνωριστούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ανάγκες και ικανότητες όλων των μαθητών και κατ' επέκταση θα φέρει νέες ιδέες και θα τονώσει προγράμματα και υπηρεσίες που αφορούν χαρισματικά παιδιά (Johnsen,2021) ⁵⁹.

Το 1994, ο Callow, κάνει λόγο για δύο μεθόδους που συστήνονται να βελτιώσουν την εκπαίδευση αυτών των παιδιών :(Callow, 1994) ⁶⁰

- Τον « εμπλουτισμό» (enrichment). Διεύρυνση του προγράμματος σπουδών με παροχή πρόσθετων δραστηριοτήτων ή ανάπτυξη θεματικών που θα ήταν φυσιολογικό για μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα.
- Την « επιτάχυνση» (acceleration). Δραστηριότητες ή ασκήσεις σε λίγο υψηλότερο επίπεδο από την συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα ώστε να γίνεται η πρόοδος. Με αυτό τον τρόπο ένα παιδί μπορεί να δουλέψει με μεγαλύτερα παιδιά για κάποιες ώρες της ημέρας (Callow, 1994, σ.151)⁶¹.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην επισημάνση του χαρισματικού παιδιού, σύμφωνα με την Ζαφειροπούλου⁶² (Ζαφειροπούλου, 1999, σ. 31), είναι να οργανώσει το σχολικό εκείνο περιβάλλον που θα προωθήσει την μάθηση αλλά και θα προσπαθήσει να την προσαρμόσει κατάλληλα σε κάθε μαθητή λαμβάνοντας υπόψιν τις ιδιαιτερότητές του αλλά και τις περιβαλλοντικές συνθήκες. Όπως επίσης, όλο το σχολικό περιβάλλον θα πρέπει να βασίζεται στην προϋπόθεση ότι "όλοι οι μαθητές μπορούν να μάθουν " αλλά και να καλλιεργήσουν την βασική πεποίθηση ότι όλοι μαθητές πρέπει να ενθαρρύνονται να αγγίζουν το μέγιστο μαθησιακό δυναμικό τους (Kerr, 2009)⁶³. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν δημιουργικές και ελκυστικές δραστηριότητες για να ενθαρρύνουν τους μαθητές να πετύχουν την μέγιστη απόδοση του εαυτού τους (Susko, 2009) ⁶⁴.

Στις μέρες μας, ο δάσκαλος μέσα από την εκπαίδευση και από τον ρόλο που αναλαμβάνει, επηρεάζει την ακαδημαϊκή επίδοση του παιδιού αλλά και την προσωπική του ανάπτυξη αν καταφέρει μέσα από την διαδικασία της μάθησης να αναπτύξει τις κοινωνικές, συναισθηματικές και γνωστικές ανάγκες των μαθητών έτσι ώστε να πάρουν ευχαρίστηση από την μάθηση αλλά και να γίνουν αποδεκτοί από τους συνομηλίκους τους (Polyzorouλου

⁵⁹Johnsen, S. K. (2021). Diversity and Developing Potential. *Gifted Child Today*, 44(4), 185-186. <https://doi.org/10.1177/10762175211030355>

⁶⁰ Callow, R. W. (1994). *Classroom provision for the able and the exceptionally able. Support for Learning*, 9(4), 151-154. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9604.1994.tb00177.x>

⁶¹ Callow, W. R., (1994) Classroom provision for the able and the exceptionally able. *Support for learning*. Vol 9, No 4. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9604.1994.tb00177.x>

⁶² Ζαφειροπούλου, Μ.(1999). *Η γνωστική- συμπεριφορική προσέγγιση για τη μάθηση και τη συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο. Προοπτικές ομαλής εξέλιξης, προσαρμογής και πρόληψης*. Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος: Πανεπιστημιακές εκδόσεις.

⁶³ Kerr, B. (Ed.). (2009). *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

⁶⁴ Susco, J.A. (2009). *Administrative Attitudes. Creativity and Giftedness*. In B. Kerr (Ed.), *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent* (pp. 19-20). Thousand Oaks, CA: Sage Publications

et al., 2014)⁶⁵. Οι ανάγκες των μαθητών, όπως και οι ατομικές ανάγκες ξεχωριστά του κάθε μαθητή, προσδιορίζονται από τις παρατηρήσεις της συμπεριφοράς που κάνουν οι δάσκαλοι στην τάξη την διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Οι δάσκαλοι είναι υπεύθυνοι για την οργάνωση και την βελτίωση των μαθησιακών διαδικασιών των μαθητών αναγνωρίζοντας τις ανάγκες τους και διδάσκοντάς τους με σεβασμό, σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τις ικανότητές τους. Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη αποτελεσματικών επεμβάσεων απαιτεί την αξιολόγηση των αντιλήψεων των δασκάλων για τους χαρισματικούς μαθητές με στόχο την καλύτερη διδασκαλία και την ικανοποίηση των αναγκών τους (Polyzoroulou, Kokaridas, Patsiouras, Gari, 2014)⁶⁶.

Αναφορικά με τον ρόλο του δασκάλου, ως εκπαιδευτικός λειτουργός κάθε βαθμίδας, (Maslow,1970&1973, Rogers,1969)⁶⁷ η σύνδεσή του με τον ρόλο του συμβούλου κρίνεται αναγκαίος προκειμένου να μετεξελιχθεί η παιδαγωγική σχέση σε μία συμβουλευτική σχέση (Μπρούζος, 1998. Δημητρόπουλος, 1992. Κοσμίδου- Hardy, 1993. Κοσμόπουλος, 1996)⁶⁸ που στόχο θα έχει την διευκόλυνση του μαθητή προς μία προσωπική ολοκλήρωση, αποτελεσματική αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων του και στην λήψη καλών αποφάσεων (Δημητρόπουλος, 2002, Καλούρη,1992)⁶⁹.

Οι δάσκαλοι μαζί με την οικογένεια είναι αυτοί που θα παίξουν πρωταρχικό ρόλο στην καθοδήγηση της λήψης των αποφάσεων αυτών των παιδιών. Είναι γι' αυτό το λόγο που ζητήματα ηθικής ή η ανάπτυξη συλλογιστικής ηθικής θα τους καθοδηγήσει με σύνεση και σοφία όταν αντιμετωπίζουν ηθικά διλήμματα (Αντωνίου, κ.α, 2021. Ambrose & Cross,2019)⁷⁰.

Ο Stenberg (2003 α,ό.π. στο Kim & Ko,2007. Καρανάνα, 2021)⁷¹ αναφέρει ότι χωρίς σοφία « τα επιτυχημένα ακαδημαϊκά επιτεύγματα ή η ανάπτυξη ταλέντων δεν μπορούν να εγγυηθούν την ικανοποίηση ή την επιτυχία του

⁶⁵ Polyzoroulou, K., Kokaridas, D., Patsiouras, A., & Gari, A. (2014). Teachers' perceptions toward education of gifted children in Greek educational settings. *Journal of Physical Education and Sport*, 14(2), 211-221. <https://doi.org/10.7752/jpes.2014.02033>

⁶⁶ Idem

⁶⁷ Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

Maslow, A. H. (1973). *The farther reaches of human nature*. New York: Viking Press.

Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, OH: Merrill.

⁶⁸ Ινστιτούτο Επιμόρφωσης, (2012, Σεπτέμβριος). *Επιμορφωτικό Πρόγραμμα*. { Εκπαιδευτικό υλικό}. Θέματα Διοίκησης της Εκπαίδευσης για την απόκτηση Πιστοποιητικού Διοικητικής Επάρκειας Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

⁶⁹ Δημητρόπουλος, Ε. (2002). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση: Η αξιολόγηση του μαθητή*. Αθήνα: Γρηγόρης

⁷⁰ Καρανάνα Ε, Κόφα Ο., & Αντωνίου Α.-Σ.(2021). Σοφία και δημιουργικότητα σε χαρισματικούς μαθητές. *Παιδαγωγικός Λόγος*, 27(1), 207-226.<https://doi.org/10.12681/plogos.27929>

⁷¹ Idem

μαθητή» Ο ίδιος συνεχίζει, (2017) αναφορικά με την ορθή χρήση των ικανοτήτων του ατόμου, τονίζοντας ότι πρέπει να γίνεται με στόχο το κοινό καλό, εξισορροπώντας τα συμφέροντά του με αυτά των άλλων. Η « αναπτυγμένη νοημοσύνη» δεν πρέπει να αποτελεί μοναδικό κριτήριο για την αξιολόγηση αυτών των ατόμων. Γι' αυτό και προτείνει να επεκταθεί η εκπαίδευση των χαρισματικών και να αγκαλιάσει την ενεργό συμμετοχή και την ηθική ηγεσία (Καρανάνα, 2021,σ. 209). Προτείνει να διασφαλιστεί η ηθική διάσταση της σοφίας αυτών των ατόμων καθώς τα ευφυή, δημιουργικά μυαλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση καλών αλλά και μη σκοπών. Λαμβάνοντας υπόψιν τις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στον πλανήτη όπως πόλεμοι, κλιματική αλλαγή, κοινωνική ανισότητα, αυτά τα χαρισματικά παιδιά μπορούν να αναλάβουν ρόλους σε πεδία ηγετικά, επιστημονικά και πολιτικά με στόχο την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αειφορίας (Καρανάνα, 2021.Renzulli,2002).

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΕΠ

Η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός θεωρείται θεσμός – κλειδί, κυρίως λόγω της διεπιστημονικότητάς του καθώς ενσωματώνει ιδεολογικές προσεγγίσεις από επιστήμες όπως οι ανθρωπιστικές, οι θετικές, τη φιλοσοφία, την τέχνη αλλά και τη θρησκεία (Mc Leod, 2003)⁷². Η ολιστικότητα της φύσης του καθώς και η απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, θα ανοίξει δρόμους για τα ταλέντα, τις ικανότητες (πολιτιστική συνείδηση, ψηφιακή ικανότητα) και τις δυνατότητες των νέων με στόχο την ατομική ευημερία.⁷³ Έτσι ο ρόλος της Συεπ στην ανίχνευση, ανάπτυξη και διατήρηση των ταλέντων κάθε μαθητή είναι πολλαπλός με πρωταρχικό ρόλο την ευημερία κάθε ατόμου και όχι των λίγων χαρισματικών. Όπως αναφέρει και ο Rezulli, (2022) « ο τελικός σκοπός είναι η ανάπτυξη ενός συνολικού προγράμματος εμπλουτισμού αλλά και σχολικών περιβαλλόντων που θα ευνοήσει όλα τα παιδιά να αναπτύξουν τα ταλέντα τους».⁷⁴

Οι υπηρεσίες ΣΥΕΠ μπορούν να βοηθήσουν τα χαρισματικά παιδιά να βρουν τις κλίσεις και τα ιδιαίτερα χαρίσματά τους από πολύ νωρίς καθώς «ένα παιδί που προηγείται πνευματικά κατά τρία χρόνια από το μέσο όρο για την ηλικία του, μπορεί να αρχίσει να θέτει επαγγελματικούς στόχους από το δημοτικό σχολείο» (Milne, 1979. Δημακάκου - Σιδηροπούλου, 2005).⁷⁵ Η ΣΥΕΠ υποστηρίζει κάθε μαθητή να ανακαλύψει και να χρησιμοποιήσει το μορφωτικό, παρωθητικό και δημιουργικό δυναμικό του, ώστε να τον οδηγήσει σε αποτελεσματική παραγωγικότητα εντός του σχολικού πλαισίου αλλά και στην επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού και αργότερα επαγγελματικού πεδίου. Από την άλλη, ο ρόλος του Συμβούλου Επαγγελματικού Προσανατολισμού είναι να επιφέρει μεταβολές στα λανθασμένα πιστεύω, στις προσδοκίες και στις πεποιθήσεις του ατόμου (Παπακώστας, 1994 ,σ.43)⁷⁶ .

Το ταλέντο αναπτύσσεται μέσω αμερόληπτης και ισότιμης ΣυΕΠ χωρίς διακρίσεις βάση φύλου, οικονομικής και κοινωνικής καταβολής.

Επίσης, στο πλαίσιο της υλοποίησης υπηρεσιών Συεπ, (extra-curricular activities) και στρατηγικές και μεθόδους όπως

- Παιχνίδια ρόλων
- Αγώνες επιχειρηματολογίας – αντιλογίας

⁷² McLeod, J., (2003). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική* (μτφρ Δ Καραθάνου, Α. Μαρκαντώνη).Αθήνα. Μεταίχμιο

⁷³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 12^{ης} Μαΐου 2009 σχετικά μ' ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΕ C 119.28 .05.2009 σ.4-8)

⁷⁴ Rezulli, J., S. (2022). The schoolwide Enrichment Model: A Talent Development Approach. *Resulting in Opportunities, Resources and Encouragement for All Students*. DOI 10.4018/978-1-7998-8153-7.ch004

⁷⁵ Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. (2005-2006). Επαγγελματική αξιολόγηση και καθοδήγηση. Διδακτικές σημειώσεις. Τομέας Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

⁷⁶ Καλαντζή-Αζίζη, Α., & Ζαφειροπούλου, Μ. (2011). *Προσαρμογή στο σχολείο*. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ

- Δραστηριότητες αφήγησης ιστοριών
- Γενεόγραμμα επαγγελμάτων
- Επισκέψεις σε χώρους εργασίας
- Συνεντεύξεις με επαγγελματίες
- Συναντήσεις συνεντεύξεις μεταξύ ομοτίμων στην τάξη
- Διοργάνωση Ημερών Σταδιοδρομίας με θέμα τα Επαγγέλματα ή τις εκπαιδευτικές εκδρομές
- Συμμετοχή σε διαγωνισμούς επιχειρηματικότητας
- Καλλιτεχνική έκφραση (βίντεο ντοκιμαντέρ, αφίσες, podcast, οργάνωση εκθέσεων)
- Αξιοποίηση της Επαγγελματικής πληροφόρησης της Εθνικής Πύλης Δια Βίου Συεπ του ΕΟΠΠΕΠ
- Αξιοποίηση της πύλης CEDEFOP της Ε.Ε
- Αξιοποίηση του ISCO- ESCO
- Τέλος, ο εθελοντισμός όπως και τα talent agencies .

Δραστηριότητες, τεχνικές, μέθοδοι και εργαλεία που οδηγούν στην ανίχνευση του ταλέντου/ χαρίσματος μπορούν να εφαρμοστούν:

1. μέσα από όλα τα μαθήματα του ωρολογίου προγράμματος (across the curriculum).
2. μέσα από δράσεις που δεν εντάσσονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου (extra-curricular activities) όπως π.χ. ημέρες καριέρας, επισκέψεις σε χώρους επαγγελματιών, σεμινάρια ομαδικής συμβουλευτικής για γονείς, συμμετοχή των μαθητών σε projects και προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας, δραστηριότητες επιστήμης (ρομποτική, σκάκι), εθελοντικές δραστηριότητες (παροχή εθελοντικού έργου σε δήμους, οίκους ευγηρίας, νοσοκομεία), ομαδικές δραστηριότητες σε συλλόγους (ταξίδια, παιχνίδια) και εξωσχολικές δραστηριότητες κατά την θερινή περίοδο, όπως είναι οι κατασκηνώσεις που είναι θεματολογικά προσαρμοσμένες ανάλογα με τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών.
3. στο πλαίσιο του ειδικού μαθήματος ΣΕΠ που παρέχεται εντός του ωρολογίου προγράμματος της Α ΕΠΑΛ ή/και στο πλαίσιο της γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περίπτωση που ενταχθεί μάθημα ΣΕΠ στο ωρολόγιο πρόγραμμα αυτής.
4. στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων τα οποία εισήχθησαν με τον Ν 4692/2020 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν 4807/2021 και εφαρμόζονται με την εγκύκλιο με αρ. 94236/ΓΔ4 (ΦΕΚ 3567B/04-08-2021) στο νηπιαγωγείο, στο δημοτικό και στο γυμνάσιο εντός του ωρολογίου προγράμματος. Στην θεματική ενότητα των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων «Δημιουργώ – Καινοτομώ» είναι ενταγμένη η Αγωγή Σταδιοδρομίας - Γνωριμία με τα Επαγγέλματα. Μέσα από τα εργαστήρια δεξιοτήτων οι μαθητές και οι μαθήτριες αναπτύσσουν ήπιες δεξιότητες ζωής, τεχνολογίας και επιστήμης. Η υλοποίηση των

εργαστηρίων στη Γ γυμνασίου γίνεται σύμφωνα με επικαιροποιημένες οδηγίες που συντάχθηκαν από το ΙΕΠ με τη συμβολή του ΕΟΠΠΕΠ. .

5. στα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας τα οποία υλοποιούνται στις σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των τύπων εκτός ωρολογίου προγράμματος στο πλαίσιο σχολικών δραστηριοτήτων, με εξαίρεση τους/τις μαθητές/μαθήτριες των ΕΠΑ.Λ. που λαμβάνουν μέρος σε σχολικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο της Ζώνης Δημιουργικών Δραστηριοτήτων στην Α΄ ΕΠΑ.Λ. Στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής οι σχολικές δραστηριότητες γίνονται και εντός του ωρολογίου προγράμματος. Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού εκδίδει σχετικές εγκυκλίους για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων σε ετήσια βάση. Ο ΕΟΠΠΕΠ ανέπτυξε ένα Ενιαίο Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας με στόχο την υποστήριξη της εφαρμογής του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού εντός των σχολικών μονάδων της χώρας. Το πλαίσιο δύναται να αξιοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς β/θμιας εκπαίδευσης καθώς και τους Υπευθύνους Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού για τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Τα εργαλεία που δύνανται να αξιοποιηθούν είναι

1. Τα εργαλεία της Εθνικής Πύλης Δια βίου Συστήματος του ΕΟΠΠΕΠ (⁷⁷<https://e-stadiodromia.eoppep.gr/>):

- Ερωτηματολόγιο ενδιαφερόντων
- Ερωτηματολόγιο Αξιών
- τα ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης 5 ικανοτήτων ζωής και σταδιοδρομίας του ΕΟΠΠΕΠ.⁷⁸ (Τα 5 βασικά ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης που αναπτύχθηκαν από τον ΕΟΠΠΕΠ αφορούν συνήθως τις εξής 5 ικανότητες :1) Συναισθηματική νοημοσύνη 2) Αναζήτηση και ανάλυση ευκαιριών εκπαίδευσης ή /και εργασίας 3) Μεταγνωστικές ικανότητες (μαθαίνω πώς να μαθαίνω) 4) Ο σχεδιασμός σταδιοδρομίας και λήψης απόφασης 5) Η επικοινωνία (διαπροσωπική επικοινωνία και επαγγελματικές σχέσεις)⁷⁹
- Ειδικά εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests)
- Ψηφιακά σενάρια Αίσωπος (ΙΕΠ) (Ανακαλύπτω τον εαυτό μου / Διερευνώ τα ενδιαφέροντά μου και τα επαγγέλματα)⁸⁰(<https://aesop.iep.edu.gr/>)
- Εξομοίωση δεξιοτήτων / ικανοτήτων

⁷⁷Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π), 2024. Ενιαίο Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας. Αθήνα. ISBN 978-618-83528-2-7.

⁷⁸ Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ). Ερωτηματολόγια Αυτοαξιολόγησης 5 Ικανοτήτων Ζωής και Σταδιοδρομίας. Αθήνα: ΕΟΠΠΕΠ

⁷⁹ Εθνικό Πλαίσιο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Ζωής και Σταδιοδρομίας. Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.Αθήνα.2021

⁸⁰idem

- Καλλιτεχνικές δραστηριότητες (ζωγραφική, θέατρο, χορός, τραγούδι)
- Βιωματικές Δραστηριότητες

Η προσπάθεια καλλιέργειας της συναισθηματικής ανάπτυξης των χαρισματικών παιδιών έχει διαστάσεις από εκπαιδευτική, συμβουλευτική και περιβαλλοντική οπτική. Από εκπαιδευτική άποψη, κάθε μάθημα έχει την δική του δυναμική συναισθηματικής ανάπτυξης μέσω της αυτογνωσίας, της ενσυναίσθησης της αισθητικής εκτίμησης αλλά και ηθικών αξιών. Από την περιβαλλοντική άποψη, η τάξη, και το κλίμα του σχολείου και της κοινότητας έχουν έναν δυναμικό αντίκτυπο στην μάθηση και συμπεριφορά του μαθητή αλλά και στην συναισθηματική του ανάπτυξη όπως συμπεριφορά, κίνητρα, αυτό- αντίληψη, δέσμευση σκοπού.

Το ταλέντο προϋποθέτει την ύπαρξη μιας έμφυτης φυσικής ικανότητας που να ξεπερνά τον μέσο όρο. Μπορεί κάποιος όμως που έχει το « χάρισμα» να μην το εκμεταλλευτεί ποτέ και να μην αναγνωριστεί ως « ταλέντο». Στην καλλιέργεια αυτού του ταλέντου, μέσω της εντατικής πολλές φορές και μακροπρόθεσμης εξάσκησης, εμπλέκονται συγκεκριμένοι καταλύτες – ενδοπροσωπικοί και περιβαλλοντικοί. Κυρίαρχος παράγοντας σε αυτούς τους καταλύτες είναι η ύπαρξη των κινήτρων να παίζουν καθοριστικό ρόλο στην καλλιέργεια του ταλέντου. Άλλοι παράγοντες έχουν να κάνουν σε αυτήν την συγκεκριμένη φάση με την παρώθηση, τα ενδιαφέροντα, τις αξίες και τις ανάγκες.

Η ύπαρξη κινήτρων αλληλοεπιδρά με τα σωματικά χαρακτηριστικά (ατομικά χαρακτηριστικά, σωματική μειονεξία, κατάσταση υγείας κ.λπ.), τη βούληση ή την παρώθηση (πάθος, επιμονή, υπομονή, αφοσίωση, ενθουσιασμός, θέληση για επίδοση κ.λπ.) , την αυτοδιαχείριση (αναζήτηση πρωτοβουλιών, καινοτομιών, προκλήσεων, συνήθειων εργασίας – μερικοί μαθητές καταβάλλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για να μάθουν και άλλοι όχι-) ,την προσωπικότητα (ταπεραμέντο, αυτογνωσία, αυτοεκτίμηση, προσαρμοστικότητα κ.λπ.).⁸¹

Η πρόωμη διάγνωση και καλλιέργεια της χαρισματικότητας αυξάνουν τις πιθανότητες ικανοποίησης και ευτυχίας του παιδιού στην ενήλικη ζωή του (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, σ. 59)⁸².

Η παροχή ενός ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού που θα βοηθήσει τους χαρισματικούς μαθητές να κατανοήσουν τη φύση της χαρισματικότητας σε σχέση με τα ταλέντα τους. Η λογική της ανάλυσης συμπεριφοράς (Ζαφειροπούλου, 1999, σ.29) έχει ακριβώς αυτό το σκοπό, να διερευνήσει τις συμπεριφορές του παιδιού μέσα από τις οποίες αναδεικνύονται προτερήματα, ιδιαιτερότητες αλλά και αδυναμίες. Η ανακάλυψη από μέρος του μαθητή του τρόπου με τον οποίο μαθαίνει (μεταγνώση) θα τον οδηγήσει αφ' ενός στην αλλαγή των δυσλειτουργικών σκέψεων και αντιλήψεων (δεν είμαι καλός σε τίποτα,

⁸¹ Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: the DMGT as a developmental theory. *High ability studies*,15(2). DOI: 10.1080/135981

⁸² Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Αθήνα 2004

δεν τα καταφέρνω, δεν μαθαίνω σωστά) αλλά και θα εκπαιδευτεί σε μαθησιακές στρατηγικές που θα οργανώσουν το χρόνο του και θα αυξήσουν την αποτελεσματικότητα της οργάνωσης του υλικού του⁸³ (Ματή – Ζήση Ελένη, 2011, σ.225).

Αυτό το υλικό θα πρέπει 1) να προκαλέσει την ικανότητα του παιδιού 2) να αναπτύξει την ανεξαρτησία του μέσα από την αυτοκαθοδήγησή του και 3) να λειτουργήσει ενθαρρυντικά στην φαντασία του και στην δημιουργικότητά του⁸⁴ (Tempest, 1974. Callow, 1994).

Η Σιδηροπούλου- Δημακάκου το 2005, αναφέρει χαρακτηριστικά πως τα χαρισματικά και ταλαντούχα άτομα έχουν ανάγκη σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού προκειμένου α) να βοηθηθούν στην λήψη επαγγελματικών και εκπαιδευτικών αποφάσεων β) να κατανοήσουν τις δικές τους αξίες και να πάρουν αποστάσεις από τις αξίες και τις προσδοκίες των σημαντικών άλλων γ) να επιλέξουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει και να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους μέσα από την διαρκή ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους. Οι περισσότεροι χαρισματικοί μαθητές έχουν ικανότητες σε πολλούς τομείς κάτι που όμως δημιουργεί δυσκολία στο να αποφασίσουν τι θα εγκαταλείψουν και τι θα συνεχίσουν (Σιδηροπούλου - Δημακάκου ,2004 ,σ.115)⁸⁵. Η ίδια συνεχίζει, λέγοντας πως τέτοιου είδους μαθητές βιώνουν την επαγγελματική επιλογή ως υπαρξιακό δίλημμα. Έτσι, ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού που δεν θα απευθύνεται μόνο σε αυτά τα παιδιά αλλά θα ανταποκρίνεται στις ίδιες ανάγκες όλων θα πρέπει οπωσδήποτε να τους παρέχει ή να τους κατευθύνει πώς θα έχουν την πληροφόρηση που απαιτείται για τις δυνατότητες επαγγελματικών επιλογών. Η εξερεύνηση διαφόρων επαγγελμάτων όπως και η επαφή με επαγγελματίες θα τους δώσει την δυνατότητα να γνωρίσουν τα επαγγέλματα αλλά να βιώσουν πραγματικές εμπειρίες.

Επίσης, κάποιο ιδιαίτερο κρίσιμο γεγονός, (όπως ο θάνατος ενός γονέα ή διάκριση σε έναν διαγωνισμό, μια βαριά ασθένεια, η φοίτηση σε κάποιο σχολείο που ενθαρρύνει διαφοροποιημένα προγράμματα για χαρισματικά ή ταλαντούχα παιδιά) μπορεί να επηρεάσει την ανακάλυψη (ο παράγοντας τυχαιότητας) ή την έκβαση κάποιου ταλέντου. Από την συμβουλευτική προοπτική, τα προικισμένα και ταλαντούχα παιδιά από το γεγονός της ιδιαιτερότητας της φύσης τους που πηγάζει από την μοναδικότητά τους, η συμβουλευτική κρίνεται αναγκαία προκειμένου να τους βοηθήσει να εκμεταλλευτούν τα φυσικά τους χαρίσματα αλλά και να πάρουν τις σωστότερες γι' αυτούς ακαδημαϊκές και επαγγελματικές αποφάσεις (Passow et al.,1993,σελ.891).

⁸³ Ματή- Ζήση, Ε.(2011) Αυτοκαθοδήγηση στη μάθηση. Σχολικο-μαθησιακές δυσκολίες: ανάγνωση, ορθογραφημένη γραφή, αριθμητική. Στο Μ. Ζαφειροπούλου (επιμ.), *Προσαρμογή στο σχολείο*. Αθήνα:Πεδίο.

⁸⁴ Tempest, N. R. (1974). *Teaching clever children, 7-11*. London: Routledge and Kegan Paul.

⁸⁵ Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ.(2004).Χαρισματικοί μαθητές: Μια πρόκληση για τους λειτουργούς του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. *Επαγγελματική Αξιολόγηση και Καθοδήγηση*. *Νέα Παιδεία*,109,164-176.

Από την άλλη μεριά, το παιδί χρειάζεται βοήθεια ώστε να αναπτύξει τεχνικές που θα τον διευκολύνουν με τις αδυναμίες του και θα αναδείξουν τα μοναδικά του χαρίσματα (Ματή – Ζήση ,2011,σ.225).

Στις πιο συνηθισμένες αδυναμίες αναφέρονται 1) προβλήματα συμπεριφοράς 2) δυσκολίες μελέτης έλλειψη γνωστικών προκλήσεων. Σε αρκετές περιπτώσεις, αυτά τα παιδιά έχουν διάσπαση προσοχής σε σημείο που να φαίνονται απροσάρμοστα από έλλειψη ενδιαφέροντος, μη συμμετοχής σε δραστηριότητες της τάξης και προκαλώντας έτσι μια γενική αναταραχή στην τάξη⁸⁶ (Callow,1994,σ.152).

Μια από αυτές τις τεχνικές οφείλει να είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης ως απαραίτητη προϋπόθεση διασφάλισης της δημιουργικότητας⁸⁷ (Καρανάνα, 2021). Είναι αυτή η δημιουργικότητα ενός ατόμου που έχει να κάνει με την ψυχολογική πολυπλοκότητα καθώς συναισθηματικές και γνωστικές διαδικασίες βρίσκουν τρόπους να συνδυάζουν αποκλίνουσα και συγκλίνουσα σκέψη. Η διαφορά μεταξύ των εφήβων και των ενηλίκων σε αυτήν την ψυχολογική πολυπλοκότητα είναι ότι αυτό που μπορεί να διεγείρει την δημιουργικότητα ενός εφήβου, για έναν ενήλικα μπορεί να είναι σύνηθες. Είναι αυτή η ψυχολογική πολυπλοκότητα που έχει να κάνει με την ανάπτυξη των ταλέντων⁸⁸ (Kerr,2009, σ.24). Στο ερώτημα αν γεννιέται κάποιος δημιουργικός ή αν η δημιουργικότητα μπορεί να διδαχθεί, αυτό που επισημαίνεται είναι ότι η δημιουργική ικανότητα και παραγωγικότητα όλων των ανθρώπων μπορεί να εξελιχθεί. Η Συμβουλευτική και ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός θα βοηθήσει όλους τους μαθητές και όχι μόνο τους χαρισματικούς να πάρουν συνειδητές αποφάσεις που αφορούν την εξέλιξή τους στην κοινωνία.

Τα χαρισματικά παιδιά προκειμένου να αναπτύξουν τις ικανότητες που χρειάζονται για την κατάλληλη επιλογή σταδιοδρομίας πρέπει να βοηθηθούν από το κατάλληλο σχολικό περιβάλλον ενδυναμώνοντας θετικές στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις και φιλοδοξίες⁸⁹ (Mahlangu,2021).

Τα πολλαπλά ενδιαφέροντά τους και οι ικανότητές τους συχνά τα καθιστά αναποφάσιστα για το ποια απόφαση να πάρουν, ακαδημαϊκή, αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος ή επαγγελματική. Οι φοβίες και τα έντονα συναισθήματα τα οποία βιώνουν, τα οποία μπορεί να προέρχονται και από το οικείο περιβάλλον μέσα από τις προσδοκίες των σημαντικών άλλων. Είναι γι'αυτό, που η ΣΥΕΠ πρέπει να βοηθήσει αυτά τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τις δικές τους ρεαλιστικές προσδοκίες.

Η ενδυνάμωση των φιλοδοξιών των παιδιών με την διαρκή ενθάρρυνση και η επιμονή στους στόχους τους. Πολλές φορές, οι υψηλές προσδοκίες του οικογενειακού περιβάλλοντος μπορούν να λειτουργήσουν ενθαρρυντικά αλλά και να αποθαρρύνουν τα παιδιά καθώς η πίεση που δέχονται είναι εξωτερική. Οι Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να αποκτήσουν αυτογνωσία, αυτονομία και να ξεχωρίσουν τις προσδοκίες τους από τους σημαντικούς άλλους. Καθώς στην φάση αυτή, είναι οι γονείς οι οποίοι καταβάλλουν οποιοδήποτε χρηματικό ποσό άρα πιέζουν τα παιδιά για μεγαλύτερες αποδόσεις, κάτι που

⁸⁶ Callow, R. W. (1994). Classroom provision for the able and the exceptionally able. *Support for Learning*, 9(4), 147-151.

⁸⁷ Καρανάνα, Ε., Κόφα, Ο., & Αντωνίου, Α. Σ. (2021). *Παιδαγωγικός λόγος*.

⁸⁸ Kerr, B. (Ed.). (2009). *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

⁸⁹ Mahlangu, V.P. (2021). Leadership roles of teachers as school counsellors in schools to enhance giftedness in children. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(5), Special Issue, 19-25. DOI: <http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1003299>

μπορεί να λειτουργήσει αποθαρρυντικά και να οδηγήσει σε ματαιώση άρα και εγκατάλειψη του « ταλέντου» ή της «μοναδικής» ικανότητας που διαθέτουν.

2.2 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η διασφάλιση ποιότητας των υπηρεσιών Συεπ ήλθε στο προσκήνιο στις αρχές της δεκαετίας του 2000 σε συνέχεια του έργου της ομάδας εμπειρογνομώνων της Δια βίου ΣυΕΠ. Η ανάγκη διαρκούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών ΣυΕΠ, αύξησης της διαφάνειας, παροχής οικονομικής λογοδοσίας, βέλτιστης αξιοποίησης των ανθρώπινων και υλικών πόρων κ.λπ. καθιστούν αναγκαίο τον σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών ΣυΕΠ που βασίζεται στη συνεχή αξιολόγηση όλων των εισροών, διαδικασιών και εκροών ενός εθνικού συστήματος / μιας υπηρεσίας ΣυΕΠ. Τα κράτη μέλη, λοιπόν, ενθαρρύνονται να αναπτύξουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας, τα οποία να βασίζονται σε σχετικά πρότυπα (standards), κριτήρια και δείκτες ποιότητας, να τεκμηριώνουν όλες τις δράσεις τους (evidence-based activities) και να υποστηρίζουν τη μέτρηση, τη συγκριτική αξιολόγηση και τον ανασχεδιασμό τους στη βάση ενός κύκλου ποιότητας για ζητήματα όπως, ενδεικτικά, η επάρκεια των συμβούλων σταδιοδρομίας, η ποιότητα του υλικού και των πηγών πληροφόρησης, τα μαθησιακά αποτελέσματα της ΣυΕΠ, η ικανοποίηση των αναγκών όλων των ομάδων χρηστών/τριών κ.λπ. (Γαϊτάνης, 2015 και ΕΟΠΠΕΠ, 2012).

Σύμφωνα με τον Γαϊτάνη (2015) «Διασφάλιση ποιότητας είναι η διαρκής βελτίωση των εισροών, διαδικασιών και εκροών ενός οργανισμού συμβουλευτικής σταδιοδρομίας που γίνεται με στόχο την παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς το συμφέρον του πολίτη»

Στην περίπτωση των υπηρεσιών Συεπ ο όρος διασφάλιση ποιότητας , αφορά την *«παρακολούθηση και αξιολόγηση πρακτικών και αποδόσεων, διαδικασίες συνεχούς αξιολόγησης, αξιολογική έρευνα, κώδικες δεοντολογίας πρακτικών Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, τήρηση οδηγιών, εκπαίδευση και προσόντα των λειτουργών, κλπ»*(ΕΟΠΠΕΠ,2012 ΕΚΕΠ,2007).⁹⁰

Ειδικότερα η διασφάλιση της ποιότητας στην Συεπ είναι αναγκαία για να

- υποστηρίξουμε την επαγγελματική ανάπτυξη και την ατομική ευημερία κάθε πολίτη
- επιτυγχάνουμε καλύτερη διατομεακή συνεργασία των φορέων ΣυΕΠ
- αποδεικνύουμε την προστιθέμενη αξία και να μετράμε τα αποτελέσματα της Συεπ
- προωθούμε την κοινωνική συνοχή και την κοινωνική κινητικότητα

⁹⁰ ΕΟΠΠΕΠ.(2012). Προπαρασκευαστική μελέτη-έρευνα για την τήρηση κριτηρίων ποιότητας στις δομές συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού της εκπαίδευσης και αρχικής κατάρτισης.

https://www.eoppep.gr/images/SYEP/EOPPEP_meleti_poiotitas_domon_syep.pdf

- παρέχουμε οικονομική λογοδοσία (Γαϊτάνης, διδακτικές σημειώσεις, 2021)

Τονίζεται ιδιαίτερα ο «νευραλγικός ρόλος» της ποιοτικής Συεπ για μια ισότιμη πρόσβαση των ατόμων στην εκπαίδευση, κατάρτιση και αγορά εργασίας αλλά και την σύνδεση της Συεπ με την αειφορία (Γαϊτάνης,2023). Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην «παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και στοχευμένης στήριξης στα μικρά παιδιά όπως και 1) την προώθηση εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς , όπως αναφέρεται στον στρατηγικό στόχο 3 της Ε.Ε. που τέθηκε το 2008 91 και 2) την βελτίωση της εκπαίδευσης μέσα από την ανάπτυξη μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας που τίθεται από την ΕΕ το 2014.

Αναφερόμενοι στον όρο « ποιότητα», μπορεί να σημαίνει διαφορετικά πράγματα σε διαφορετικά πλαίσια για αυτό το λόγο και όταν ερευνάται θα πρέπει να είναι πάντα συνυφασμένη με το πλαίσιο, το αντικείμενο και το χρόνο (ΕΚΕΠ,2007)⁹². Για το λόγο αυτό, η ποιότητα είναι σχετική. Ο όρος ποιότητα μπορεί να αναφέρεται σε οποιαδήποτε από τις τρεις διαστάσεις της ποιότητας δηλαδή τις ΕΙΣΡΟΕΣ -ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ αλλά η παρακολούθηση και βελτίωση αυτών των διαστάσεων αποτελεί τμήμα της διασφάλισης της ποιότητας κι όχι απλά ποιότητα (Διδακτικές σημειώσεις Δ.Γαϊτάνη, 2021) ⁹³.

Η διασφάλιση της ποιότητας της Συεπ εφαρμόζεται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες μέσα από διαφορετικά συστήματα, με κυριότερο το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο του δικτύου ELGPN «Quality Assurance and Evidence Framework» με πέντε βασικές ομάδες κριτηρίων ποιότητας :

1. Επάρκεια των Συμβούλων Σταδιοδρομίας
2. Παροχή υπηρεσιών
3. Συμμετοχή χρηστών
4. Οικονομικά αποτελέσματα για το κράτος
5. Οικονομικά αποτελέσματα για το άτομο

⁹¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 12ης Μαΐου 2009 σχετικά μ' ένα στρατηγικό πλαίσιο για της ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΕ 119, 28/05/2009 σ.5-12)

⁹² Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) (2007). *Διεθνή συστήματα διασφάλισης και διαχείρισης ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. <https://www.eopper.gr/index.php/el/%CF%83%CF%85-%CE%B5-%CF%80/eopper-upgrade-actions/syep-quality>

⁹³ Γαϊτάνης, Δ.(2021). Σημειώσεις μαθήματος « Σχεδιασμός και αξιολόγηση Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης, Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού». Διαθέσιμες στην Ηλεκτρονική τάξη

Το πλαίσιο Διασφάλισης ποιότητας του ΕΟΠΠΕΠ υιοθέτησε αυτά τα κριτήρια και προσθέτει άλλα δύο την Οργάνωση- Διοίκηση και τις Υποδομές-Εξοπλισμός (Γαϊτάνης,2023)⁹⁴.

Το πλαίσιο Ποιότητας του ΕΟΠΠΕΠ(2012) κάνει λόγο για πέντε ομάδες κριτηρίων αναφοράς της Συεπ που αφορούν την :

1. Παροχή υπηρεσιών
2. Ανθρώπινο δυναμικό
3. Οργάνωση- διοίκηση
4. Υποδομές- εξοπλισμό
5. Ικανοποίηση χρηστών

Για την αξιολόγηση της ποιότητας χρησιμοποιούμε δείκτες ποιότητας (Quality indicators). Οι δείκτες αποτελούν μια σαφή ένδειξη ότι το επιθυμητό αποτέλεσμα έχει επιτευχθεί (ΕΚΕΠ,2007)⁹⁵ και μπορεί να είναι ποσοτικοί αλλά και ποιοτικοί. Επίσης, διακρίνονται σε δείκτες εισροών, διαδικασιών και εκροών.

Συγκεκριμένα στις εισροές περιλαμβάνονται όλοι οι ανθρώπινοι και υλικοί πόροι και τα θεσμικά πλαίσια και οι προδιαγραφές, όπως π.χ.:

- Χρήστες της Συεπ (Όλες οι ομάδες συμπεριλαμβανομένου και των ΑΜΕΑ)
- Φορείς Συεπ / Σύμβουλοι σταδιοδρομίας
- Θεσμικά Πλαίσια για την πιστοποίηση των συμβούλων, φορέων κλπ
- Μέσα και εργαλεία επαγγελματικής αξιολόγησης (Ψυχομετρικά εργαλεία, Εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων),
- Αρχές της Συεπ
- Εκπαιδευτικές και επαγγελματικές πληροφορίες
- Εθνική Στρατηγική ΣυΕΠ
- Πλαίσια - προδιαγραφές ποιότητας (Πρότυπα ποιότητας Συεπ)
- Νομοθεσία (Κώδικας δεοντολογίας. Θεσμικό πλαίσιο για την Συεπ)
- Σχέδια δράσης των φορέων ΣυΕΠ,
- Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας

⁹⁴ Γαϊτάνης, Δ. (2023). Η ανάγκη δημιουργίας μιας εθνικής στρατηγικής πολιτικής στην Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας/Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΥ.Ε.Π).*Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Πεδίο. 133-134, 97-114

⁹⁵Ζαννή-Τελιοπούλου, Κ., Δημητρόπουλος, Ε., Πυλαρινός, Φ., Αλμπάνη, Ζ., Κεδράκα, Α., Παπανικολάου, Ι., Πέτρου, Σ., Σταθακοπούλου, Α., & Τζέπογλου, Σ. (2007). *Διεθνή συστήματα διασφάλισης και διαχείρισης ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. Ανάδοχος Έργου: ΙΕΚΕΠ.
https://www.copperp.gr/images/SYEP/Diethni_Sys_Poiotitas.pdf

- Άλλοι stakeholders (Γονείς/ κηδεμόνες)
- Ηγεσία- διοίκηση της υπηρεσίας Συεπ

Στις διαδικασίες περιλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες που γίνονται για να προσθέσουν αξία στις εισροές και να τις μετατρέψουν σε αποτελέσματα που να ικανοποιούν τους χρήστες.(Johansson et al.,1993).⁹⁶ Οι διαδικασίες είναι η εφαρμογή των πόρων κατά την παροχή των υπηρεσιών ΣυΕΠ.

Συγκεκριμένα στις διαδικασίες συναντάμε:

- Εφαρμογή Μεθοδολογιών Συεπ που προωθούν την ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των ταλέντων και χαρισμάτων κάθε μαθητή
- Προώθηση- προβολή της Συεπ
- Αξιολόγηση της υπηρεσίας Συεπ
- Ανάπτυξη Συνεργασιών όλων των δομών μεταξύ τους
- Πληροφόρηση για φορείς και εργαλεία ταλέντων
- Χρήση πόρων και μέσων
- Οργάνωση- διοίκηση της δομής
- Παροχή Συεπ,
- Διδασκαλία μαθήματος ΣΕΠ
- Επιμόρφωση συμβούλων σταδιοδρομίας

Στις εκροές περιλαμβάνονται :

- Τα μαθησιακά αποτελέσματα (οι γνώσεις, οι ικανότητες, οι δεξιότητες)
- Η σχολική επίδοση σε μαθήματα που σχετίζονται με ταλέντα
- Η διαφάνεια υπηρεσίας Συεπ
- Η επαγγελματική ένταξη
- Το ποσοστό μειωμένης διαρροής
- Τα κοινωνικά οφέλη

Αφού καθοριστούν τα κριτήρια αναφοράς ή αλλιώς τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που έχουμε καθορίσει ότι θέλουμε να εξετάσουμε ή να αξιολογήσουμε, αυτό θα επιτευχθεί με τους δείκτες ποιότητας, ακολουθούμε τα στάδια ενός κύκλου ποιότητας που ως βάση θα τεθούν αυτά τα επιθυμητά χαρακτηριστικά. Πρόκειται για μια

⁹⁶ Johansson, H. J., McHugh, P., Pendlebury, A. J., & Wheeler, W. A. (1993). *Business Process Reengineering: Breakpoint Strategies for Market Dominance*. John Wiley & Sons.

αέναη διαδικασία βελτίωσης της ποιότητας η οποία ακολουθεί τέσσερα διαδοχικά στάδια (Γαϊτάνης, 2015).⁹⁷ Ακολουθείται πάντα η ίδια σειρά του κύκλου η οποία είναι η δράση (ACT), η αξιολόγηση (EVALUATE), η ανάπτυξη (DEVELOP) και η σχεδίαση (PLAN). Η τοποθέτηση των κριτηρίων αυτών στον κύκλο ποιότητας γίνεται ως εξής: στη βάση του κύκλου τοποθετείται το κριτήριο που θέλουμε να αξιολογήσουμε καθώς και ο τρόπος μέτρησής του μέσω των δεικτών που θα έχω επιλέξει (Γαϊτάνης, 2015)⁹⁸.

Αφού τεθούν τα κριτήρια στη βάση του κύκλου, ερευνάται κατά πόσο μπορούν να επιτευχθούν τα αποτελέσματα στα οποία στοχεύουν και με ποιο τρόπο. Αυτή η αξιολόγηση του κριτηρίου ποιότητας μπορεί να γίνει είτε με ποιοτικούς είτε με ποσοτικούς δείκτες. Η μέτρηση αυτή γίνεται με την συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και δεδομένων (ποιοτικών ή αριθμητικών) και τον υπολογισμό των τιμών για τους δείκτες ποιότητας. Αν π.χ. στο κριτήριο « παροχή υπηρεσιών» ο δείκτης που έχω θέσει είναι « ποια μέθοδο ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση των ταλέντων κάθε μαθητή ;» η μέτρησή μου θα μπορούσε να είναι με ποιοτικά δεδομένα όπως για παράδειγμα «το σχολείο χρησιμοποιεί ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων». Αν όμως ο δείκτης που έχω θέσει στο ίδιο κριτήριο αναφοράς « παροχή υπηρεσιών» είναι « έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν τον μαθητή κοντά με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα;» Τότε, η συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων μου αφορά ποιοτικά δεδομένα « ναι/ όχι» αλλά και αριθμητικά δεδομένα όπως « πόσες ήταν αυτές οι δράσεις κατά προσέγγιση;» Το επόμενο βήμα του κύκλου ποιότητας είναι η αξιολόγηση. Αφού έχουν συγκεντρωθεί όλα τα δεδομένα για τους δείκτες που έχουν επιλεγεί καταμετρώνται και προκύπτει ο βαθμός τήρησής τους. Μετά από την αξιολόγηση ακολουθεί η ανάπτυξη όπου ερμηνεύονται τα αποτελέσματα των μετρήσεων και γίνεται μια αναθεώρηση στα κριτήρια για μελλοντική βελτίωση των αποτελεσμάτων. Τέλος ακολουθεί, ο σχεδιασμός όπου καθορίζονται νέοι στόχοι, στρατηγικές και τεχνικές που θα ακολουθηθούν για να υπάρξουν τα αναμενόμενα ποιοτικά αποτελέσματα. Όσον αφορά τη χώρα μας, είτε πρόκειται για φορείς του Δημοσίου (Γραφεία Διασύνδεσης των πανεπιστημίων, ΚΠΑ-ΔΥΠΑ) ή του ιδιωτικού τομέα (εταιρίες παροχής υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού) όπως και ένας ιδιώτης, μπορούν να αξιολογήσουν τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχουν μέσω του συστήματος διασφάλισης της ποιότητας, και εφαρμογής συγκεκριμένων κριτηρίων και δεικτών.

⁹⁷Γαϊτάνης, Δ., (2015). Διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση. Στο: Δ. Σιδηροπούλου – Δημακάκου, Α. Ασβεστάς, Γ. Κουμουνδούρου, Α. Μυλωνά – Καλαβά (Επιμ.), Σύγχρονα Θέματα Επαγγελματικής Συμβουλευτικής (σσ 485-508). Αθήνα: Γρηγόρη.

⁹⁸ Idem

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΈΡΕΥΝΑ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί περιγράφονται ο σκοπός της έρευνας , το δείγμα, το ερευνητικό εργαλείο, η διαδικασία συλλογής δεδομένων καθώς και οι στατιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάγκη της έρευνας και την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν.

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει κατά πόσο η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού που παρέχεται στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση συμβάλλει στην ανίχνευση , καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και των ταλέντων κάθε μαθητή/ μαθήτριας. Εντάσσεται στο πλαίσιο της επίδρασης της οργανωμένης ΣΥΕΠ στους παράγοντες που έχουν να κάνουν με την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως το σχολείο, η οικογένεια κ.λπ., ούτως ώστε να υπάρχει κατάλληλη προετοιμασία για την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων και η μετέπειτα σύνδεση με την αγορά εργασίας. Προς την επίτευξη αυτού του σκοπού θα ακολουθήσω τα στάδια της διασφάλισης ποιότητας με μέτρηση συγκεκριμένων δεικτών ποιότητας.

1.1 Ερευνητικά ερωτήματα

- Προσδιορίζονται τα φυσικά, ψυχοκοινωνικά κλπ. χαρακτηριστικά που αποδίδονται στο ταλέντο-χάρισμα, σε τι διαφέρει το ταλέντο από τις γνώσεις και τις επίκτητες δεξιότητες;
- Ποια είναι τα είδη ταλέντων;
- Ποιοι παράγοντες οδηγούν στη δημιουργία του και το αντίθετο;
- Ποιοι παράγοντες οδηγούν στην ανίχνευσή του;
- Ποιες δραστηριότητες, τεχνικές, μέθοδοι και εργαλεία οδηγούν στην ανίχνευσή του/ ανάπτυξη/ καλλιέργεια/ διατήρηση;
- Ποιος ο ρόλος της ΣΥΕΠ στην ανίχνευση, ανάπτυξη και διατήρηση των ταλέντων κάθε μαθητή;
- Ποια τα επιθυμητά χαρακτηριστικά της ποιοτικής ΣΥΕΠ για την ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των ταλέντων και χαρισμάτων κάθε μαθητή (Εισροές, διαδικασίες, εκροές)
-

1.2 Μέθοδος της έρευνας

Στην παρούσα εργασία ακολουθώ τα στάδια της διασφάλισης ποιότητας ως εξής : Θέτω ως βάση τα επιθυμητά χαρακτηριστικά ΔΡΩ (θέτω κριτήρια εισροών- διαδικασιών- εκροών και δεικτών ποιότητας) ΜΕΤΡΩ (με το ερωτηματολόγιο το οποίο διανεμήθηκε στα σχολεία) ΑΞΙΟΛΟΓΩ (τι πάει καλά και τι όχι στην Συεπ σε σχέση

με τα ταλέντα), ΑΝΑΠΤΥΣΣΩ (με βάση τις μετρήσεις τι πρέπει να γίνει) ΣΧΕΔΙΑΖΩ (ποιος, πότε με τι πόρους κλπ.)

Αναπτύχθηκε για το σκοπό της έρευνας ερωτηματολόγιο το οποίο αρχικά δόθηκε σ' ένα μικρό δείγμα ατόμων , περίπου είκοσι, οι οποίοι έδωσαν ανατροφοδότηση σχετικά με την εγκυρότητα, τη σαφήνεια και την πληρότητα του ερωτηματολογίου και έγιναν οι διορθώσεις και οι προτάσεις βελτίωσης ανάλογα με τα ερευνητικά ερωτήματα. Μετά την κατάλληλη ανάπτυξη του σε μορφή για έλεγχο εγκυρότητας ανέβηκε σε google forms. Μέτρησε και αξιολόγησε συγκεκριμένους δείκτες ποιότητας αριθμητικούς και ποιοτικούς. Οι ερωτήσεις δεν είναι προσωπικές αλλά αφορούν την σχολική μονάδα στο σύνολό της. Οι ερωτήσεις είναι 34 και δίνεται εισαγωγικό σημείωμα με διευκρινήσεις όπως και διασφαλίζεται η εθελοντική συμμετοχή των ερωτηθέντων στην έρευνα καθώς και η ανωνυμία τους. Με τη βοήθεια των δεδομένων που συλλέχθηκαν για συγκεκριμένες κατηγορίες κριτηρίων αναφοράς της ΣΥΕΠ (Ανθρώπινο Δυναμικό, Παροχή Υπηρεσιών, Συμμετοχή χρηστών) περιεγράφηκαν τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η οργανωμένη Συεπ (εισροές, διαδικασίες, εκροές) και τα οποία παρακολουθούνται και αξιολογούνται στη βάση ενός κύκλου ποιότητας. Σχετικά με την στατιστική ανάλυση έγινε περιγραφική και επαγωγική ανάλυση με τους απαραίτητους σχολιασμούς.

1.2.1 Δείγμα της έρευνας

Το ερωτηματολόγιο δόθηκε μέσω ενός συνδέσμου ο οποίος αποστάλθηκε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στα σχολεία Δημοτικά και Γυμνάσια γενικής και ειδικής δημόσια και ιδιωτικά σε όλη την Επικράτεια. Συμπληρώθηκε από δασκάλους, καθηγητές όλων των ειδικοτήτων, διευθυντές, συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού. Η έρευνα είναι ανώνυμη και κανένα στοιχείο ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν συλλέχθηκε. Οι ερωτήσεις δεν ήταν προσωπικές αλλά αφορούσαν την σχολική μονάδα στο σύνολό της. Η διάρκεια της έρευνας ήταν από τον Αύγουστο του 2023 έως τις 20 Δεκεμβρίου 2023.

1.2.2 Συμβολή της έρευνας

Τα αποτελέσματα που αναμένονται από την έρευνα είναι πολλαπλά και αφορούν κυρίως το πεδίο της ΣΥΕΠ. Θα δείξουν αφενός την έλλειψη της συμβουλευτικής σταδιοδρομίας από τον σχολικό χώρο και την ανεπάρκεια (γνωστικό και υλικό- τεχνική) του σχολικού οικοσυστήματος όσον αφορά την συμβουλευτική σταδιοδρομία με το ταίριασμα των ταλέντων- δεξιοτήτων – ικανοτήτων των μαθητών με διττό στόχο: την ένταξη στην αγορά εργασίας βάση αυτών των ταλέντων αλλά και την ευτυχία του ατόμου μέσα από την αξιοποίηση των ταλέντων του.

Μεθοδολογία στατιστικής ανάλυσης

Η ανάλυση των δεδομένων των ερωτηματολογίων έγινε με το στατιστικό πρόγραμμα IBM SPSS v.28. Για τις κατηγορικές/ποιοτικές μεταβλητές υπολογίστηκαν τα περιγραφικά στοιχεία και συγκεκριμένα έγινε υπολογισμός των απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων (N, %) και παρουσιάστηκαν τα αντίστοιχα ραβδογράμματα.

Η επαγωγική στατιστική ανάλυση που ακολούθησε, είχε σκοπό να διερευνήσει πιθανές διαφορές μεταξύ των δύο εκπαιδευτικών φορέων (Δημοτικό, Γυμνάσιο) στους οποίους υπάγονται οι εκπαιδευτικοί/σύμβουλοι του δείγματος και των δυνατοτήτων του εκπαιδευτικού/συμβουλευτικού προσωπικού στο να παρέχει υπηρεσίες και να διεξάγει δράσεις ΣΕΠ καθώς και τα εργαλεία/μέσα που αυτό επιτυγχάνεται.

Για την διερεύνηση αυτή χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος ανεξαρτησίας χ^2 και ο ακριβής έλεγχος Fisher (όπου κρίθηκε απαραίτητο). Η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού φορέα και των πεποιθήσεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την διαφοροποίηση του προγράμματος σπουδών ως μέθοδο για την καλλιέργεια των χαρισμάτων στους μαθητές, διερευνήθηκε με ελέγχους Mann-Whitney (Ρούσσοι & Τσαούσης, 2011).

Field, A. (2016). Η διερεύνηση της στατιστικής με τη χρήση του SPSS της IBM. Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός.

Ρούσσοι, Π. & Τσαούσης, Γ. (2011). Στατιστική στις επιστήμες της συμπεριφοράς με τη χρήση του SPSS. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

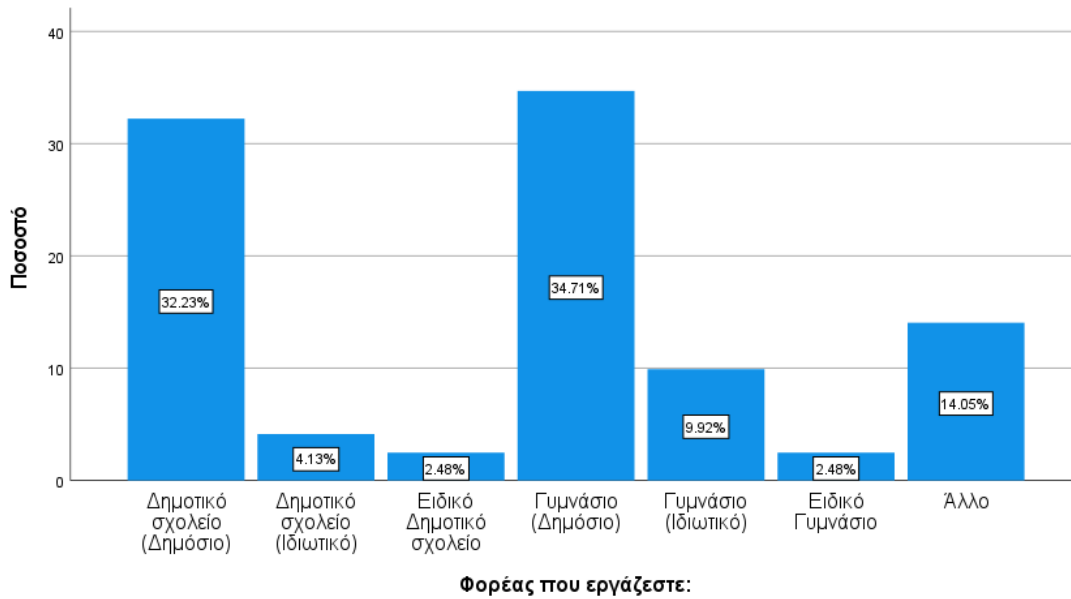
Περιγραφική ανάλυση

ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

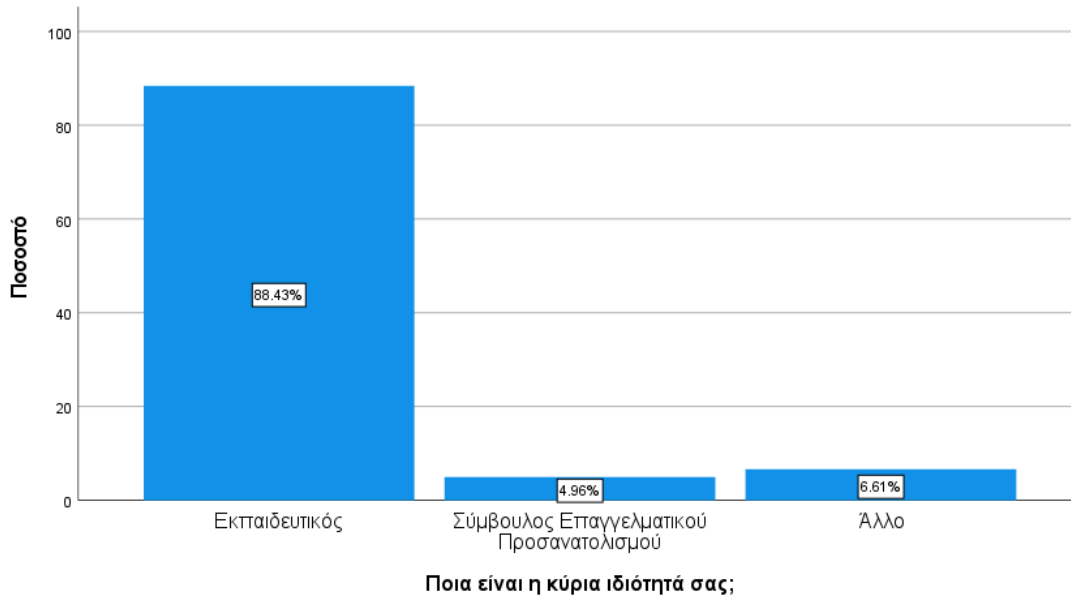
Στο δείγμα της μελέτης συμμετείχαν 121 άτομα, με τους εκπαιδευτικούς να αποτελούν την πλειοψηφία σε ποσοστό 88.43% και τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού να αποτελούν μόλις το 4.96% (6 άτομα) ενώ το 6.61% δήλωσε άλλη ιδιότητα. Επίσης τα μεγαλύτερα ποσοστά εμφάνισαν οι εκπαιδευτικοί των δημόσιων Γυμνασίων σε ποσοστό 34.71% και των δημόσιων Δημοτικών σε ποσοστό 32.23%. Ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί των ιδιωτικών Γυμνασίων κατά 9.92% και των ιδιωτικών Δημοτικών κατά 4.13%. Μόλις 3 άτομα δήλωσαν εκπαιδευτικοί σε ειδικά Δημοτικά και ειδικά Γυμνάσια αντίστοιχα, ενώ 17 άτομα (14.05%) δήλωσαν εργαζόμενοι σε άλλους φορείς. Ως προς τη θέση ευθύνης, το 73.73% δήλωσαν ότι δεν κατέχουν κάποια αντίστοιχη θέση, ενώ το 22.88% δήλωσαν ότι κατέχουν τη θέση του διευθυντή ή του υποδιευθυντή και 4 άτομα (3.39%) δήλωσαν Υπεύθυνοι Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Πίνακας 1. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των εκπαιδευτικών φορέων στους οποίους εργάζεται το δείγμα, της ιδιότητας και του αν κατέχεται θέση ευθύνης.

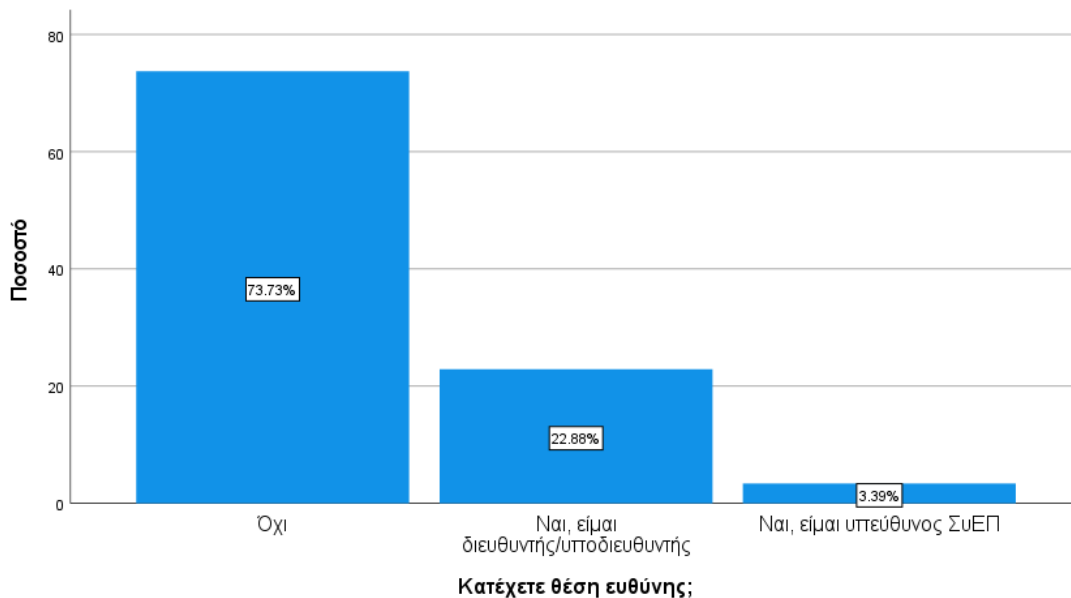
		N	%
Φορέας που εργάζεστε:	Δημοτικό σχολείο (Δημόσιο)	39	32.23%
	Δημοτικό σχολείο (Ιδιωτικό)	5	4.13%
	Ειδικό Δημοτικό σχολείο	3	2.48%
	Γυμνάσιο (Δημόσιο)	42	34.71%
	Γυμνάσιο (Ιδιωτικό)	12	9.92%
	Ειδικό Γυμνάσιο	3	2.48%
	Άλλο	17	14.05%
Ποια είναι η κύρια ιδιότητά σας;	Εκπαιδευτικός	107	88.43%
	Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού	6	4.96%
	Άλλο	8	6.61%
	Όχι	87	73.73%
Κατέχετε θέση ευθύνης;	Ναι, είμαι διευθυντής/υποδιευθυντής	27	22.88%
	Ναι, είμαι υπεύθυνος ΣΕΠ	4	3.39%
	Όχι	87	73.73%

Διάγραμμα 1. Σχετικές συχνότητες των εκπαιδευτικών φορέων στους οποίους εργάζεται το δείγμα.

Διάγραμμα 2. Σχετικές συχνότητες της ιδιότητας του δείγματος

Διάγραμμα 3. Σχετικές συχνότητες για το αν κατέχεται θέση ευθύνης.

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (42.98%) δήλωσαν ότι ο φορέας τους δεν διαθέτει εκπαιδευτικούς ή συμβούλους που να έχουν εκπαιδευτεί στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών, ενώ μόνο 24 άτομα (19.83%) απάντησαν θετικά. Μεγάλο ποσοστό (37.19%) δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν σχετικά με το θέμα. Ως προς το αν οι ίδιοι έχουν συμμετάσχει σε κάποια αντίστοιχη επιμόρφωση, οι περισσότεροι (80.17%) απάντησαν αρνητικά, ενώ μόνο οι 24 (19.83%) απάντησαν θετικά. Ως προς τη συνολική διάρκεια της συγκεκριμένης επιμόρφωσης από τα 22 άτομα που απάντησαν, οι 11 (50%) δήλωσαν ότι διήρκεσε πάνω από 50 ώρες και οι 9 (40.91%) από 10 έως 20 ώρες.

Πίνακας 2. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων που αφορούν στην επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού.

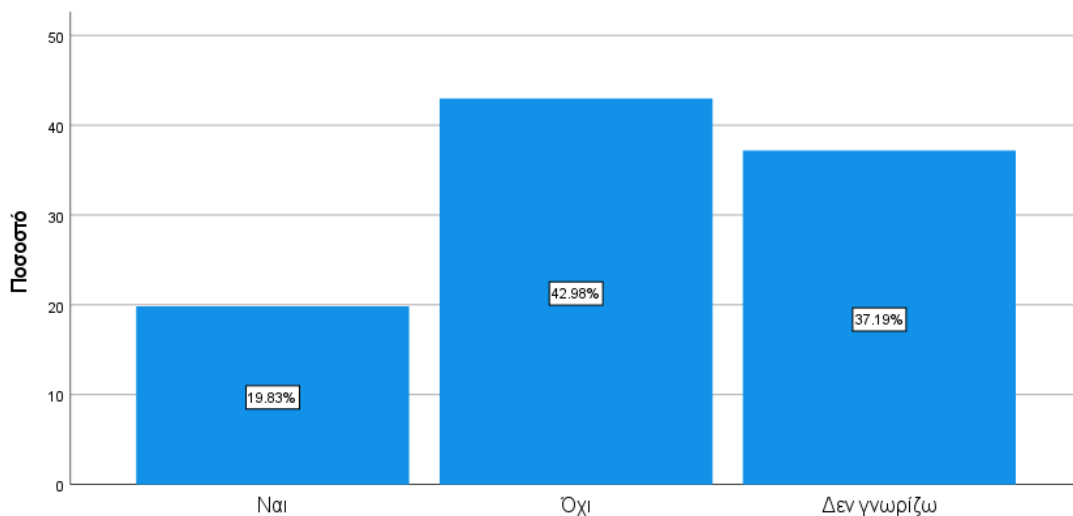
	N	%
Διαθέτει ο φορέας σας εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ'ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών;	24	19.83%
Εσείς προσωπικά έχετε συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών;	24	19.83%
Τι διάρκεια είχε η επιμόρφωση που λάβατε;	97	80.17%
10-20 ώρες	9	40.91%
20-50 ώρες	2	9.09%
Πάνω από 50 ώρες	11	50.00%
Άλλο	0	0.00%
Ναι	18	14.88%

Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ;	Όχι	75	61.98%
	Δεν γνωρίζω	28	23.14%
	Ναι, σε ετήσια βάση	9	7.44%
Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων;	Ναι, κάθε 2-3 έτη	2	1.65%
	Ναι, κάθε 4-5 έτη	1	0.83%
	Όχι	62	51.24%
	Δεν γνωρίζω	46	38.02%
	Άλλο	1	0.83%
Τι διάρκεια έχουν;	Κάτω από 10 ώρες	7	58.33%
	10- 30 ώρες	5	41.67%
	30- 50 ώρες	0	0.00%
	Πάνω από 50 ώρες	0	0.00%
	Άλλο	0	0.00%

Σχετικά με το αν γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ, η πλειοψηφία (61.98%) είχε αρνητική άποψη ενώ μόνο 18 άτομα (14.88%) απάντησαν θετικά και ένα 23.14% δήλωσε άγνοια.

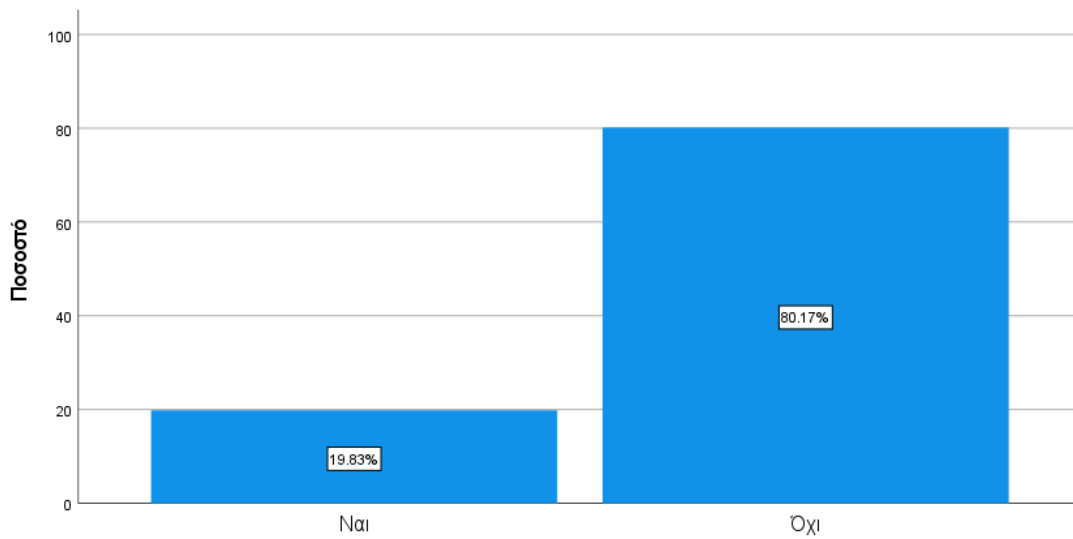
Παράλληλα όσον αφορά στη συχνότητα των επιμορφωτικών προγραμμάτων που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων, πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες (51.24%) απάντησαν πως δεν γίνονται τακτικά, με 9 άτομα να απαντούν ότι γίνονται σε ετήσια βάση, 2 άτομα να απαντούν ότι γίνονται κάθε 2 έως 3 έτη και 1 άτομο να απαντά ότι γίνονται κάθε 4 έως 5 έτη αντίστοιχα. Επίσης μεγάλο ποσοστό δήλωσε άγνοια επί του θέματος (38.02%).

Όσον αφορά στην διάρκεια των σχετικών προγραμμάτων, 7 από τα 12 άτομα που απάντησαν δήλωσαν ότι έχουν διάρκεια κάτω των 10 ωρών, ενώ τα υπόλοιπα 5 δήλωσαν μέση διάρκεια από 10 έως 30 ώρες το καθένα.

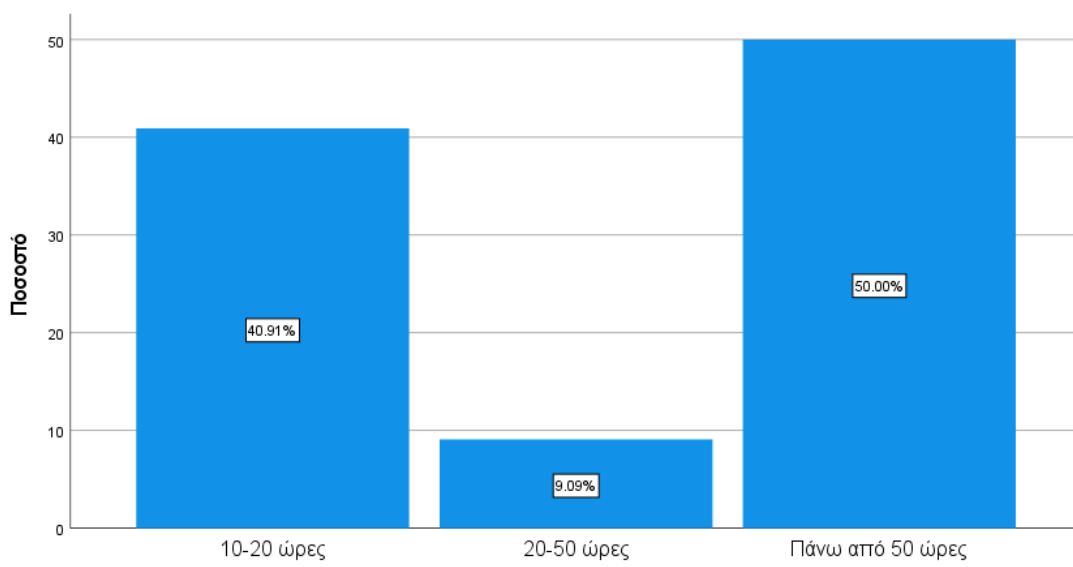
Διαθέτει ο φορέας σας εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών;

Διάγραμμα 4. Σχετικές συχνότητες για το αν οι εκπαιδευτικοί/σύμβουλοι του εκάστοτε φορέα έχουν συμμετάσχει σε επιμορφώσεις που αναφέρονταν στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών.

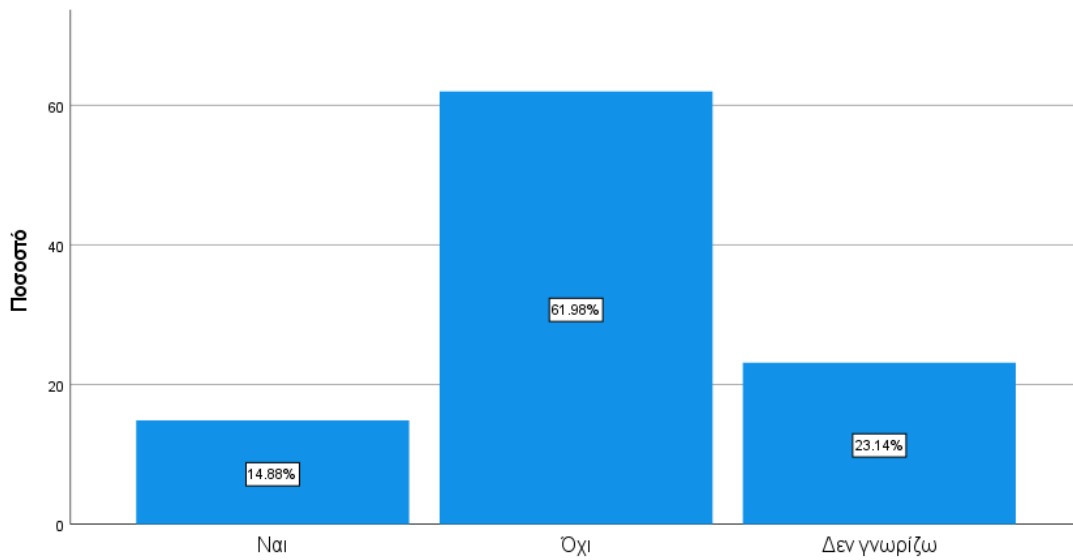
Εσείς προσωπικά έχετε συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών;

Διάγραμμα 5. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν ο ερωτηθέντας έχει συμμετάσχει προσωπικά σε τέτοιου είδους επιμορφώσεις.

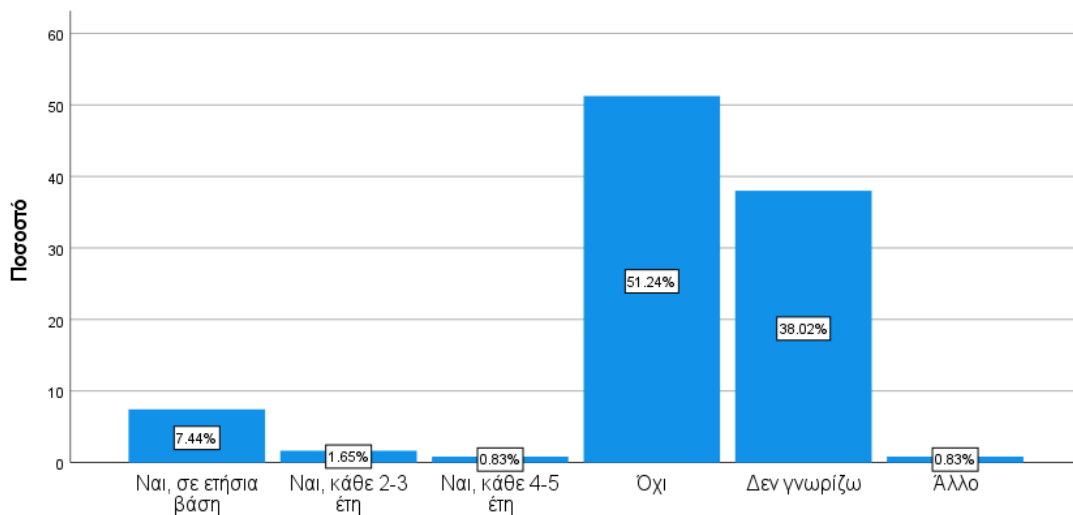
Τι διάρκεια είχε η επιμόρφωση που λάβατε;

Διάγραμμα 6. Σχετικές συχνότητες για την διάρκεια που είχαν οι συγκεκριμένες επιμορφώσεις.

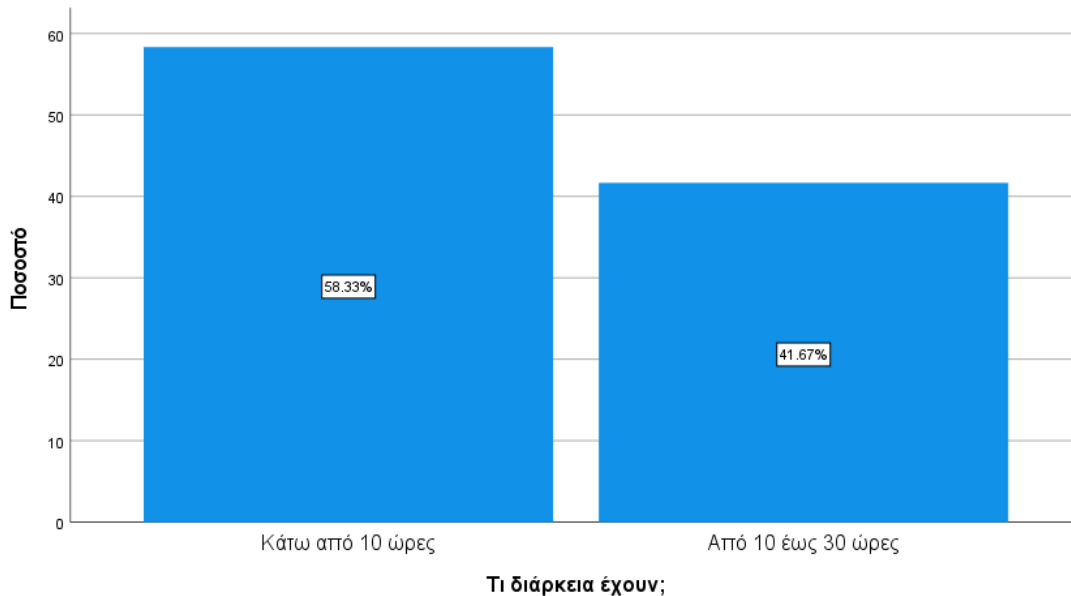
Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ;

Διάγραμμα 7. Σχετικές συχνότητες για το αν γίνονται τακτικά επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ.

Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων;

Διάγραμμα 8. Σχετικές συχνότητες για το πόσο τακτικά διεξάγονται επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων.

Διάγραμμα 9. Σχετικές συχνότητες για την διάρκεια των παραπάνω προγραμμάτων.

Από τα δεδομένα της έρευνας προέκυψε ότι υπάρχει ένα σοβαρότατο έλλειμμα στην επάρκεια των εκπαιδευτικών, τόσο ειδικά στην ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών, όσο και γενικότερα σε θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης της σταδιοδρομίας των μαθητών. Ειδικότερα στο ερώτημα αν ο φορέας, στον οποίο εργάζεται το άτομο που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο, διαθέτει εκπαιδευτικούς/συμβούλους, οι οποίοι έχουν συμμετάσχει σε επιμορφώσεις που αναφέρονταν εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών, η συντριπτική πλειοψηφία (80%) απάντησε αρνητικά.

Η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί ένα από τα βασικά κριτήρια ποιότητας σύμφωνα με όλα τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας της ΣυΕΠ. Ενδεικτικά είναι το κριτήριο 1.2. στο πλαίσιο QAE του ELGPN και το κριτήριο 2.5. στο πλαίσιο Matrix Standard⁹⁹. Τα πορίσματα της έρευνας στην πρώτη αυτή κατηγορία ερωτήσεων οδηγούν σε δυο γενικά συμπεράσματα.

- Δεν παρέχεται συστηματική επιμόρφωση σε θέματα ΣυΕΠ στο συντριπτικό ποσοστό των εκπαιδευτικών και συμβούλων σταδιοδρομίας (άνω του 80%) και ούτε ειδικότερη επιμόρφωση σε θέματα ανίχνευσης, καλλιέργειας, διατήρησης και αξιοποίησης των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών. (κοντά στο 90%)
- Οι φορείς παροχής υπηρεσιών διαθέτουν σε μικρό ποσοστό (20%) εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών.

⁹⁹ <https://matrixstandard.com/>

Β. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σχετικά με τις ενέργειες που ακολουθούνται σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή, η ενημέρωση από το σχολείο στον μαθητή και στους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων, συγκέντρωσε τις περισσότερες θετικές απαντήσεις σε ποσοστό 57.85%, ακολουθούμενη από την παραπομπή από το σχολείο σε ειδικούς εκτός σχολείου για περαιτέρω αξιολόγηση σε ποσοστό 21.49%. 9 άτομα δήλωσαν ότι γίνεται παραπομπή για αξιολόγηση από τον υπεύθυνο ΣΕΠ με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων, 7 άτομα ότι γίνεται αξιολόγηση από το ίδιο το σχολείο με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων. Ένα ποσοστό 11.57% δήλωσε ότι δεν γίνεται καμία ενέργεια ενώ το 19.01% δήλωσε άγνοια.

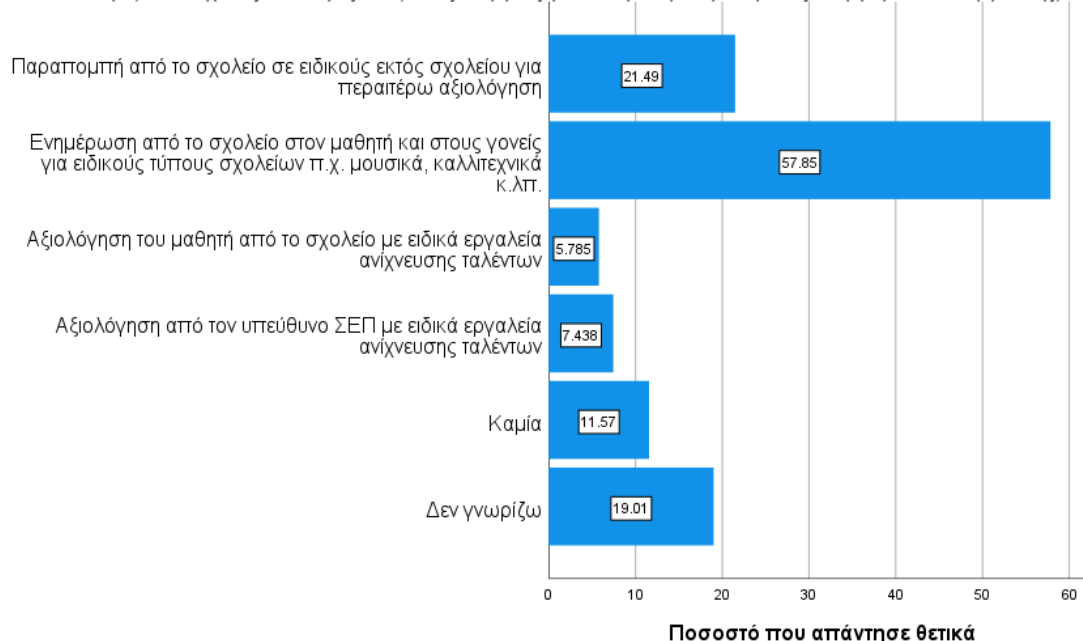
Πίνακας 3. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των ενεργειών που γίνονται για την αξιολόγηση και καλλιέργεια των έμφυτων ικανοτήτων των μαθητών

Σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή όπως π.χ.

μαθηματική ικανότητα, αθλητική ικανότητα, καλλιτεχνικές ικανότητες κλπ., ποιες ενέργειες γίνονται για την περαιτέρω αξιολόγηση και καλλιέργειά της;

	N	%
Παραπομπή από το σχολείο σε ειδικούς εκτός σχολείου για περαιτέρω αξιολόγηση	95	78.51%
Ενημέρωση από το σχολείο στον μαθητή και στους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων π.χ. μουσικά, καλλιτεχνικά κ.λπ..	26	21.49%
Αξιολόγηση του μαθητή από το σχολείο με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων	51	42.15%
Αξιολόγηση από τον υπεύθυνο ΣΕΠ με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων	70	57.85%
Καμία	114	94.21%
Δεν γνωρίζω	7	5.79%
	112	92.56%
	9	7.44%
	107	88.43%
	14	11.57%
	98	80.99%
	23	19.01%

Σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή όπως π.χ. μαθηματική ικανότητα, αθλητική ικανότητα, καλλιτεχνικές ικανότητες κλπ., ποιες ενέργειες γίνονται για την περαιτέρω αξιολόγηση και καλλιέργειά της;

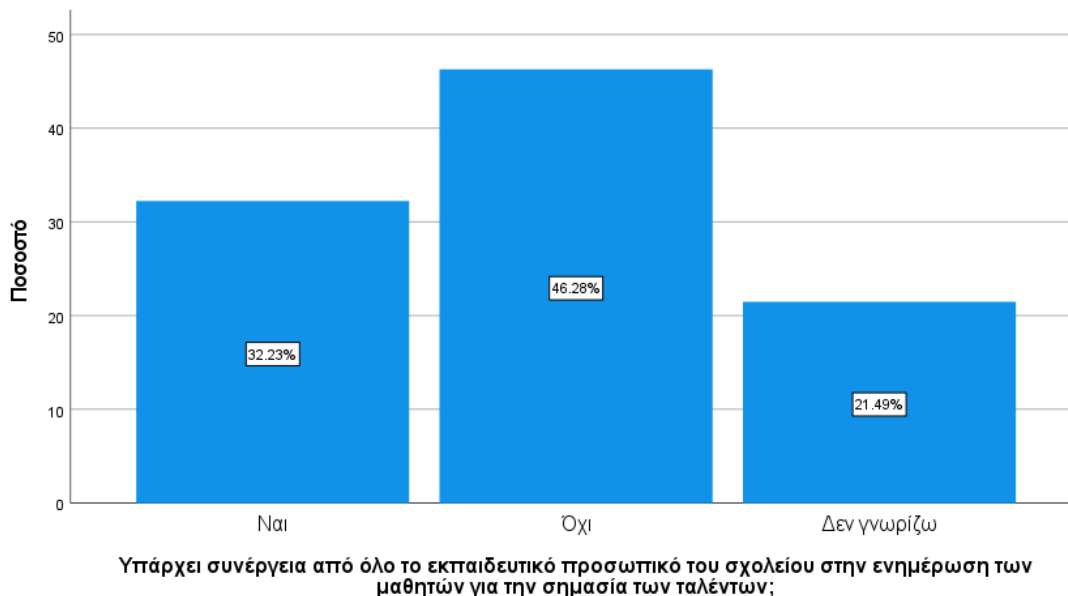

Διάγραμμα 10. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων ως προς τις ενέργειες που γίνονται για την αξιολόγηση και καλλιέργεια των έμφυτων ικανοτήτων των μαθητών.

Όσον αφορά στην ύπαρξη συνέργειας όλου του εκπαιδευτικού προσωπικού για την ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι δεν υπάρχει (46.28%). Θετικά απάντησε το 32.23%, ενώ το 21.49% δήλωσε άγνοια.

Πίνακας 4 .Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων.

	N	%
Υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων;	39	32.23%
Όχι	56	46.28%
Δεν γνωρίζω	26	21.49%

Διάγραμμα 11. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων.

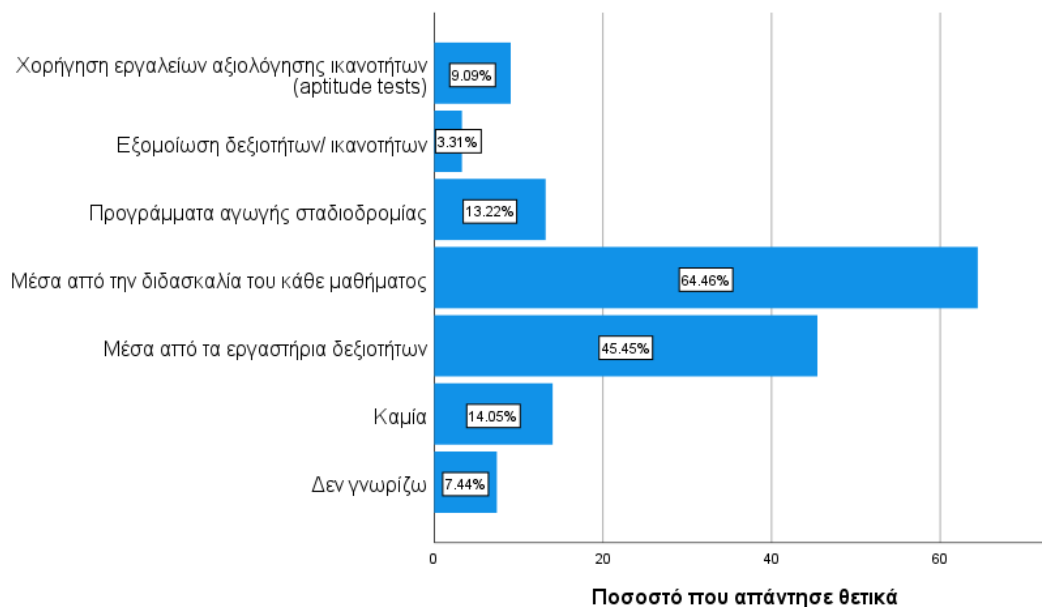
Σχετικά με την ανίχνευση των ταλέντων στους μαθητές, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ότι αυτή γίνεται κυρίως μέσα από την διδασκαλία των μαθημάτων (σε ποσοστό 64.46%) καθώς και μέσα από τα διάφορα εργαστήρια δεξιοτήτων (σε ποσοστό 45.45%). 16 άτομα δήλωσαν ότι γίνεται μέσα από προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας και άλλα 11 ότι γίνεται μέσω των εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests). 4 μόνο άτομα δήλωσαν ως χρησιμοποιούμενη μέθοδο ανίχνευσης ταλέντων, την εξομοίωση δεξιοτήτων/ικανοτήτων.

Πίνακας 5. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων ως προς τις μεθόδους που ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση ταλέντων των μαθητών.

Ποια μέθοδο/μέσα ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση των ταλέντων κάθε μαθητή; (επιλέξτε όσα ισχύουν)	N	%	
Χορήγηση εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests)	Όχι	110	90.91%
	Ναι	11	9.09%
Εξομοίωση δεξιοτήτων/ ικανοτήτων	Όχι	117	96.69%
	Ναι	4	3.31%
Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας	Όχι	105	86.78%
	Ναι	16	13.22%
Μέσα από την διδασκαλία του κάθε μαθήματος	Όχι	43	35.54%
	Ναι	78	64.46%
Μέσα από τα εργαστήρια δεξιοτήτων	Όχι	66	54.55%
	Ναι	55	45.45%
Καμία	Όχι	104	85.95%
	Ναι	17	14.05%

Δεν γνωρίζω	Όχι	112	92.56%
	Ναι	9	7.44%

Ποια μέθοδο/μέσα ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση των ταλέντων κάθε μαθητή;

Διάγραμμα 12. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων ως προς τις μεθόδους που ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση ταλέντων των μαθητών.

Η πλειοψηφία του δείγματος δήλωσε ότι σε περίπτωση ανίχνευσης ταλέντου ή χαρίσματος σε έναν μαθητή παρέχεται ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού απευθείας στον ίδιο τον μαθητή (ποσοστό 52.07%) αλλά και στους γονείς του (47.11%). Μόνο 21 άτομα (17.36%) δήλωσαν ότι παρέχεται ενημέρωση στους εκπαιδευτικούς του μαθητή ενώ το 37.19% δήλωσε άγνοια.

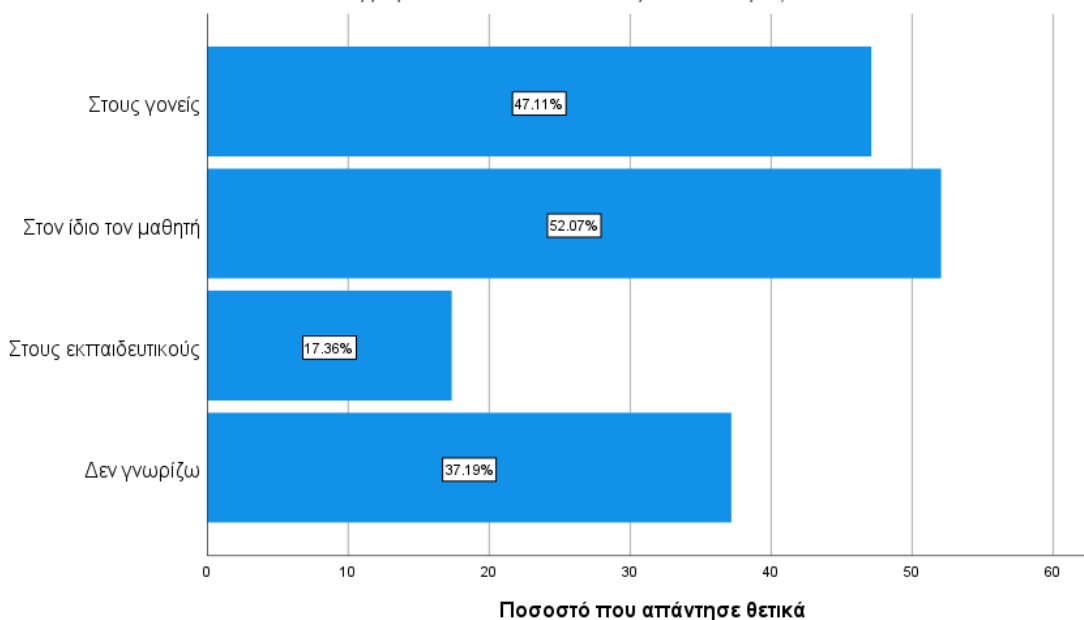
Πίνακας 6. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων σχετικά με το ποιος ενημερώνεται και λαμβάνει συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού σε περίπτωση ανίχνευσης κάποιου ταλέντου σε ένα μαθητή.

Σε περίπτωση ανίχνευσης ταλέντου ή χαρίσματος σε έναν μαθητή παρέχεται ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού; (επιλέξτε όσα ισχύουν)

		N	%
Στους γονείς	Όχι	64	52.89%
	Ναι	57	47.11%
Στον ίδιο τον μαθητή	Όχι	58	47.93%
	Ναι	63	52.07%
Στους εκπαιδευτικούς	Όχι	100	82.64%
	Ναι	21	17.36%

Δεν γνωρίζω	Όχι	76	62.81%
	Ναι	45	37.19%

Σε περίπτωση ανίχνευσης ταλέντου ή χαρίσματος σε έναν μαθητή παρέχεται ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού;

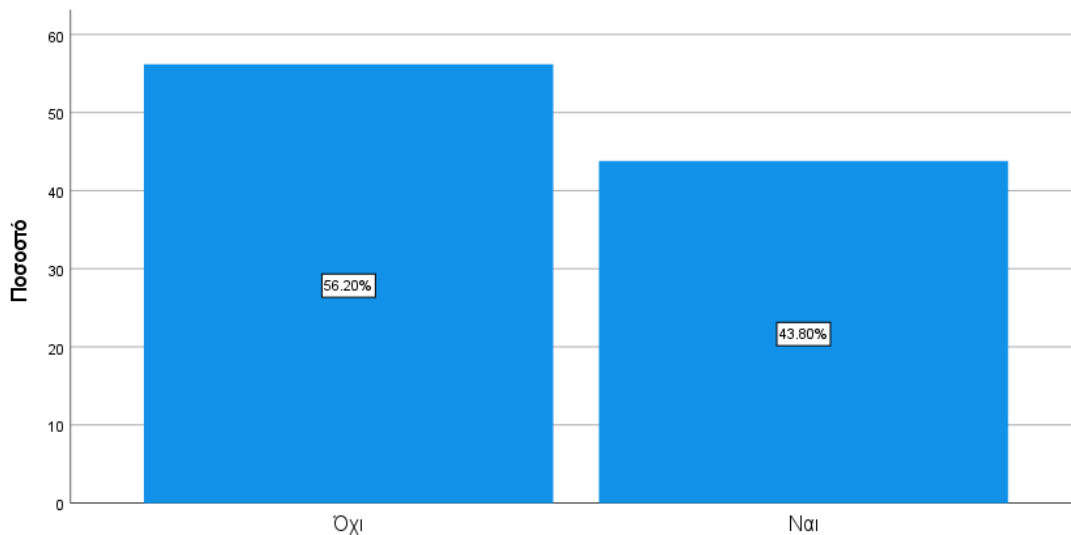
Διάγραμμα 13. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων σχετικά με το ποιος ενημερώνεται και λαμβάνει συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού σε περίπτωση ανίχνευσης κάποιου ταλέντου σε ένα μαθητή.

Όσον αφορά τις δράσεις με σκοπό να φέρουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (56.2%) δήλωσαν ότι δεν έλαβαν χώρα κατά το τρέχον σχολικό έτος.

Πίνακας 7. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν έγιναν δράσεις προσέγγισης των μαθητών στην αγορά εργασίας και πληροφόρησης για νέα επαγγέλματα.

Έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα;

	N	%
Έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας	68	56.20%
Ναι	53	43.80%
Όχι		

Έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα;

Διάγραμμα 14. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν έγιναν δράσεις προσέγγισης των μαθητών στην αγορά εργασίας και πληροφόρησης για νέα επαγγέλματα.

Εξετάζοντας τους τρόπους και τα εργαλεία που παρέχουν την απαραίτητη πληροφόρηση στους μαθητές σχετικά με τις απαιτήσεις των διαφόρων επαγγελμάτων, οι περισσότεροι ερωτηθέντες θεωρούν ως εγκυρότερα τις επισκέψεις σε χώρους εργασίας - σε ποσοστό 57.85% και τις συνεντεύξεις με επαγγελματίες – σε ποσοστό 50.41%. Τρίτη στη σειρά έρχεται η μελέτη προφίλ επαγγελμάτων από τα παιδιά και η εκπόνηση projects περιγραφής ενός επαγγέλματος με ποσοστό 38.84% και ακολουθεί η αξιοποίηση της επαγγελματικής πληροφόρησης της Εθνικής Πύλης Δια Βίου ΣυΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ (π.χ. βίντεο επαγγελμάτων και ικανοτήτων) με ποσοστό 15.7%.

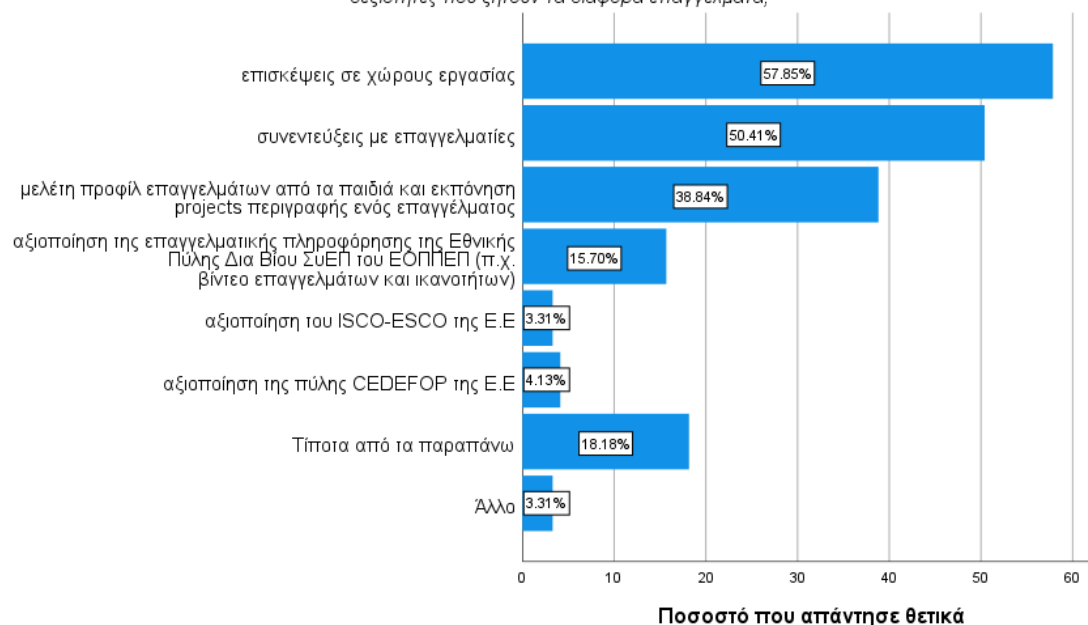
Πίνακας 8. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για τους τρόπους/εργαλεία με τους οποίους παρέχεται έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση στους μαθητές για τις ικανότητες και δεξιότητες που ζητούν τα διάφορα επαγγέλματα

Με ποιους τρόπους /εργαλεία παρέχεται έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση στους μαθητές για τις ικανότητες και δεξιότητες που ζητούν τα διάφορα επαγγέλματα; (επιλέξτε όσα ισχύουν)

		N	%
Επισκέψεις σε χώρους εργασίας	Όχι	51	42.15%
	Ναι	70	57.85%
Συνεντεύξεις με επαγγελματίες	Όχι	60	49.59%
	Ναι	61	50.41%
Μελέτη προφίλ επαγγελμάτων από τα παιδιά και εκπόνηση projects περιγραφής ενός επαγγέλματος	Όχι	74	61.16%
	Ναι	47	38.84%
Αξιοποίηση της επαγγελματικής πληροφόρησης της Εθνικής Πύλης Δια Βίου ΣυΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ (π.χ. βίντεο επαγγελμάτων και ικανοτήτων)	Όχι	102	84.30%
	Ναι	19	15.70%
Αξιοποίηση του ISCO-ESCO της Ε.Ε	Όχι	117	96.69%

	Ναι	4	3.31%
Αξιοποίηση της πύλης CEDEFOP της Ε.Ε	Όχι	116	95.87%
	Ναι	5	4.13%
Τίποτα από τα παραπάνω	Όχι	99	81.82%
	Ναι	22	18.18%
Άλλο	Όχι	117	96.69%
	Ναι	4	3.31%

Με ποιους τρόπους /εργαλεία παρέχεται έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση στους μαθητές για τις ικανότητες και δεξιότητες που ζητούν τα διάφορα επαγγέλματα;

Διάγραμμα 15. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων ως προς τους τρόπους/εργαλεία με τους οποίους παρέχεται έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση στους μαθητές για τις ικανότητες και δεξιότητες που ζητούν τα διάφορα επαγγέλματα

Τα εργαλεία του ΕΟΠΠΕΠ που χρησιμοποιούνται στην τάξη, είναι σύμφωνα με τους ερωτηθέντες τα *videos επαγγελματιών* σε ποσοστό 48.76%, τα *τεστ ενδιαφερόντων, αξιών και αποφάσεων* σε ποσοστό 28.10%, οι *θεματικοί κατάλογοι πληροφόρησης* σε ποσοστό 21.49% και τέλος τα *ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης* κατά 19.83%.

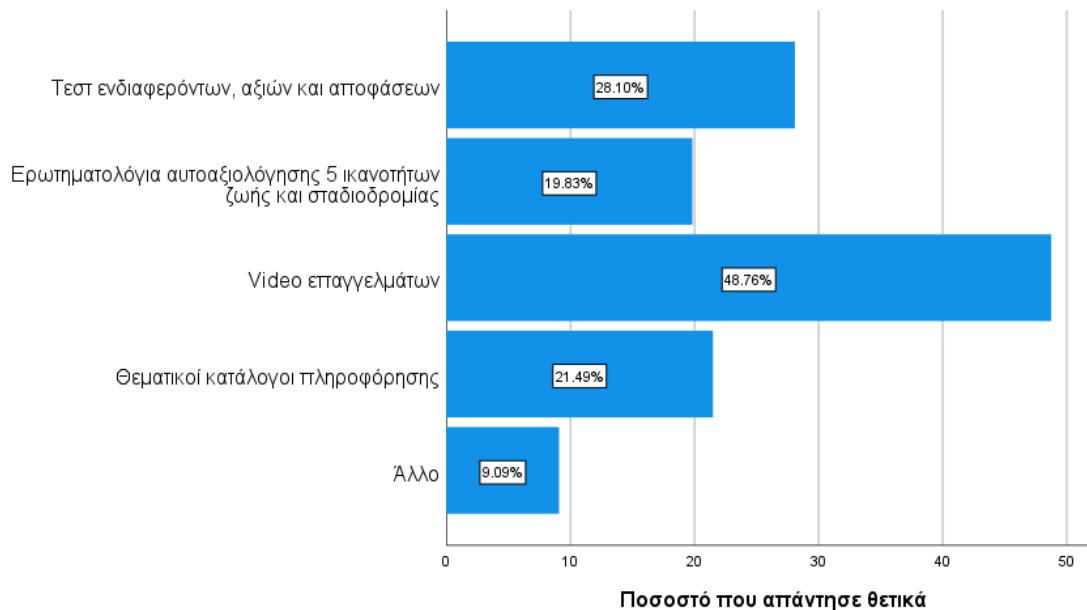
Πίνακας 9. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των εργαλείων του ΕΟΠΠΕΠ που χρησιμοποιούνται στην τάξη.

Ποια από τα παρακάτω εργαλεία του ΕΟΠΠΕΠ χρησιμοποιείτε στην τάξη;
(επιλέξτε όσα ισχύουν)

		N	%
Τεστ ενδιαφερόντων, αξιών και αποφάσεων	Όχι	87	71.90%
	Ναι	34	28.10%
Ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης 5 ικανοτήτων ζωής και σταδιοδρομίας	Όχι	97	80.17%
	Ναι	24	19.83%
Video επαγγελματιών	Όχι	62	51.24%

	Ναι	59	48.76%
Θεματικοί κατάλογοι πληροφόρησης	Όχι	95	78.51%
	Ναι	26	21.49%
Άλλο	Όχι	110	90.91%
	Ναι	11	9.09%

Ποια από τα παρακάτω εργαλεία του ΕΟΠΠΕΠ χρησιμοποιείτε στην τάξη;

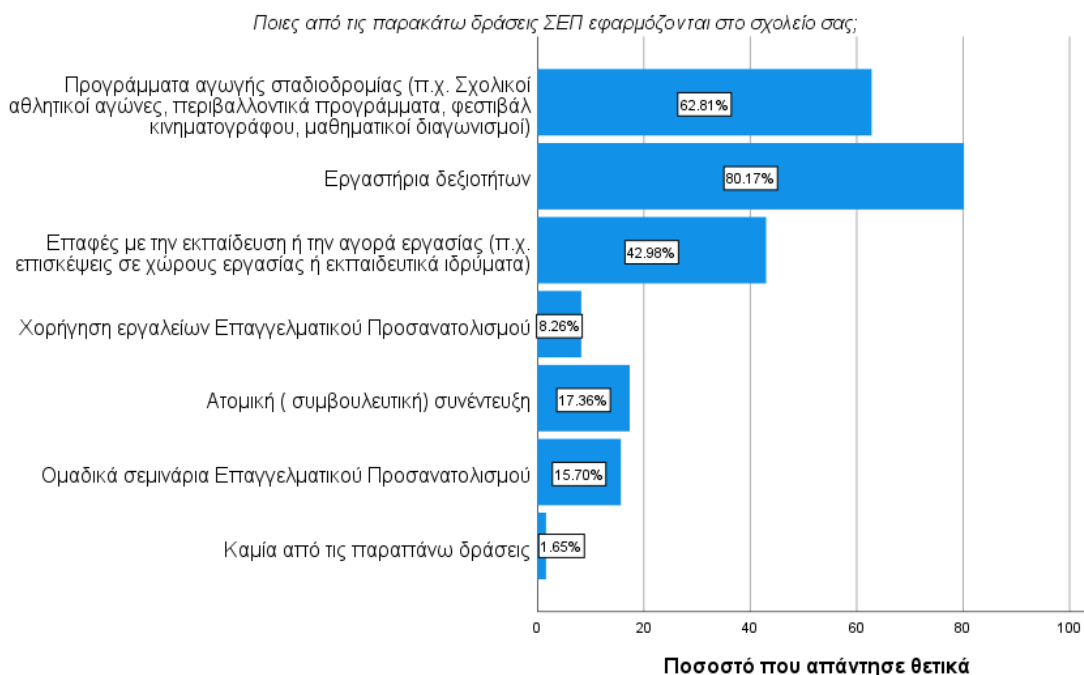
Διάγραμμα 16. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τα εργαλεία του ΕΟΠΠΕΠ που χρησιμοποιούνται στην τάξη.

Όσον αφορά στις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται, οι ερωτηθέντες απάντησαν θετικά ως προς τα εργαστήρια δεξιοτήτων κατά 80.17% και τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας κατά 62.81%. Ένα ποσοστό 42.98% δήλωσαν ότι γίνονται επαφές με την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας ενώ το 17.36% δήλωσαν ότι γίνονται ατομικές συνεντεύξεις συμβουλευτικής και το 15.7% ότι γίνονται ομαδικά σεμινάρια.

Πίνακας 10. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για τις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται στα σχολεία των ερωτηθέντων.

Ποιες από τις παρακάτω δράσεις ΣΕΠ εφαρμόζονται στο σχολείο σας; (επιλέξτε όσα ισχύουν)	N	%
Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας (π.χ. Σχολικοί	45	37.19%
αθλητικοί αγώνες, περιβαλλοντικά προγράμματα,		
Εργαστήρια δεξιοτήτων	97	80.17%
	69	57.02%

Επαφές με την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας (π.χ. επισκέψεις σε χώρους εργασίας ή εκπαιδευτικά ιδρύματα)	Ναι	52	42.98%
Χορήγηση εργαλείων Επαγγελματικού Προσανατολισμού	Όχι	111	91.74%
	Ναι	10	8.26%
Ατομική (συμβουλευτική) συνέντευξη	Όχι	100	82.64%
	Ναι	21	17.36%
Ομαδικά σεμινάρια Επαγγελματικού Προσανατολισμού	Όχι	102	84.30%
	Ναι	19	15.70%
Καμία από τις παραπάνω δράσεις	Όχι	119	98.35%
	Ναι	2	1.65%

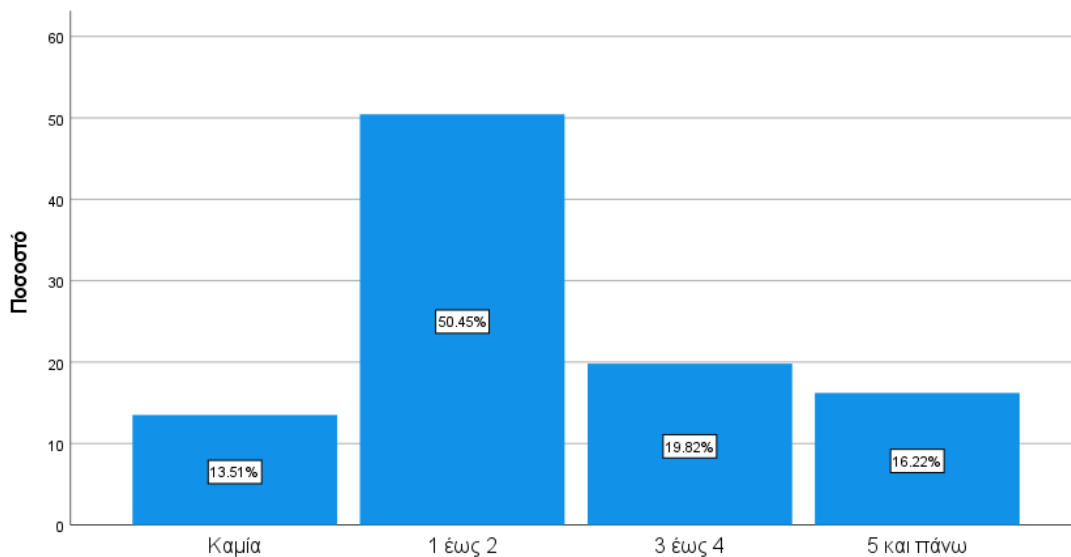

Διάγραμμα 17. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται στα σχολεία.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος, ο αριθμός των δράσεων ΣΕΠ που εφαρμόζονται ανά σχολικό έτος κυμαίνεται από 1 έως 2 – σε ποσοστό 50.45%, από 3 έως 4 σε ποσοστό 19.82% και από 5 και πάνω σε ποσοστό 16.22%. 15 άτομα (13.51%) απάντησαν ότι δεν γίνεται καμία δράση ΣΕΠ ανά έτος.

Πίνακας 11. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες του αριθμού των δράσεων ΣΕΠ που εφαρμόζονται ανά σχολικό έτος.

	N	%
Κατά προσέγγιση, πόσες δράσεις ΣΕΠ εφαρμόζονται στο σχολείο σας ανά σχολικό έτος;		
Καμία	15	13.51%
1 έως 2	56	50.45%
3 έως 4	22	19.82%
5 και πάνω	18	16.22%

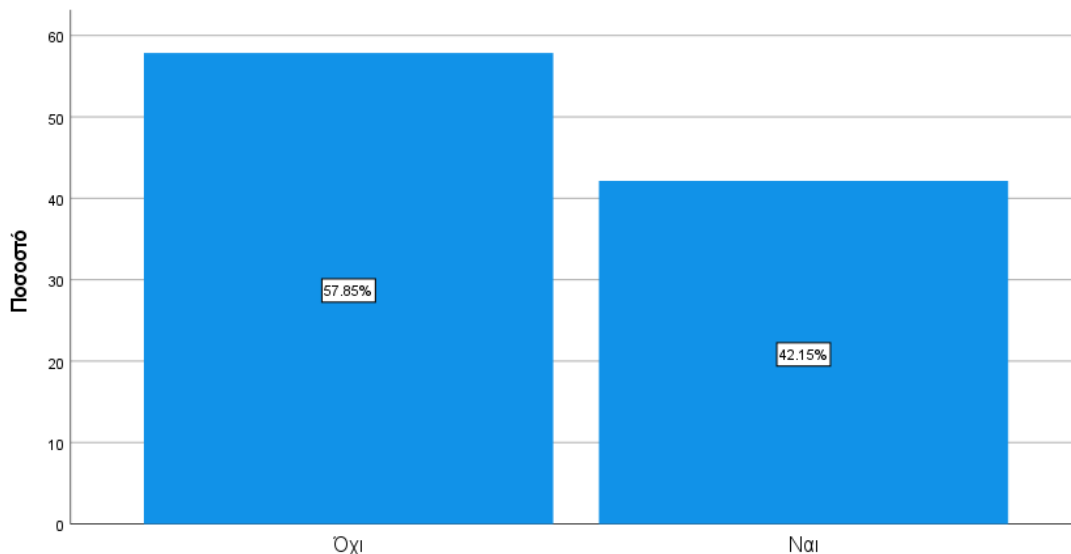
Κατά προσέγγιση, πόσες δράσεις ΣΕΠ εφαρμόζονται στο σχολείο σας ανά σχολικό έτος;

Διάγραμμα 18. Σχετικές συχνότητες για τον αριθμό των δράσεων ΣΕΠ που εφαρμόζονται ετησίως.

Ερωτώμενοι αν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο εργαστήριο δεξιοτήτων ως εκπαιδευτικός ή ως σύμβουλος, οι περισσότεροι απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 57.85%.

Πίνακας 12. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν ο εκπαιδευτικός ή ο σύμβουλος έχει συμμετάσχει σε εργαστήριο δεξιοτήτων.

	N	%
Έχετε συμμετάσχει σε εργαστήριο δεξιοτήτων ως Όχι εκπαιδευτικός/ σύμβουλος;	70	57.85%
Ναι	51	42.15%

Έχετε συμμετάσχει σε εργαστήριο δεξιοτήτων ως εκπαιδευτικός/σύμβουλος;

Διάγραμμα 19. Σχετικές συχνότητες για το αν ο ερωτηθέντας εκπαιδευτικός ή σύμβουλος έχει συμμετάσχει σε εργαστήριο δεξιοτήτων

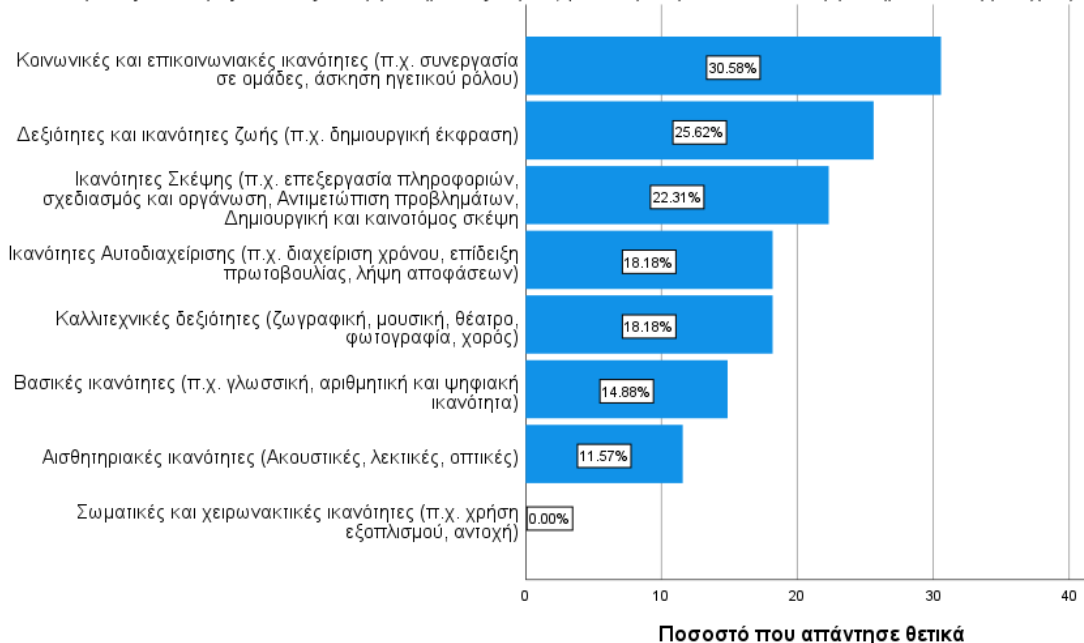
Όσον αφορά τον τύπο των ικανοτήτων στις οποίες βοήθησε το εργαστήριο δεξιοτήτων τους εκπαιδευτικούς/σύμβουλους να εξελιχθούν, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν στις κοινωνικές και επικοινωνιακές ικανότητες – σε ποσοστό 30.58%, στις δεξιότητες και ικανότητες ζωής – σε ποσοστό 25.62% και στις ικανότητες σκέψης κατά 22.31%. Ακολουθούν οι καλλιτεχνικές δεξιότητες και οι ικανότητες αυτοδιαχείρισης με ποσοστό 18.18% και οι βασικές και αισθητηριακές ικανότητες με ποσοστά 14.88% και 11.57% αντίστοιχα.

Πίνακας 13. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για το ποιες ικανότητες ανέπτυξε το εργαστήριο δεξιοτήτων.

Ποια ή ποιες ικανότητες ανέπτυξε το εργαστήριο δεξιοτήτων; (Απαντήστε για το τελευταίο εργαστήριο που συμμετείχατε)	N	%
Βασικές ικανότητες (π.χ. γλωσσική, αριθμητική και ψηφιακή ικανότητα)	103	85.12%
	Ναι	18
		14.88%
Ικανότητες Σκέψης (π.χ. επεξεργασία πληροφοριών, σχεδιασμός και οργάνωση, Αντιμετώπιση προβλημάτων, Δημιουργική και καινοτόμος σκέψη)	94	77.69%
	Ναι	27
		22.31%
Ικανότητες Αυτοδιαχείρισης (π.χ. διαχείριση χρόνου, επίδειξη πρωτοβουλίας, λήψη αποφάσεων)	99	81.82%
	Ναι	22
		18.18%
Κοινωνικές και επικοινωνιακές ικανότητες (π.χ. συνεργασία σε ομάδες, άσκηση ηγετικού ρόλου)	84	69.42%
	Ναι	37
		30.58%
Σωματικές και χειρωνακτικές ικανότητες (π.χ. χρήση εξοπλισμού, αντοχή)	121	100.00%
	Ναι	0
		0.00%
Δεξιότητες και ικανότητες ζωής (π.χ. δημιουργική έκφραση)	90	74.38%
	Ναι	31
		25.62%
Αισθητηριακές ικανότητες (Ακουστικές, λεκτικές, οπτικές)	107	88.43%
	Ναι	14
		11.57%
	Όχι	99
		81.82%

Καλλιτεχνικές δεξιότητες (ζωγραφική, μουσική, θέατρο, φωτογραφία, χορός)	Ναι	22	18.18%
Άλλο	Όχι	121	100.00%
	Ναι	0	0.00%

Ποια ή ποιες ικανότητες ανέπτυξε το εργαστήριο δεξιοτήτων; (Απαντήστε για το τελευταίο εργαστήριο που συμμετείχατε)

Διάγραμμα 20. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων ως προς τις ικανότητες που αναπτύχθηκαν στα εργαστήρια δεξιοτήτων

Ακολουθούν δύο 5-βάθμιες ερωτήσεις *Likert* που αφορούν στην διεύρυνση των ταλέντων των μαθητών μέσα από την διαφοροποίηση των υπάρχοντων προγραμμάτων σπουδών. Ως προς τον βαθμό που πρέπει να γίνουν αλλαγές στο πρόγραμμα για την διεύρυνση των ταλέντων, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων έτεινε προς το πολύ (Μ.Ο.=4.2). Ομοίως ως προς το αν κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας για τους χαρισματικούς μαθητές, οι περισσότεροι απάντησαν θετικά (Μ.Ο.=4.09).

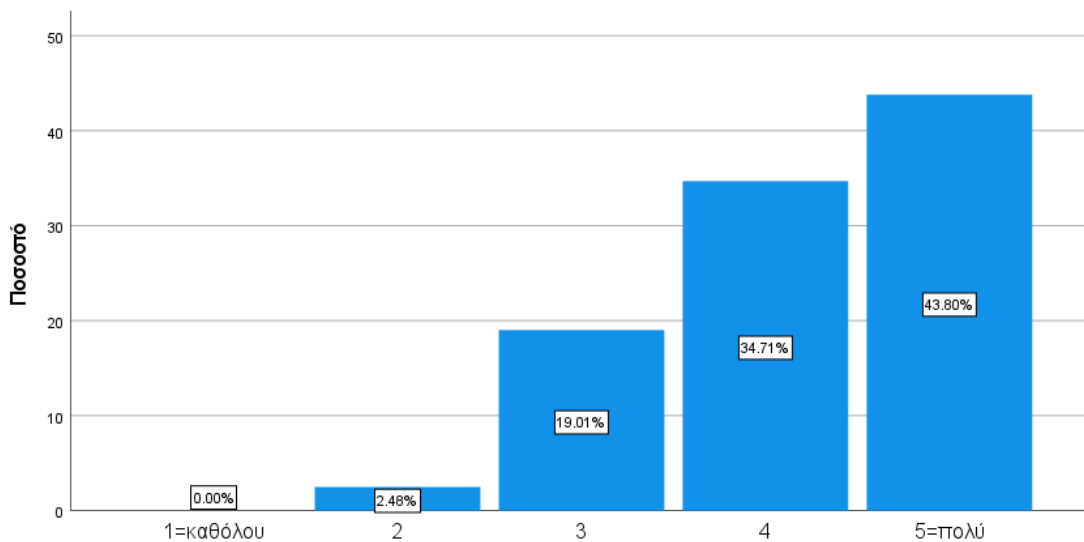
Πίνακας 14. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων ως προς τον βαθμό που πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους και τον βαθμό που είναι αναγκαία η διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών.

	N	%
Σε ποιο βαθμό πρέπει να διαφοροποιηθεί το 1=καθόλου	0	0.00%
αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να 2	3	2.48%
μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα 3	23	19.01%
τους;	4	34.71%
5=πολύ	53	43.80%
Σε ποιο βαθμό κρίνετε αναγκαία την 1=καθόλου	1	0.83%
διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών 2	1	0.83%
μαθητών;	3	23.14%

4	47	38.84%
5=πολύ	44	36.36%

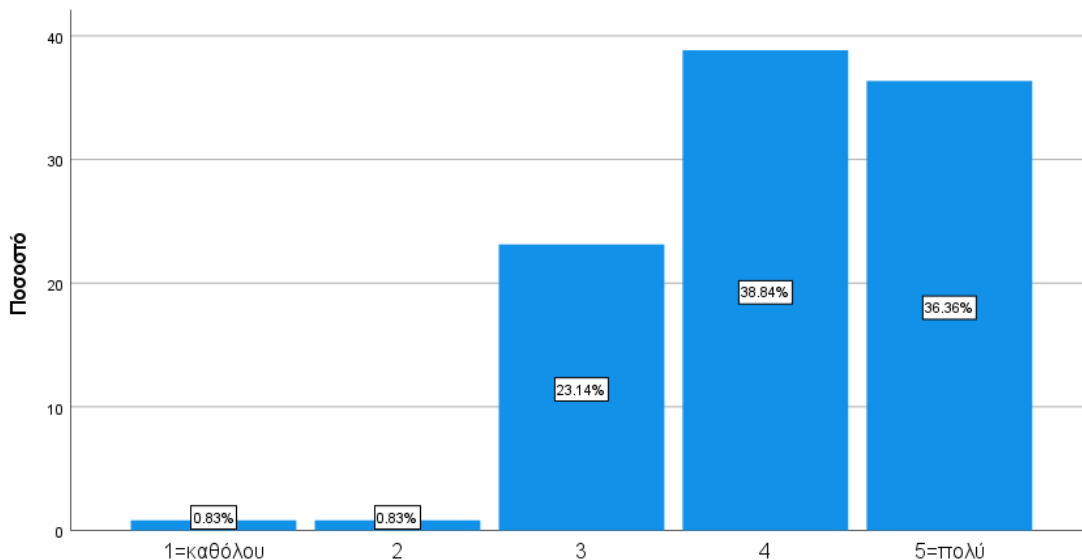
Πίνακας 15. Στατιστικοί δείκτες των απαντήσεων ως προς τον βαθμό που πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους και τον βαθμό που είναι αναγκαία η διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών.

	M.O.	T.A.
Σε ποιο βαθμό πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους;	4.20	.833
Σε ποιο βαθμό κρίνετε αναγκαία την διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών;	4.09	.837

Σε ποιο βαθμό πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους;

Διάγραμμα 21. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων ως προς τον βαθμό που πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους και τον βαθμό που είναι αναγκαία η διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών (5-βάθμια κλίμακα Likert).

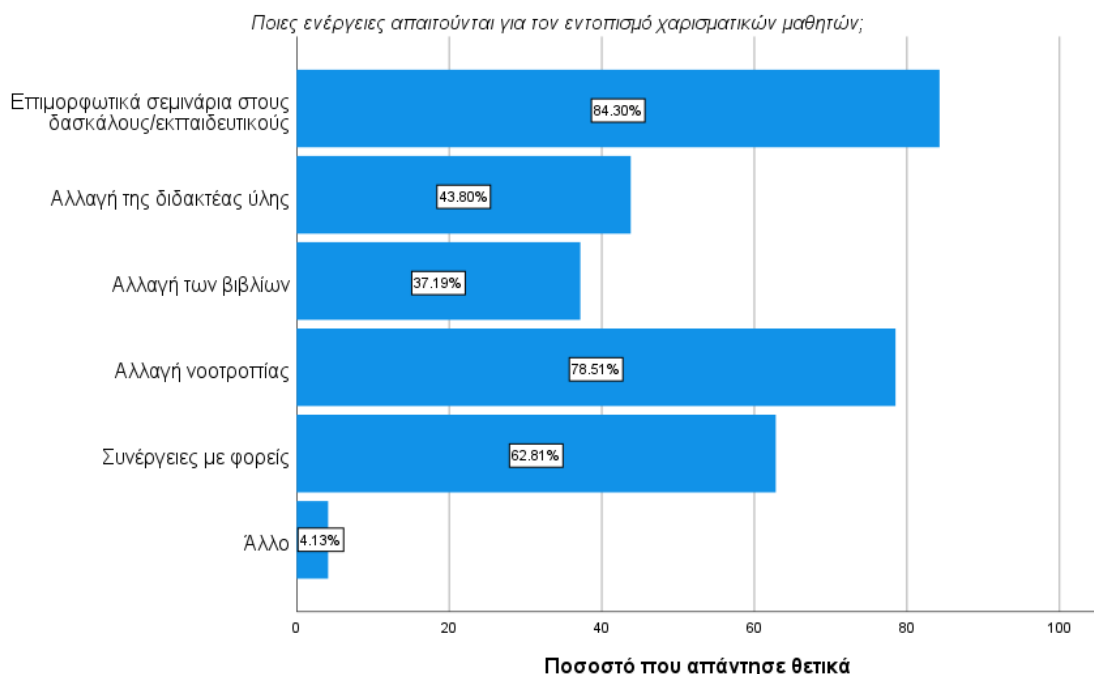
Σε ποιο βαθμό κρίνετε αναγκαία την διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών;

Διάγραμμα 22. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων ως προς τον βαθμό που πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους και τον βαθμό που είναι αναγκαία η διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών (5-βάθμια κλίμακα Likert).

Ως προς τις απαιτούμενες ενέργειες που θα πρέπει να γίνονται για τον εντοπισμό των χαρισματικών μαθητών, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν για τα *επιμορφωτικά σεμινάρια* (84.30%) καθώς και για την *αλλαγή νοοτροπίας* (78.51%). Ακολουθούν οι *συνέργειες με φορείς* (62.81%) και η *αλλαγή της διδακτέας ύλης* με ποσοστό 43.8% με τελευταία την *αλλαγή των βιβλίων* (37.19%).

Πίνακας 16. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για τις ενέργειες που απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών.

Ποιες ενέργειες απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών; (επιλέξτε όσα ισχύουν)	N	%
Επιμορφωτικά σεμινάρια στους δασκάλους/ εκπαιδευτικούς	19 102	15.70% 84.30%
Αλλαγή της διδακτέας ύλης	68 53	56.20% 43.80%
Αλλαγή των βιβλίων	76 45	62.81% 37.19%
Αλλαγή νοοτροπίας	26 95	21.49% 78.51%
Συνέργειες με φορείς	45 76	37.19% 62.81%
άλλο	116 5	95.87% 4.13%

Διάγραμμα 23. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τις ενέργειες που απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών.

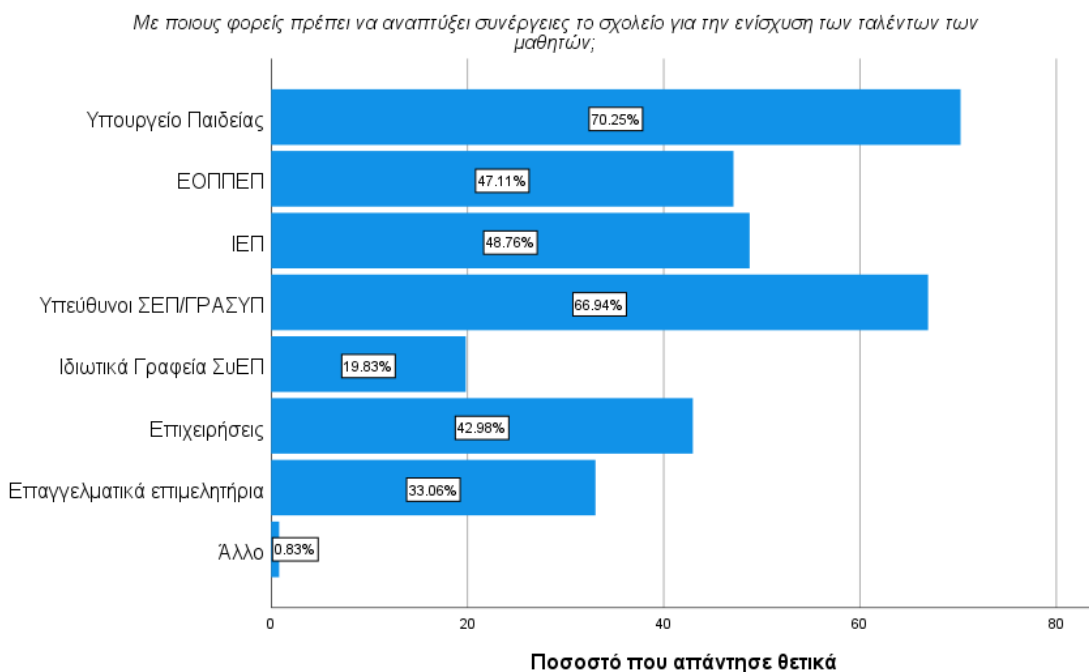
Στην ερώτηση πολλαπλής επιλογής για τους φορείς με τους οποίους θα έπρεπε να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο με στόχο την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν για το Υπουργείο Παιδείας (70.25%) και τους υπεύθυνους ΣΕΠ/ΓΡΑΣΥΠ (66.94%). Ακολουθούν το ΙΕΠ με 48.76% ο ΕΟΠΠΕΠ με 47.11% και οι επιχειρήσεις με 42.98%. Τελευταία έρχονται τα επαγγελματικά επιμελητήρια με 33.06% και τα ιδιωτικά γραφεία ΣΥΕΠ με 19.83%.

Πίνακας 17. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων σχετικά με το ποιους φορείς πρέπει να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο για την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών.

Με ποιους φορείς πρέπει να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο για την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών; (επιλέξτε τους σημαντικότερους κατά τη γνώμη σας)

		N	%
Υπουργείο Παιδείας	Όχι	36	29.75%
	Ναι	85	70.25%
ΕΟΠΠΕΠ	Όχι	64	52.89%
	Ναι	57	47.11%
ΙΕΠ	Όχι	62	51.24%
	Ναι	59	48.76%
Υπεύθυνοι ΣΕΠ/ΓΡΑΣΥΠ	Όχι	40	33.06%
	Ναι	81	66.94%
Ιδιωτικά Γραφεία ΣυΕΠ	Όχι	97	80.17%
	Ναι	24	19.83%
Επιχειρήσεις	Όχι	69	57.02%
	Ναι	52	42.98%
Επαγγελματικά επιμελητήρια	Όχι	81	66.94%
	Ναι	40	33.06%

Άλλο	Όχι	120	99.17%
	Ναι	1	0.83%

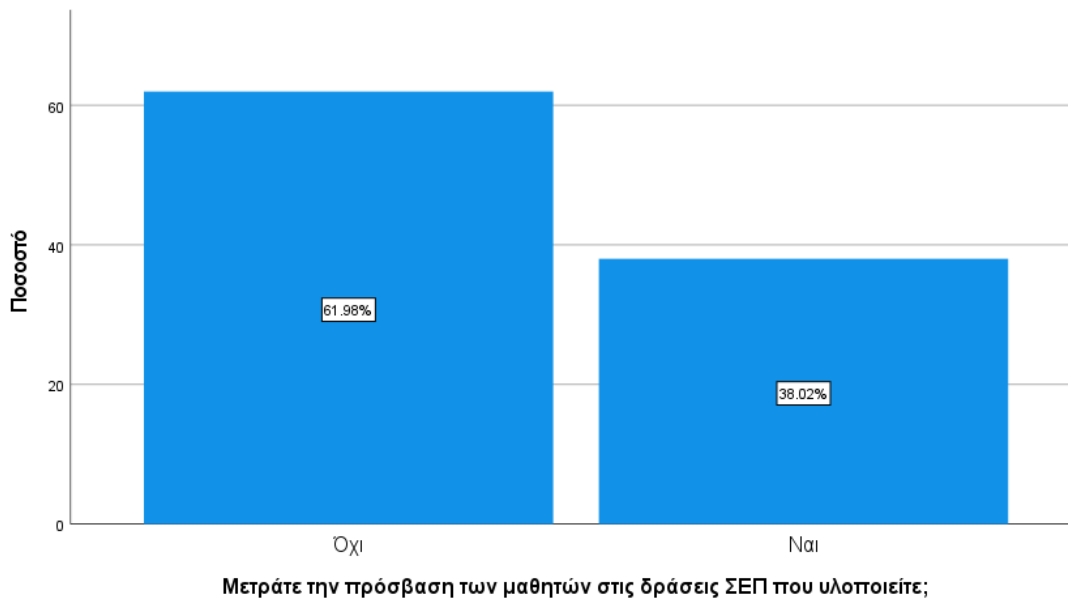
Διάγραμμα 24. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων σχετικά με το ποιους φορείς πρέπει να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο για την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕΠ

Περνώντας στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου, όσον αφορά στη συμμετοχή στις δράσεις ΣΕΠ, το μεγαλύτερο ποσοστό (61.98%) των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά στο αν μετράει την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιούν.

Πίνακας 18. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για το αν οι ερωτηθέντες μετράνε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιούν.

	N	N %
Μετράτε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιείτε;	75	61.98%
Όχι	46	38.02%
Ναι		

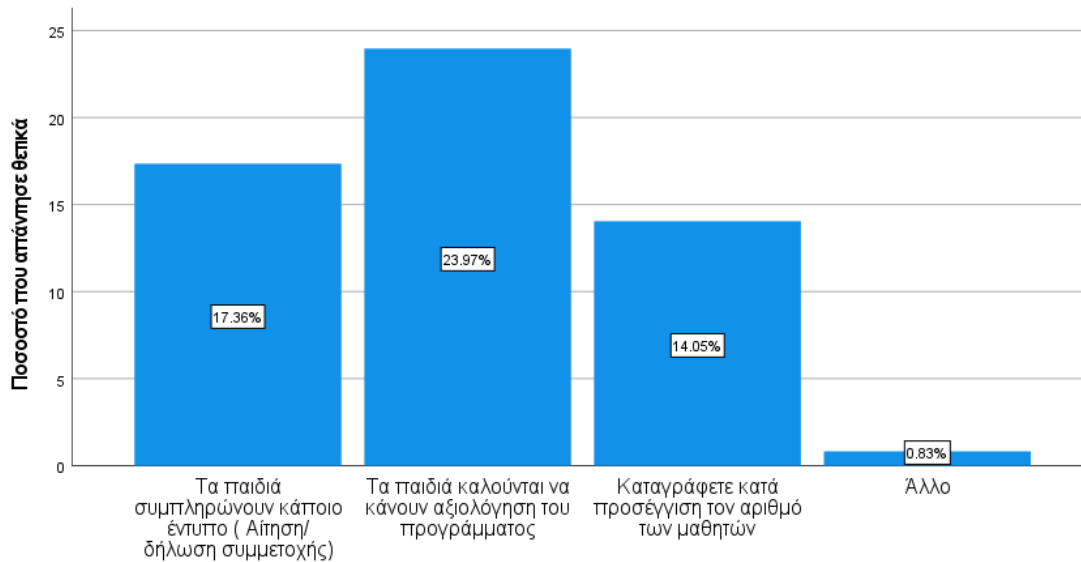

Διάγραμμα 25. Σχετικές συχνότητες για το αν οι ερωτηθέντες μετράνε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιούν.

Όσον αφορά στις μεθόδους που μετριέται η πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ, το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων – αν και χαμηλό – το έλαβε η αξιολόγηση που καλούνται να κάνουν τα παιδιά μετά το τέλος του προγράμματος, σε ποσοστό 23.97%. Ακολουθεί η συμπλήρωση κάποιου έντυπου σε ποσοστό 17.36% και τέλος η καταγραφή του αριθμού των μαθητών από τον εκπαιδευτικό/σύμβουλο.

Πίνακας 19. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για τους τρόπους που μετριέται η πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ.

Με ποιον τρόπο μετράτε την πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ;	N	%	
Τα παιδιά συμπληρώνουν κάποιο έντυπο (Αίτηση/ δήλωση συμμετοχής)	100	82.64%	
	Ναι	21	17.36%
Τα παιδιά καλούνται να κάνουν αξιολόγηση του προγράμματος	Όχι	92	76.03%
	Ναι	29	23.97%
Καταγράφετε κατά προσέγγιση τον αριθμό των μαθητών	Όχι	104	85.95%
	Ναι	17	14.05%
Άλλο	Όχι	120	99.17%
	Ναι	1	0.83%

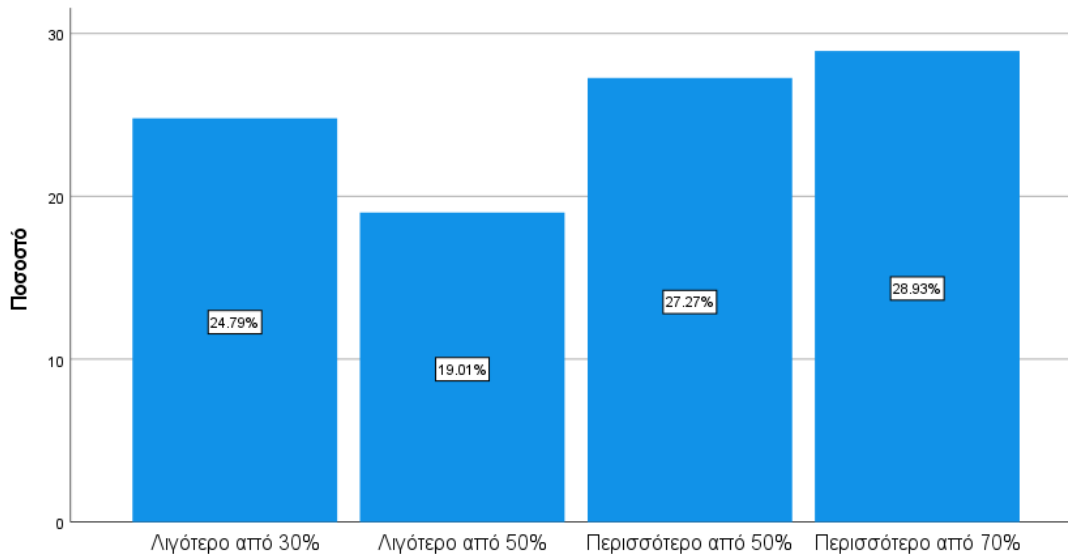
Με ποιον τρόπο μετράτε την πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ;

Διάγραμμα 26. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τους τρόπους που μετρείται η πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ.

Στις δράσεις αυτές, η συνηθισμένη συμμετοχή των μαθητών, φαίνεται να περιλαμβάνει περισσότερο από το 70% - σε ποσοστό 28.93% και περισσότερο από το 50% των μαθητών σε ποσοστό 27.27%. Λιγότερο από το 50% δήλωσε το 19.01% και λιγότερο από 30% δήλωσε το 24.79%.

Πίνακας 20. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες της συμμετοχής των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ

	N	%
Σε αυτές τις δράσεις η συμμετοχή των παιδιών είναι συνήθως:		
Λιγότερο από 30%	30	24.79%
Λιγότερο από 50%	23	19.01%
Περισσότερο από 50%	33	27.27%
Περισσότερο από 70%	35	28.93%

Σε αυτές τις δράσεις η συμμετοχή των παιδιών είναι συνήθως:

Διάγραμμα 27. Σχετικές συχνότητες της συμμετοχής των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ

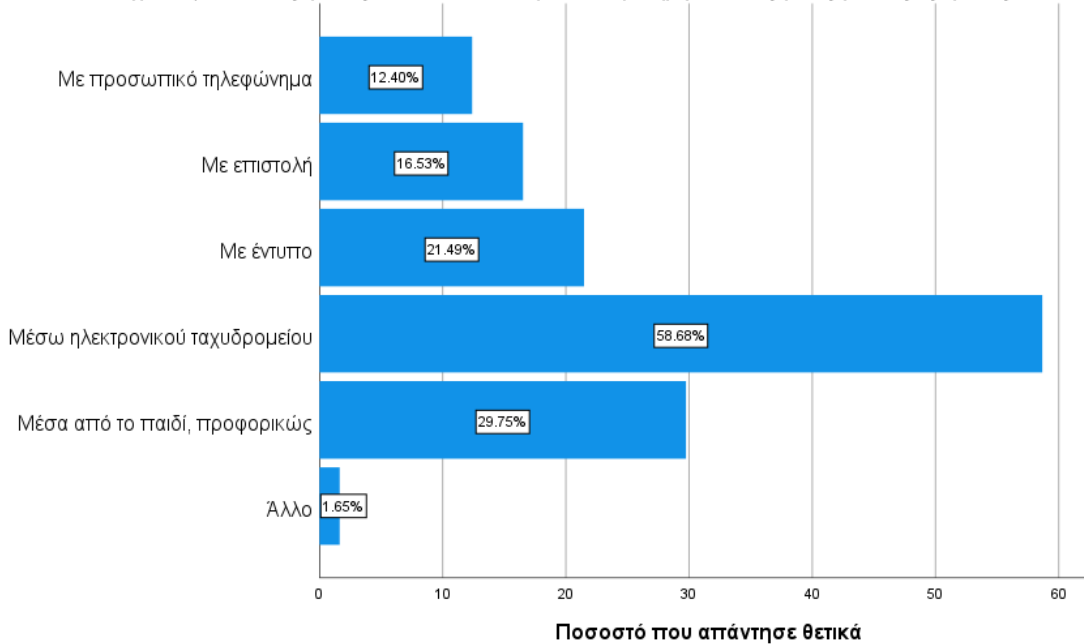
Όσον αφορά στην ενημέρωση σχετικά με τις εκάστοτε δράσεις ΣΕΠ από το σχολείο προς τους γονείς, αυτή γίνεται κυρίως μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (58.68%), προφορικά με ενημέρωση των μαθητών σε ποσοστό 29.75% ή εντύπως σε ποσοστό 21.49%. Σπανιότερα, η ενημέρωση γίνεται μέσω επιστολής (16.53%) ή τηλεφωνικά (12.4%).

Πίνακας 21. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για τα μέσα με τα οποία ο εκπαιδευτικός ενημερώνει τους γονείς για τις δράσεις ΣΕΠ

Το σχολείο (ο δάσκαλος ή άλλος από το διδακτικό προσωπικό) ενημέρωσε τους γονείς για αυτές τις δράσεις:

Μέσο	Απάντηση	N	%
Με προσωπικό τηλεφώνημα	Όχι	106	87.60%
	Ναι	15	12.40%
Με επιστολή	Όχι	101	83.47%
	Ναι	20	16.53%
Με έντυπο	Όχι	95	78.51%
	Ναι	26	21.49%
Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	Όχι	50	41.32%
	Ναι	71	58.68%
Μέσα από το παιδί, προφορικά	Όχι	85	70.25%
	Ναι	36	29.75%
Άλλο	Όχι	119	98.35%
	Ναι	2	1.65%

Το σχολείο (ο δάσκαλος ή άλλος από το διδακτικό προσωπικό) ενημέρωσε τους γονείς γι' αυτές τις δράσεις:

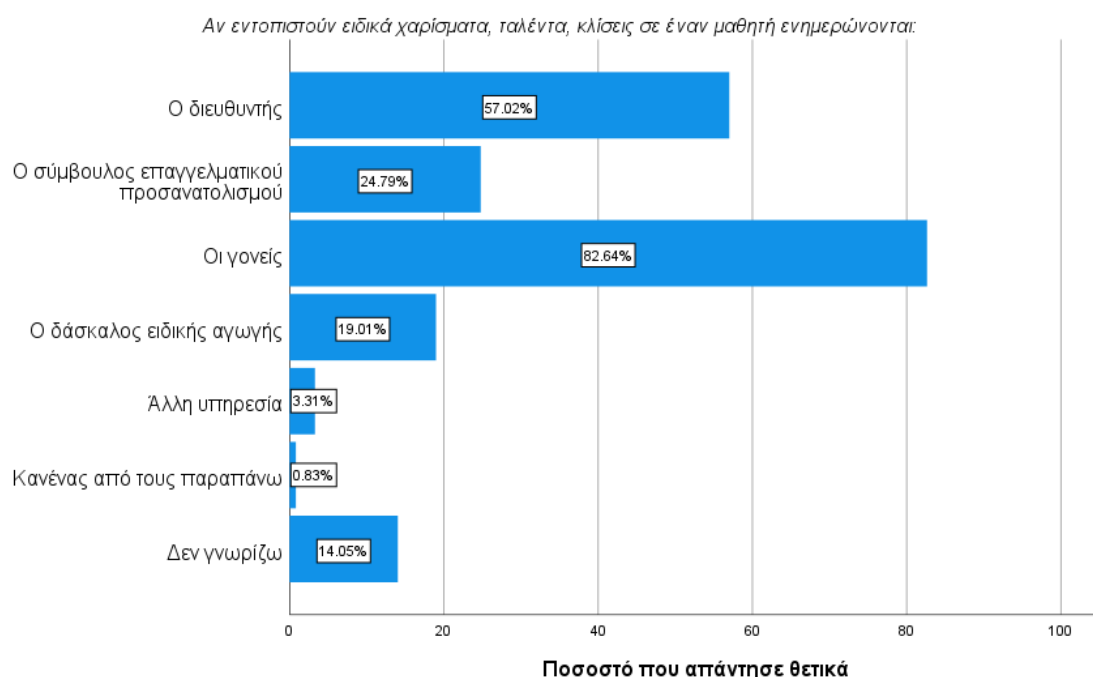
Διάγραμμα 28. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τα μέσα με τα οποία ο εκπαιδευτικός ενημερώνει τους γονείς για τις δράσεις ΣΕΠ

Στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ειδικά χαρίσματα, ταλέντα ή κλίσεις σε κάποιον μαθητή, οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι ενημερώνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό 82.64% οι γονείς και κατά 57.02% ο διευθυντής. Κατά 24.79% δήλωσαν ότι ενημερώνεται ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού και κατά 19.01% ο δάσκαλος ειδικής αγωγής ενώ 4 άτομα δήλωσαν ότι ενημερώνεται κάποια άλλη υπηρεσία.

Πίνακας 22. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το ποιος ενημερώνεται σε περίπτωση εντοπισμού ειδικών χαρισμάτων, ταλέντων και κλίσεων σε κάποιο μαθητή.

Αν εντοπιστούν ειδικά χαρίσματα, ταλέντα, κλίσεις σε έναν μαθητή ενημερώνονται:

		N	%
Ο διευθυντής	Όχι	52	42.98%
	Ναι	69	57.02%
Ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού	Όχι	91	75.21%
	Ναι	30	24.79%
Οι γονείς	Όχι	21	17.36%
	Ναι	100	82.64%
Ο δάσκαλος ειδικής αγωγής	Όχι	98	80.99%
	Ναι	23	19.01%
Άλλη υπηρεσία	Όχι	117	96.69%
	Ναι	4	3.31%
Κανένας από τους παραπάνω	Όχι	120	99.17%
	Ναι	1	0.83%
Δεν γνωρίζω	Όχι	104	85.95%
	Ναι	17	14.05%

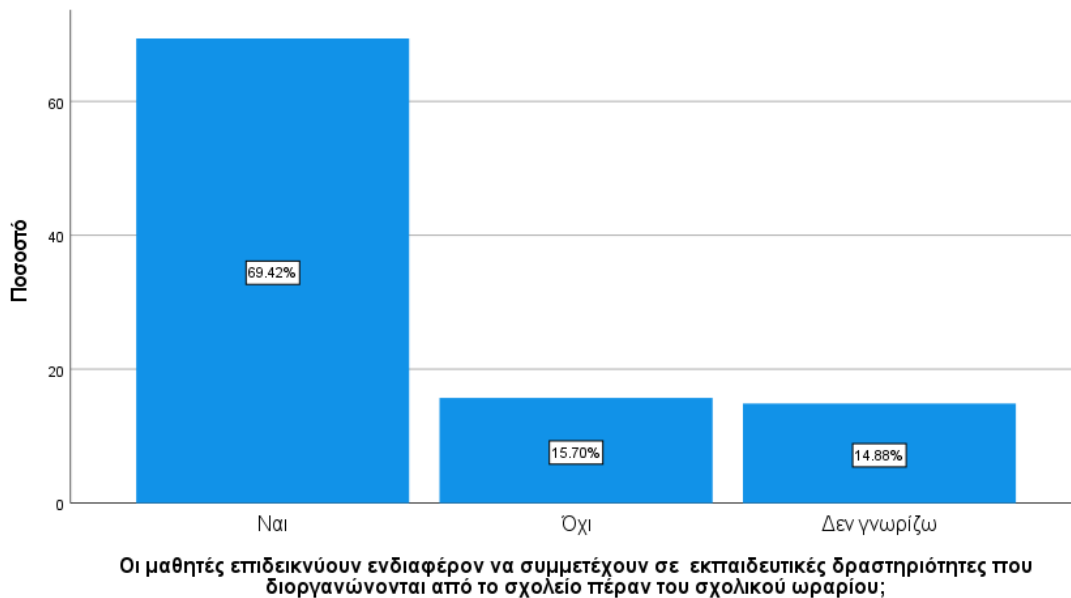

Διάγραμμα 29. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για το ποιος ενημερώνεται σε περίπτωση εντοπισμού ειδικών χαρισμάτων, ταλέντων και κλίσεων σε κάποιο μαθητή.

Στην ερώτηση αν οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησαν θετικά με ποσοστό 69.42%, με 15.7% να απαντάνε αρνητικά και 18 άτομα να δηλώνουν άγνοια.

Πίνακας 23. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων σχετικά με το αν οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου.

	N	%
Οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου;	84	69.42%
Όχι	19	15.70%
Δεν γνωρίζω	18	14.88%

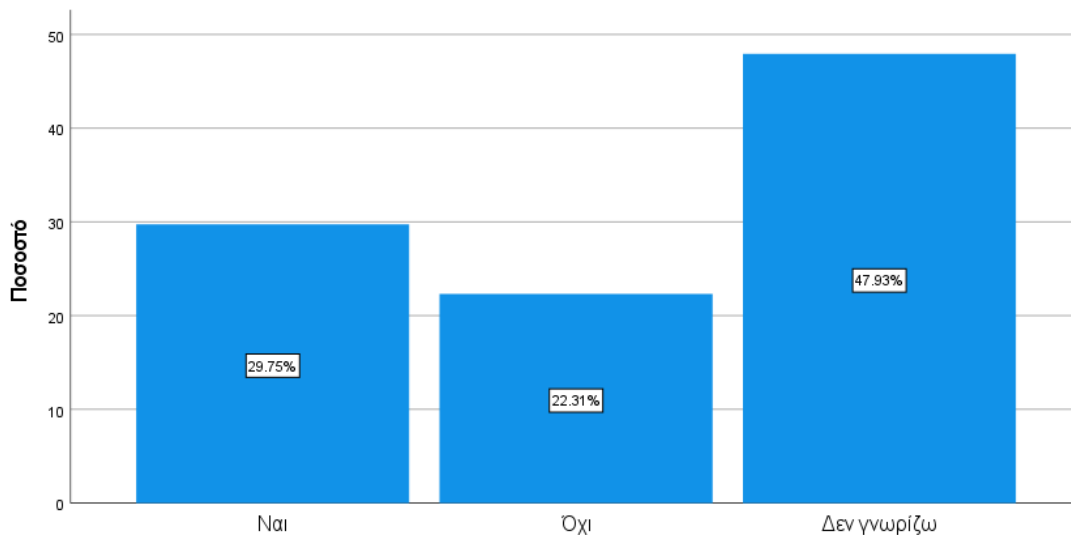
Διάγραμμα 30. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων σχετικά με το αν οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου.

Σχετικά με το αν υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του εκπαιδευτικού προσωπικού σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του Σ.Ε.Π. των παιδιών, οι ερωτηθέντες απάντησαν κατά κύριο λόγο θετικά (29.75%) αν και το μεγαλύτερο ποσοστό (47.93%) δήλωσε άγνοια επί του θέματος.

Πίνακας 24. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού πάνω σε θέματα που άπτονται της ΣυΕΠ.

	N	%
Υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού	36	29.75%
Όχι	27	22.31%
Δεν γνωρίζω	58	47.93%

πάνω σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού των παιδιών;

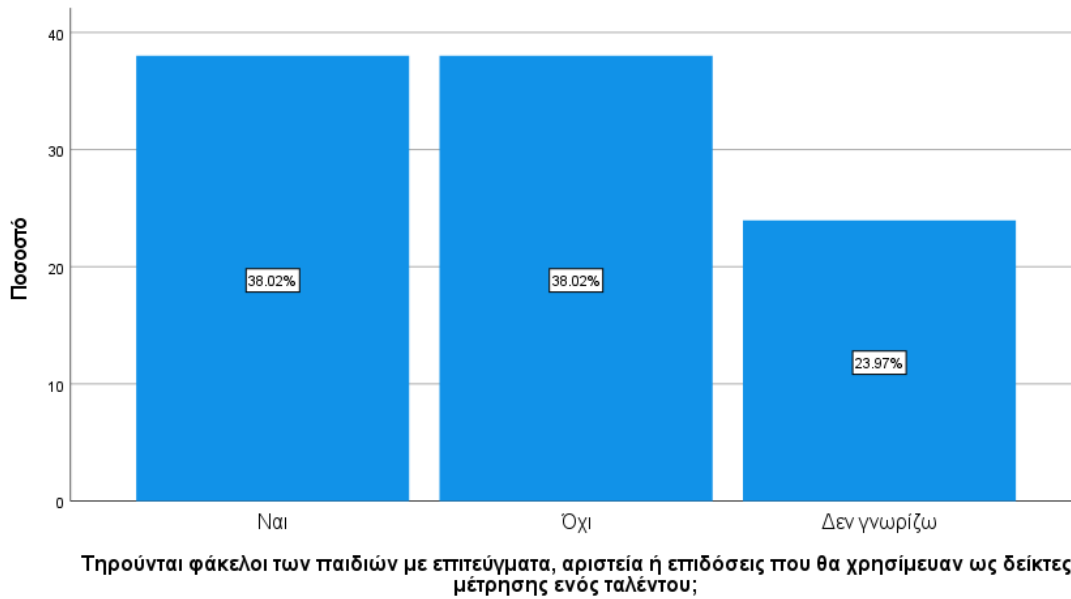
Υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού πάνω σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού των παιδιών;

Διάγραμμα 31. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν υπάρχει συνέργεια μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού πάνω σε θέματα που άπτονται της ΣυΕΠ.

Ως προς το αν τηρούνται φάκελοι των μαθητών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που μπορούν να χρησιμεύσουν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου, οι απόψεις ήταν απόλυτα μοιρασμένες με 38.02% θετικές και αρνητικές απαντήσεις. Το υπόλοιπο 23.97% δήλωσε άγνοια.

Πίνακας 25. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησίμευαν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου.

	N	%
Τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησίμευαν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου;	46	38.02%
Ναι	46	38.02%
Όχι	29	23.97%
Δεν γνωρίζω		

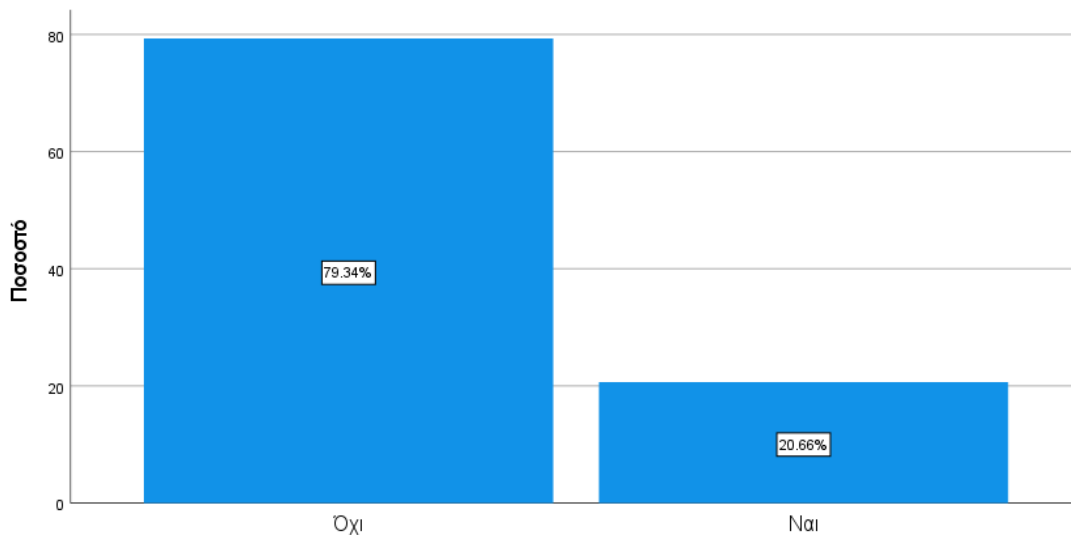

Διάγραμμα 32. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησιμοποιηθούν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου.

Αρνητικές ήταν οι απαντήσεις ως επί το πλείστον (79.34%) σχετικά με το αν μετρείται η ικανοποίηση των μαθητών ή των γονέων τους για τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους.

Πίνακας 26. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν μετράται η ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους.

	N	%
Μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;	96	79.34%
Όχι	25	20.66%
Ναι		

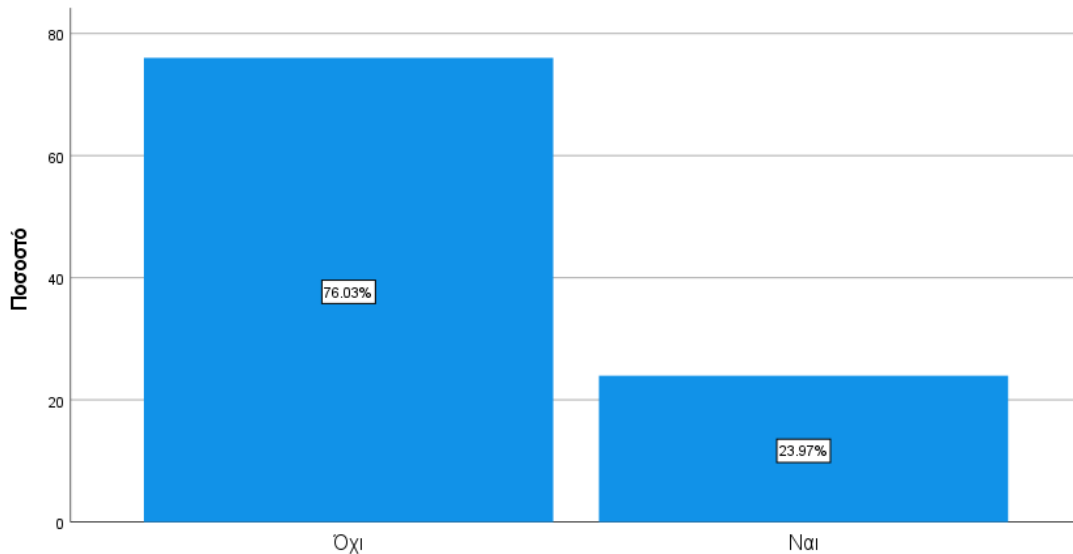
Μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;

Διάγραμμα 33. Σχετικές συχνότητες των απαντήσεων για το αν μετράται η ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους.

Ως προς το αν το σχολείο παρακολουθεί και αξιολογεί τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ η πλειοψηφία (76.23%) απάντησε αρνητικά με μόνο 29 άτομα να απαντάνε θετικά. Από αυτά, τα περισσότερα δήλωσαν ότι η παρακολούθηση και αξιολόγηση ουσιαστικά γίνεται μέσα από την παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας των μαθητών στην εκπαίδευση (64.29%) ενώ 5 άτομα δήλωσαν ότι γίνεται μέσα από έρευνες γνώμης και ικανοποίησης και από 2 άτομα δήλωσαν ότι γίνεται μέσω της εφαρμογής του συστήματος ποιότητας και του κώδικα δεοντολογίας αντίστοιχα.

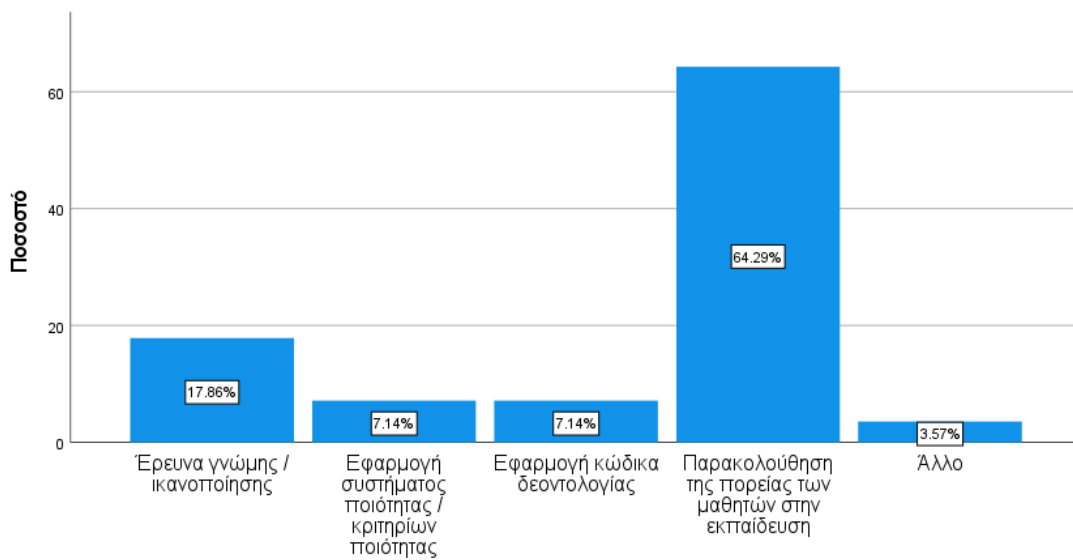
Πίνακας 27. Συχνότητες και σχετικές συχνότητες για τις απαντήσεις σε θέματα παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΣεΕΠ από το σχολείο.

	N	%
Παρακολουθεί και αξιολογεί το σχολείο τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ;		
Όχι	92	76.03%
Ναι	29	23.97%
Με ποιο τρόπο γίνεται η Έρευνα γνώμης / ικανοποίησης παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ΣυΕΠ;		
Εφαρμογή συστήματος ποιότητας / κριτηρίων ποιότητας	5	17.86%
Εφαρμογή κώδικα δεοντολογίας	2	7.14%
Παρακολούθηση της πορείας των μαθητών στην εκπαίδευση	18	64.29%
Άλλο	1	3.57%

Παρακολουθεί και αξιολογεί το σχολείο τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ;

Διάγραμμα 34. Σχετικές συχνότητες για το αν το σχολείο παρακολουθεί και αξιολογεί τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ.

Με ποιο τρόπο γίνεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ΣυΕΠ;

Διάγραμμα 35. Σχετικές συχνότητες των θετικών απαντήσεων για τους τρόπους με τους οποίους γίνεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ΣυΕΠ.

Επαγωγική στατιστική ανάλυση

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι σημαντικές σχέσεις που βρέθηκαν μεταξύ του φορέα εργασίας των ερωτηθέντων (έγινε ομαδοποίηση των 6 κατηγοριών σε 2: Δημοτικό και Γυμνάσιο, λόγω μη επάρκειας του δείγματος σε όλες τις κατηγορίες φορέα) και των λοιπών μεταβλητών της έρευνας. Ελέγχθηκαν όλες οι πιθανές συσχετίσεις με τον έλεγχο χ^2 και παρακάτω παρουσιάζονται τα στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα. Τα μη στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα παρουσιάζονται στο Παράρτημα.

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΘΕΙ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΧΑΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

Τα Γυμνάσια διαθέτουν περισσότερους εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν εκπαιδευτεί/επιμορφωθεί στην ανίχνευση, καλλιέργεια και διατήρηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών, σε ποσοστό 27.8% σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό μόλις 4.5% ($\chi^2=13.56$, $p=0.001$).

Πίνακας 28. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του αν διαθέτει εκπαιδευτικούς και συμβούλους που έχουν επιμορφωθεί πάνω στην καλλιέργεια των χαρισμάτων των μαθητών.

Διαθέτει ο φορέας σας εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ 'ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Ναι	2	4.5%	15	27.8%	17	17.3%
Όχι	27	61.4%	16	29.6%	43	43.9%
Δεν γνωρίζω	15	34.1%	23	42.6%	38	38.8%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΕΠ;

Στα Γυμνάσια γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ σε ποσοστό 20.4%, πολύ μεγαλύτερο σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό μόλις 2.3% ($\chi^2=12.248$, $p=0.002$).

Πίνακας 29. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και της συχνότητας των επιμορφωτικών προγραμμάτων για θέματα ΣΕΠ

Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Ναι	1	2.3%	11	20.4%	12	12.2%
Όχι	36	81.8%	27	50.0%	63	64.3%
Δεν γνωρίζω	7	15.9%	16	29.6%	23	23.5%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΟΤΑΝ ΑΝΙΧΝΕΥΕΤΑΙ ΜΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΜΑΘΗΤΗ

Σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή, στα Γυμνάσια γίνεται λιγότερο συχνά ενημέρωση από το σχολείο και τους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων σε ποσοστό 55.6%, σε σχέση με τα Δημοτικά όπου η ενημέρωση γίνεται σε ποσοστό 77.3% ($\chi^2=5.047$, $p=0.025$).

Πίνακας 30. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ενεργειών που γίνονται όταν ανιχνεύεται μια ιδιαίτερη ικανότητα σε κάποιον μαθητή.

Ενημέρωση από το σχολείο στον μαθητή και στους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων π.χ. μουσικά, καλλιτεχνικά κ.λπ..	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Όχι	10	22.7%	24	44.4%	34	34.7%
Ναι	34	77.3%	30	55.6%	64	65.3%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ

Στα Δημοτικά δεν γίνεται καθόλου χορήγηση εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests) (0%) ενώ στα Γυμνάσια γίνεται σε ποσοστό 14.8% ($\chi^2=7.098$, Exact $p=0.008$).

Πίνακας 31. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν χορηγούνται εργαλεία αξιολόγησης ικανοτήτων.

Χορήγηση εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests)	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Όχι	44	100.0%	46	85.2%	90	91.8%
Ναι	0	0.0%	8	14.8%	8	8.2%

Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%
-------	----	--------	----	--------	----	--------

Στα Γυμνάσια διεξάγονται περισσότερα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας σε ποσοστό 18.5% σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό 4.5% ($\chi^2=4.405$, $p=0.036$).

Πίνακας 32. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν διεξάγονται προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας	N	%	N	%	N	%
Όχι	42	95.5%	44	81.5%	86	87.8%
Ναι	2	4.5%	10	18.5%	12	12.2%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Στα Δημοτικά γίνονται περισσότερα εργαστήρια δεξιοτήτων σε ποσοστό 59.1% σε σχέση με τα Γυμνάσια σε ποσοστό 38.9% ($\chi^2=3.965$, $p=0.046$).

Πίνακας 33. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν η ανίχνευση των ταλέντων γίνεται μέσα από τα εργαστήρια δεξιοτήτων.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
Μέσα από τα εργαστήρια δεξιοτήτων	N	%	N	%	N	%
Όχι	18	40.9%	33	61.1%	51	52.0%
Ναι	26	59.1%	21	38.9%	47	48.0%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΑΝ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΝΙΧΝΕΥΕΤΑΙ ΚΑΠΟΙΟ ΤΑΛΕΝΤΟ Η ΧΑΡΙΣΜΑ

Πίνακας 34. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν παρέχεται ενημέρωση και στήριξη στους μαθητές στους οποίους ανιχνεύεται κάποιο ταλέντο ή χάρισμα.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
Στους γονείς	N	%	N	%	N	%

Όχι	17	38.6%	33	61.1%	50	51.0%
Ναι	27	61.4%	21	38.9%	48	49.0%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΑΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Όσον αφορά τις δράσεις που έγιναν στο τρέχον έτος της έρευνας και φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας, στα Γυμνάσια εμφανίζονται περισσότερες με ποσοστό 59.3% σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό 29.5 ($\chi^2=8.62$, $p=0.003$).

Πίνακας 35. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και του εάν γίνονται δράσεις πληροφόρησης για την αγορά εργασίας και τα νέα επαγγέλματα.

Έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
	N	%	N	%		
Όχι	31	70.5%	22	40.7%	53	54.1%
Ναι	13	29.5%	32	59.3%	45	45.9%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Τα Γυμνάσια εμφανίζουν περισσότερες επισκέψεις σε χώρους εργασίας με ποσοστό 72.2% σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό 45.5% ($\chi^2=7.251$, $p=0.007$).

Πίνακας 36. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και τους τρόπους πληροφόρησης των μαθητών για τις απαιτήσεις των διάφορων επαγγελμάτων.

Επισκέψεις σε χώρους εργασίας	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
	N	%	N	%		
Όχι	24	54.5%	15	27.8%	39	39.8%
Ναι	20	45.5%	39	72.2%	59	60.2%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕΠ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Αναφορικά με τις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται στα σχολεία, στα Γυμνάσια η ατομική (συμβουλευτική) συνέντευξη χρησιμοποιείται περισσότερο – σε ποσοστό 22.2%, σε σχέση με τα Δημοτικά με ποσοστό μόλις 6.8% ($\chi^2=4.438$, $p=0.035$).

Πίνακας 37. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και τις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται στα σχολεία.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
Ατομική (συμβουλευτική) συνέντευξη	N	%	N	%	N	%
Όχι	41	93.2%	42	77.8%	83	84.7%
Ναι	3	6.8%	12	22.2%	15	15.3%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Οι εκπαιδευτικοί/σύμβουλοι των Δημοτικών εμφανίστηκαν θετικότεροι προς την αλλαγή της διδακτέας ύλης προκειμένου να διευκολυνθεί ο εντοπισμός των χαρισματικών μαθητών – σε ποσοστό 56.8%, σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς/σύμβουλους των Γυμνασίων με ποσοστό 33.3% ($\chi^2=5.43$, $p=0.02$).

Πίνακας 38. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ενεργειών που απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
Αλλαγή της διδακτέας ύλης	N	%	N	%	N	%
Όχι	19	43.2%	36	66.7%	55	56.1%
Ναι	25	56.8%	18	33.3%	43	43.9%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ/ΦΟΡΕΩΝ ΠΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΝΤΑΙ ΑΝ ΕΝΤΟΠΙΣΤΟΥΝ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΕΝΑΝ ΜΑΘΗΤΗ

Όταν εντοπιστεί κάποιο ειδικό χάρισμα, ταλέντα ή κλίση σε έναν μαθητή, ο δάσκαλος ειδικής αγωγής ενημερώνεται συχνότερα στα Δημοτικά σε ποσοστό 34.1% σε σχέση με τα Γυμνάσια με ποσοστό μόλις 7.4% ($\chi^2=11.045$, $p<.001$).

Πίνακας 39. Σχέση μεταξύ του εκπαιδευτικού φορέα και των ατόμων/φορέων που ενημερώνονται αν εντοπιστούν ειδικές δεξιότητες σε έναν μαθητή.

	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
Ο δάσκαλος ειδικής αγωγής	N	%	N	%	N	%
Όχι	29	65.9%	50	92.6%	79	80.6%
Ναι	15	34.1%	4	7.4%	19	19.4%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επαγωγική στατιστική ανάλυση

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΤΑΚΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΕΞ' ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ Η ΕΝ ΜΕΡΕΙ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΑΛΕΝΤΩΝ;

Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
	N	%	N	%	N	%
Ναι, σε ετήσια βάση	0	0.0%	6	11.1%	6	6.1%
Ναι, κάθε 2-3 έτη	1	2.3%	1	1.9%	2	2.0%
Όχι	25	56.8%	26	48.1%	51	52.0%
Δεν γνωρίζω	18	40.9%	21	38.9%	39	39.8%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	5.285 ^a	3	.152	.140		
Likelihood Ratio	7.546	3	.056	.075		
Fisher-Freeman-Halton Exact Test	5.598			.105		
Linear-by-Linear Association	2.857 ^b	1	.091	.106	.055	.020
N of Valid Cases	98					

a. 4 cells (50.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .90.

b. The standardized statistic is -1.690.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΟΛΟ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ;

Υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Ναι	12	27.3%	19	35.2%	31	31.6%
Όχι	23	52.3%	22	40.7%	45	45.9%
Δεν γνωρίζω	9	20.5%	13	24.1%	22	22.4%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.324 ^a	2	.516
Likelihood Ratio	1.326	2	.515
Linear-by-Linear Association	.083	1	.773
N of Valid Cases	98		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9.88.

ΜΕΤΡΑΤΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕΠ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΕΙΤΕ; *

Μετράτε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιείτε;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Όχι	29	65.9%	31	57.4%	60	61.2%
Ναι	15	34.1%	23	42.6%	38	38.8%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	.738 ^a	1	.390	.413	.258
Continuity Correction ^b	.423	1	.515		
Likelihood Ratio	.741	1	.389		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	.731	1	.393		
N of Valid Cases	98				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17.06.

b. Computed only for a 2x2 table

ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ *

Σε αυτές τις δράσεις η συμμετοχή των παιδιών είναι συνήθως:	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
	N	%	N	%	N	%
Λιγότερο από 30%	13	29.5%	8	14.8%	21	21.4%
Λιγότερο από 50%	6	13.6%	10	18.5%	16	16.3%
Περισσότερο από 50%	14	31.8%	16	29.6%	30	30.6%
Περισσότερο από 70%	11	25.0%	20	37.0%	31	31.6%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	3.958 ^a	3	.266
Likelihood Ratio	3.975	3	.264
Linear-by-Linear Association	2.552	1	.110
N of Valid Cases	98		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7.18.

ΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΦΑΚΕΛΟΙ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ, ΑΡΙΣΤΕΙΑ Η ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΕΥΑΝ ΩΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΝΟΣ ΤΑΛΕΝΤΟΥ;

Τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησιμοποιευν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Ναι	19	43.2%	17	31.5%	36	36.7%
Όχι	16	36.4%	21	38.9%	37	37.8%
Δεν γνωρίζω	9	20.5%	16	29.6%	25	25.5%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	1.745 ^a	2	.418
Likelihood Ratio	1.753	2	.416
Linear-by-Linear Association	1.715	1	.190
N of Valid Cases	98		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11.22.

ΜΕΤΡΑΤΕ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Η/ΚΑΙ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΒΑΘΜΟ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ ΤΟΥΣ;

Μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο			
	N	%	N	%	N	%
Όχι	34	77.3%	44	81.5%	78	79.6%
Ναι	10	22.7%	10	18.5%	20	20.4%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	.264 ^a	1	.607	.624	.395
Continuity Correction ^b	.069	1	.793		
Likelihood Ratio	.263	1	.608		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	.262	1	.609		
N of Valid Cases	98				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8.98.

b. Computed only for a 2x2 table

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΕΠ;

Παρακολουθεί και αξιολογεί το σχολείο τα αποτελέσματα της ΣΥΕΠ;	Φορέας που εργάζεστε;				Total	
	Δημοτικό		Γυμνάσιο		N	%
	N	%	N	%		
Όχι	37	84.1%	38	70.4%	75	76.5%
Ναι	7	15.9%	16	29.6%	23	23.5%
Total	44	100.0%	54	100.0%	98	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	2.541 ^a	1	.111	.151	.087
Continuity Correction ^b	1.835	1	.176		
Likelihood Ratio	2.609	1	.106		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	2.515	1	.113		
N of Valid Cases	98				

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10.33.

b. Computed only for a 2x2 table

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΠΙΔΕΙΚΝΟΥΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΩΡΑΡΙΟΥ;

Υλοποιήθηκε Mann Whitney test για τη διερεύνηση πιθανών διαφορών μεταξύ των φορέων εργασίας όσον αφορά τον βαθμό που θεωρείται ότι θα πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους. Δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ Δημοτικών και Γυμνασίων ($U=1028$, $p=.219$).

	Φορέας που εργάζεστε;	N	Median	Range	Mann Whitney U	p
Σε ποιο βαθμό πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους;	Δημοτικό	44	5	3	1028	0.219
	Γυμνάσιο	54	4	3		

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΑΝΩ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΠΤΟΝΤΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ;

Υλοποιήθηκε Mann Whitney test για τη διερεύνηση πιθανών διαφορών μεταξύ των φορέων εργασίας όσον αφορά τον βαθμό που θεωρείται αναγκαία η διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών. Δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ Δημοτικών και Γυμνασίων ($U=1091.5$, $p=.46$).

	Φορέας που εργάζεστε;	N	Median	Range	Mann Whitney U	p
Σε ποιο βαθμό κρίνετε αναγκαία την διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών;	Δημοτικό	44	4	4	1091.5	0.46
	Γυμνάσιο	54	4	3		

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Η συγκεκριμένη έρευνα προσανατολίστηκε στη διερεύνηση του βαθμού αξιοποίησης κριτηρίων ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες ΣυΕΠ με στόχο **την ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και ταλέντων κάθε μαθητή/ τριας και την τεκμηρίωση της πολιτικής και των πρακτικών ποιοτικής ΣυΕΠ στο ζήτημα αυτό.**

Η διερεύνηση αυτή βασίστηκε σε τέσσερις κύριες κατηγορίες κριτηρίων ποιότητας, οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί από το σύνολο, σχεδόν της βιβλιογραφίας ως βασικές για την αξιολόγηση της ποιότητας μιας υπηρεσίας ΣυΕΠ μέσω ποιοτικών – ποσοτικών δεικτών μέτρησης (Γαϊτάνης, 2015) .

1. Ανθρώπινο Δυναμικό - Επάρκεια συμβούλων (Practitioner Competence)
2. Παροχή Υπηρεσιών (Service Provision)
3. Συμμετοχή χρηστών και πολιτών (Citizen and User Involvement)
4. Αποτελέσματα των προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας (Outcomes and Impact)

Από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων προκύπτουν τα εξής γενικά συμπεράσματα:

1. **Δεν παρέχεται σε ικανοποιητικό ποσοστό στους εκπαιδευτικούς επιμόρφωση στην ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών, όσο και γενικότερα σε θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης της σταδιοδρομίας**
2. **Τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας και τα εργαστήρια δεξιοτήτων δεν υποστηρίζουν την ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών, καθώς γίνονται με μη συστηματικό και οργανωμένο τρόπο, με κύριο χαρακτηριστικό τη μη ισότιμη πρόσβαση όλων των μαθητών σε αυτά.**
3. **Δεν εφαρμόζεται διαδικασία διασφάλισης ποιότητας για καμία από τις τρεις διαστάσεις αυτής, τις εισροές, διαδικασίες και εκροές με κύριο αρνητικό αποτέλεσμα να μην αξιολογούνται ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων των μαθητών μέσω κύκλου ποιότητας ΔΡΑΣΕ- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕ – ΑΝΑΠΤΥΞΕ – ΣΧΕΔΙΑΣΕ. Δεν υπάρχει περιεγραμμένο πλαίσιο ποιότητας με κριτήρια και δείκτες ποιότητας.**
4. **Δεν αξιολογούνται τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αγωγής σταδιοδρομίας και των δράσεων ΣυΕΠ, δηλαδή δεν μπορεί να διαπιστωθεί με αντικειμενικό τρόπο η αποτελεσματικότητά τους και οι επιδράσεις τους, όσον αφορά στην ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων και χαρισμάτων των μαθητών.**

Ειδικότερα αναφέρουμε τα κύρια ευρήματα συνοδευόμενα από προτάσεις βελτίωσης ανά κατηγορία αναφοράς του ερωτηματολογίου.

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ - ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Από τα δεδομένα της έρευνας προέκυψε ότι υπάρχει ένα σοβαρότατο έλλειμα στην επάρκεια των εκπαιδευτικών, τόσο ειδικά στην ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών, όσο και γενικότερα σε θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης της σταδιοδρομίας, καθώς:

- Άνω του 60% δήλωσε ότι δεν υλοποιούνται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ, ούτε ειδικότερη επιμόρφωση σε θέματα ανίχνευσης, καλλιέργειας, διατήρησης και αξιοποίησης των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών.
- Τα σχολεία διαθέτουν σε μικρό ποσοστό (20%) εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών.

ΠΡΟΤΑΣΗ 1: ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ – ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

1. Η σταδιακή πιστοποίηση των Υπευθύνων ΣΕΠ σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του ΕΟΠΠΕΠ (ΚΥΑ αριθμ.13173/Κ6/7.2.2022) είναι απαραίτητη. Οι Υπεύθυνοι αυτοί πρέπει να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές και εκπαιδευτές για όλους τους εκπαιδευτικούς που υλοποιούν τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας, υπό τον συντονισμό και την εποπτεία του ΕΟΠΠΕΠ.
2. Οι εκπαιδευτικοί που εφαρμόζουν τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας δεν είναι απαραίτητο να είναι πιστοποιημένοι και ενταγμένοι στο Μητρώο Συμβούλων Σταδιοδρομίας του ΕΟΠΠΕΠ, δεδομένου ότι δεν είναι σύμβουλοι σταδιοδρομίας. Χρειάζεται, όμως, να έχουν επιμορφωθεί σε θέματα ΣΕΠ σχετικά με την ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών από πιστοποιημένους συμβούλους, ενταγμένους στο Μητρώο του ΕΟΠΠΕΠ και μάλιστα με βάση το νέο πρότυπο πρόγραμμα αγωγής σταδιοδρομίας του ΕΟΠΠΕΠ.
3. Απαιτούνται ειδικά προγράμματα ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών και των Υπευθύνων ΣΕΠ στην ανίχνευση και καλλιέργεια των ταλέντων των μαθητών, τα οποία θα αξιοποιούν νέα εργαλεία διάγνωσης ταλέντων και χαρισμάτων.

B. ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Τα συμπεράσματα της έρευνας αναφορικά με τις ενέργειες που ακολουθούνται σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή δείχνουν ότι υπάρχει μεν ενημέρωση από το σχολείο στον μαθητή και στους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων, αλλά δεν βασίζεται σε αντικειμενική αξιολόγηση της ικανότητας αυτής, αφού μόνο σε ποσοστό 21.49% γίνεται παραπομπή από το σχολείο σε ειδικούς εκτός σχολείου για περαιτέρω αξιολόγηση. Η περαιτέρω αξιολόγηση από το ίδιο το σχολείο ή/και από τον υπεύθυνο ΣΕΠ αλλά με βάση ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων συγκέντρωσε χαμηλά ποσοστά, μεταξύ 6-7.5%.

Σχετικά με την ανίχνευση των ταλέντων στους μαθητές, οι ερωτηθέντες στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ότι αυτή γίνεται κυρίως μέσα από την διδασκαλία των μαθημάτων (σε ποσοστό 64.46%) καθώς και μέσα από τα διάφορα εργαστήρια δεξιοτήτων (σε ποσοστό 45.45%). Ωστόσο, η διδασκαλία ενός μαθήματος π.χ. Μαθηματικά και η καλή σχολική επίδοση του μαθητή σε αυτό, δεν εγγυάται αυτομάτως την αναγνώριση και την καλλιέργεια του μαθηματικού ταλέντου του μαθητή. Χρειάζεται ένταξη της αγωγής σταδιοδρομίας και των λειτουργιών της ΣυΕΠ (αυτογνωσία, αυτοαντίληψη, πληροφόρηση κλ. π) είτε σε ειδικό μάθημα Αγωγής Σταδιοδρομίας, είτε μέσα σε όλα τα μαθήματα με τη μέθοδο της διαθεματικής διδασκαλίας για να συμβεί αυτό. (ΕΟΠΠΕΠ, 2023). Παράλληλα, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων δεν εστιάζουν σε Ικανότητες αλλά σε Δεξιότητες, ενώ τα Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας γίνονται εκτός ωρολογίου προγράμματος, δηλαδή δεν τα παρακολουθούν όλα τα παιδιά. Τα δεδομένα αυτά σε συνδυασμό με τα μικρά ποσοστά χρήσης εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests) αλλά και εξομοίωσης ικανοτήτων, δείχνουν ότι η όποια ανίχνευση ταλέντων δεν γίνεται με συστηματικό τρόπο και δεν είναι αντικειμενική.

ΠΡΟΤΑΣΗ 2: Ένταξη της Αγωγής Σταδιοδρομίας στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

4. Καθώς η συστηματική Αγωγή Σταδιοδρομίας είναι κομβικής σημασίας για την ανίχνευση και καλλιέργεια όλων των προσωπικών χαρακτηριστικών και ταλέντων του ατόμου, πρέπει να εισαχθεί εντός του ωρολογίου προγράμματος είτε ως ένα νέο σχολικό μάθημα ή ως διδασκαλία σε όλα τα μαθήματα μέσω της διαθεματικής μεθόδου διδασκαλίας

ΠΡΟΤΑΣΗ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑΛΕΝΤΩΝ

5. Απαιτείται η ανάπτυξη από επιστημονικούς φορείς, υπό την αιγίδα του ΕΟΠΠΕΠ ειδικών έγκυρων και αξιόπιστων εργαλείων αντικειμενικής αξιολόγησης ικανοτήτων, ταλέντων και χαρισμάτων.

Σε περίπτωση ανίχνευσης ταλέντου ή χαρίσματος σε έναν μαθητή παρέχεται ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού απευθείας στον ίδιο τον μαθητή (ποσοστό 52.07%) αλλά και στους γονείς του (47.11%). Ωστόσο, το μεγάλο ποσοστό (37.19%), το οποίο δήλωσε άγνοια για το θέμα, μας προβληματίζει, δεδομένου ότι αν ο μαθητής και το περιβάλλον του δεν ενημερωθούν για την ύπαρξη ταλέντου δεν θα ακολουθήσουν οι ενέργειες καλλιέργειας και διατήρησής του. Για άλλη μια φορά, η ανυπαρξία μαθήματος ΣΕΠ εντός του ωρολογίου προγράμματος, πλην της Α ΕΠΑΛ, στερεί τη δυνατότητα από τους μαθητές και τους γονείς τους να γνωρίσουν ικανοποιητικά τον εαυτό τους. Σε αυτό συνηγορεί και το μέτριο ποσοστό δράσεων με σκοπό να φέρουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα, διότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (56.2%) δήλωσαν ότι δεν έλαβαν χώρα τέτοιες δράσεις κατά το τρέχον σχολικό έτος.

Εξετάζοντας τους τρόπους και τα εργαλεία που παρέχουν την απαραίτητη πληροφόρηση στους μαθητές σχετικά με τις απαιτήσεις των διαφόρων επαγγελμάτων, οι περισσότεροι ερωτηθέντες θεωρούν ως εγκυρότερα τις *επισκέψεις σε χώρους εργασίας* - σε ποσοστό 57.85% και τις *συνεντεύξεις με επαγγελματίες* – σε ποσοστό 50.41%. Τρίτη στη σειρά έρχεται η *μελέτη προφίλ επαγγελμάτων από τα παιδιά και η εκπόνηση projects περιγραφής ενός επαγγέλματος* με ποσοστό 38.84% και ακολουθεί η *αξιοποίηση της επαγγελματικής πληροφόρησης της Εθνικής Πύλης Δια Βίου ΣυΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ (π.χ. βίντεο επαγγελμάτων και ικανοτήτων)* με ποσοστό 15.7%. Εδώ όμως, ανακύπτει το εξής ερώτημα: Πότε γίνονται οι επισκέψεις αυτές αφού στην παραπάνω ερώτηση, όσον αφορά τις δράσεις με σκοπό να φέρουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (56.2%) δήλωσαν ότι δεν έλαβαν χώρα κατά το τρέχον σχολικό έτος; Πρόκειται για αντικρουόμενα ευρήματα. Παράλληλα, τα πολύ μικρά ποσοστά που συγκεντρώνουν πολύ σημαντικά εργαλεία πληροφόρησης, όπως η Εθνική Πύλη Δια βίου ΣυΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ και οι Πύλες ISCO-ESCO-CEDEFOP δείχνουν ότι μαθητές, εκπαιδευτικοί και σύμβουλοι τις αγνοούν.

ΠΡΟΤΑΣΗ 4: ΎΝΤΑΞΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΕΠ ΣΤΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

6. Απαιτείται η εισαγωγή μαθήματος ΣΕΠ εντός του ωρολογίου προγράμματος όλων των τάξεων του γυμνασίου και λυκείου.
7. Θα πρέπει στο πλαίσιο του μαθήματος ΣΕΠ να εφαρμοστούν ειδικές δράσεις επαγγελματογνωσίας, όπως καθιέρωση job shadowing και πρακτικής άσκησης ολίγων ημερών για όλους τους μαθητές, ώστε να αποκτήσουν ικανοποιητική γεύση των επαγγελμάτων που τους ενδιαφέρουν.

Όσον αφορά στις δράσεις ΣΕΠ που εφαρμόζονται, οι ερωτηθέντες απάντησαν θετικά ως προς τα εργαστήρια δεξιοτήτων κατά 80.17% και τα προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας κατά 62.81%. Ένα ποσοστό 42.98% δήλωσαν ότι γίνονται επαφές με την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας ενώ το 17.36% δήλωσαν ότι γίνονται ατομικές συνεντεύξεις συμβουλευτικής και το 15.7% ότι γίνονται ομαδικά σεμινάρια. Το ποσοστό 42.98% που δήλωσε ότι γίνονται επαφές με την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας (π.χ. επισκέψεις σε χώρους εργασίας ή εκπαιδευτικά ιδρύματα) έρχεται σε αντίθεση με το ποσοστό 57.85% που δήλωσε σε προηγούμενη ερώτηση σχετικά με τους τρόπους και τα εργαλεία που παρέχεται η απαραίτητη πληροφόρηση στους μαθητές για τις απαιτήσεις των διαφόρων επαγγελμάτων, ότι προτιμώνται οι επισκέψεις σε χώρους εργασίας.

ΠΡΟΤΑΣΗ 5: ΕΠΙΤΟΠΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

8. Απαιτείται επιτόπιος έλεγχος αξιολογητών ποιότητας για να διαπιστωθεί αν όντως πραγματοποιούνται επισκέψεις σε χώρους εργασίας από το σχολείο και σε ποιο ποσοστό σχολείων, πόσοι μαθητές συμμετέχουν, σε πόσα και ποια επαγγέλματα γίνονται επισκέψεις κλπ.

Ταυτόχρονα και η συμμετοχή των ερωτώμενων σε εργαστήρια δεξιοτήτων ως εκπαιδευτικοί ή ως σύμβουλοι είναι λίγο πάνω από το 40% (οι περισσότεροι απάντησαν αρνητικά σε ποσοστό 57.85%). Σε κάθε περίπτωση όσοι συμμετείχαν στην υλοποίηση εργαστηρίων δεξιοτήτων μήπως συνέβαλαν μέσα από το εργαστήριο αυτό στην ανάπτυξη ικανοτήτων και ταλέντων στους μαθητές; Η σχετική ερώτηση «Ποιες ικανότητες ανέπτυξε το εργαστήριο δεξιοτήτων» αποκάλυψε ότι σε μικρό βαθμό οι διδασκόμενες δεξιότητες σχετίζονται με ικανότητες και ταλέντα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας την ταξινόμηση του ESCO και Onet για τα ταλέντα, οι ικανότητες σκέψης πχ αναλυτική σκέψη, γρήγορη σκέψη, κριτική σκέψη κατά ESCO και «Γνωστικές Ικανότητες» κατά Onet, όπως Μνήμη, Μαθηματικός Συλλογισμός, Χωρική Αντίληψη κλ. π συγκέντρωσαν ποσοστό μόνο 22.31%. Οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν στις κοινωνικές και επικοινωνιακές ικανότητες – σε ποσοστό 30.58% και στις δεξιότητες και ικανότητες ζωής – σε ποσοστό 25.62%, δηλαδή σε μαλακές δεξιότητες και όχι ταλέντα. Αντίστοιχα οι καλλιτεχνικές δεξιότητες, που σχετίζονται άμεσα με το καλλιτεχνικό ταλέντο συγκέντρωσαν ποσοστό μόνο 18.18% και οι αισθητηριακές ικανότητες μόνο 11.57%. Τα παραπάνω δεδομένα επιβεβαιώθηκαν καθώς στην ερώτηση ως προς τον βαθμό που πρέπει να γίνουν αλλαγές στο πρόγραμμα για την διεύρυνση των ταλέντων, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων έτεινε προς το πολύ (Μ.Ο.=4.2).

ΠΡΟΤΑΣΗ 6: ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΤΑΛΕΝΤΩΝ

9. Απαιτείται αναδιοργάνωση των εργαστηρίων δεξιοτήτων , ώστε να καλλιεργούν και να διαγιγνώσκουν πραγματικά τα ταλέντα, όπως αυτά ταξινομούνται στη διεθνή βιβλιογραφία. Να υλοποιούνται από κατάλληλα εκπαιδευμένους εκπαιδευτικούς εντός ωρολογίου προγράμματος με χρήση ειδικών έγκυρων και αξιόπιστων εργαλείων διάγνωσης ταλέντων.

Ως προς τις απαιτούμενες ενέργειες που θα πρέπει να γίνονται για τον εντοπισμό των χαρισματικών μαθητών, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις αφορούσαν στα επιμορφωτικά σεμινάρια (84.30%) καθώς και στην αλλαγή νοοτροπίας (78.51%). Ακολουθούν οι συνέργειες με φορείς (62.81%). Για το τελευταίο αυτό θέμα στην ερώτηση πολλαπλής επιλογής για τους φορείς με τους οποίους θα έπρεπε να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο με στόχο την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν για το Υπουργείο Παιδείας (70.25%) και τους υπεύθυνους ΣΕΠ/ΓΡΑΣΥΠ (66.94%). Ακολουθούν το ΙΕΠ με 48.76% ο ΕΟΠΠΕΠ με 47.11% και οι επιχειρήσεις με 42.98%. Τελευταία έρχονται τα επαγγελματικά επιμελητήρια με 33.06% και τα ιδιωτικά γραφεία ΣΥΕΠ με 19.83%.

ΠΡΟΤΑΣΗ 7: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΣΥΕΠ – ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΥΕΠ

10. Απαιτείται δημιουργία μιας εθνικής στρατηγικής αφιερωμένης στην ΣυΕΠ και η εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας στην ΣυΕΠ . Μέσω της εθνικής στρατηγικής και της διασφάλισης ποιότητας υποστηρίζεται η ύπαρξη ενός ενιαίου συστήματος Συ.Ε.Π., όλοι οι φορείς που επηρεάζουν τη διάγνωση και καλλιέργεια ταλέντων διασυνδέονται μεταξύ τους και οι παρεχόμενες υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από Συνοχή και Συνέχεια (Γαϊτάνης, 2023). Μια σημαντική αρχή μεταξύ άλλων πάνω στην οποία βασίζεται ο σχεδιασμός και η πολιτική της ΣυΕΠ είναι η Διαφάνεια. Αυτό σημαίνει πως όλες εισροές- διαδικασίες- αποτελέσματα της ΣυΕΠ πρέπει να είναι κατανοητά στον πολίτη και γενικά σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η πρόσβαση στις υπηρεσίες ΣυΕΠ αλλά και να υπάρχει συνέργεια ανάμεσα στις υπηρεσίες του κράτους και το κοινωνικό σύνολο (Γαϊτάνης, 2023).

Γ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ

Πάνω από 60% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά στο αν μετράει την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιούν. Όσον αφορά στις μεθόδους που μετριέται η πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ, το υψηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων – αν και χαμηλό – το έλαβε η αξιολόγηση που καλούνται να κάνουν τα παιδιά μετά το τέλος του προγράμματος, σε ποσοστό 23.97%. Ακολουθεί η συμπλήρωση κάποιου εντύπου σε ποσοστό 17.36% και τέλος η καταγραφή του αριθμού των μαθητών από τον εκπαιδευτικό/σύμβουλο. Ωστόσο, η αξιολόγηση των υπηρεσιών χρησιμοποιείται διεθνώς ως δείκτης ποιότητας για να μετρήσει τον βαθμό κάλυψης των αναγκών των χρηστών και όχι τον βαθμό πρόσβασης. Και σε αυτή την περίπτωση η εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας εγγυάται ότι χρησιμοποιούνται ορθοί δείκτες κατά τη μέτρηση και αξιολόγηση των εισροών, διαδικασιών και εκροών της υπηρεσίας.

Ιδιαίτερα μας προβληματίσαν οι απαντήσεις στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ειδικά χαρίσματα, ταλέντα ή κλίσεις σε κάποιον μαθητή, καθώς οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι ενημερώνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό 82.64% τους γονείς και κατά 57.02% τον διευθυντή. Κατά 24.79% δήλωσαν ότι ενημερώνεται ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού και κατά 19.01% ο δάσκαλος ειδικής αγωγής ενώ 4 άτομα δήλωσαν ότι ενημερώνεται κάποια άλλη υπηρεσία.

Τα παραπάνω ποσοστά δείχνουν ότι ο ρόλος του συμβούλου σταδιοδρομίας, αλλά και των υπηρεσιών παραπομπής είναι περιορισμένος. Ο σύμβουλος σταδιοδρομίας θα έπρεπε να είχε κομβικό ρόλο τόσο στην ερμηνεία του ταλέντου, όσο και στον σχεδιασμό των επόμενων βημάτων και σχεδίων σταδιοδρομίας με στόχο την περαιτέρω καλλιέργεια και διατήρηση του ταλέντου. Η έλλειψη αυτή επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι στην ερώτηση σχετικά με το αν υπάρχει συνεργασία μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του εκπαιδευτικού προσωπικού σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του Σ.Ε.Π. των παιδιών, το μεγαλύτερο ποσοστό (47.93%) δήλωσε άγνοια επί του θέματος.

ΠΡΟΤΑΣΗ 8: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΟΥΜ ΣΥΕΠ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΥΕΠ

11. Απαιτείται μεγαλύτερη δικτύωση τόσο ανάμεσα στο προσωπικό του σχολείου σύμφωνα με καλές ευρωπαϊκές πρακτικές (π.χ. ιρλανδικό πλαίσιο whole school guidance), όσο και δημιουργία εθνικών και τοπικών δικτύων συμμετόχων της ΣυΕΠ. Η δημιουργία και θεσμοθέτηση δικτύων είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της λειτουργίας της παραπομπής από το σχολείο σε φορείς που είναι αρμόδιοι για την περαιτέρω διάγνωση, καλλιέργεια και μετάδοση των ταλέντων.

Τόσο οι αρνητικές απαντήσεις (79.34%) σχετικά με το αν μετριέται η ικανοποίηση των μαθητών ή των γονέων τους για τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους, όσο και ως προς το αν το σχολείο παρακολουθεί και αξιολογεί τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ (η πλειοψηφία (76.23%) απάντησε αρνητικά με μόνο 29 άτομα να απαντάνε θετικά) αποδεικνύουν ότι δεν υπάρχει σταθερό και αξιόπιστο σύστημα διάγνωσης, καλλιέργειας και διατήρησης των ταλέντων και χαρισμάτων των μαθητών.

ΠΡΟΤΑΣΗ 9: ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

- 12 Απαιτείται να δοθεί έμφαση στην διασύνδεση του σχολείου με επαγγελματίες όλων των επαγγελμάτων , οι οποίοι μπορούν και πρέπει να διατυπώνουν γνώμη για το αν ένας μαθητής διαθέτει ταλέντο ή όχι σε ένα επάγγελμα. Τα πορίσματα της έρευνας δεν απέδειξαν ότι η σύνδεση του γενικού σχολείου με τους επαγγελματίες είναι σταθερή. Αυτό φυσικά θα γίνεται με κανόνες δεοντολογίας και στο πλαίσιο της επαγγελματικής αξιολόγησης.
- 13 Σχετικές καλές πρακτικές στο ΗΒ και άλλες χώρες , όπως πχ <https://www.inspiringthefuture.org/virtual-interactive-sessions/> και <https://www.myworldofwork.co.uk/> μπορούν να αποτελέσαν τα μοντέλα αυτής της σύνδεσης
- 14 Οι μέθοδοι σύνδεσης σχολείου – επαγγελματιών πρέπει να απασχολήσουν μια Εθνική Συντονιστική Επιτροπή ΣυΕΠ, η οποία θα συγκροτείται από τους κύριους φορείς ευθύνης της ΣυΕΠ με αρμοδιότητες σχεδιασμού, αναδιοργάνωσης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της ΣυΕΠ. Σχετικές προτάσεις έχει διατυπώσει ο Γαϊτάνης (2023).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αργυροπούλου Α., Σαμαρά Α., Μουράτογλου Ν., Καραβία Α., & Μπέλκη Π. (2022). Δομώντας πλαίσια ικανοτήτων για έναν κόσμο που αλλάζει. Η περίπτωση του πλαισίου Δεξιοτήτων Ζωής και Σταδιοδρομίας. *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, 28, 108-129.
- Αριστοτέλης. Ηθικά Ευδήμεια, βιβλίο Β, στίχος 20, Εκδόσεις Κάκτος.
- Ασβεστάς Α. (2021). Μετάβαση. Στο Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου (επιμ.), *Σύμβουλος Σταδιοδρομίας/Επαγγελματικού Προσανατολισμού (επίπεδο β')* (σ.σ. 345-392). Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
- Γαϊτάνης, Δ. (2015). Διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού: Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση. Στο: Δ. Σιδηροπούλου – Δημακάκου, Α. Ασβεστάς, Γ. Κουμουνδούρου, Α. Μυλωνά – Καλαβά (Επιμ.), *Σύγχρονα Θέματα Επαγγελματικής Συμβουλευτικής* (σσ 485-508). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Γαϊτάνης, Δ.(2021). Σημειώσεις μαθήματος « Σχεδιασμός και αξιολόγηση Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης, Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού». Διαθέσιμες στην Ηλεκτρονική τάξη <https://eclass.uoa.gr/modules/document/?course=EDS153>.
- Γαϊτάνης, Δ. (2023). Η ανάγκη δημιουργίας μιας εθνικής στρατηγικής – πολιτικής στην Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας / Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΥ.Ε.Π.). *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*. Πεδίο. 133-134, 97-114.
- Δημητρόπουλος, Ε.(1992). Ο εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως δάσκαλος και λειτουργός συμβουλευτικής: Δύο προβλήματα, μία λύση. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 22-23, 51- 62.

- Δημητρόπουλος, Ε. (2002). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση: Η αξιολόγηση του μαθητή*. Αθήνα: Γρηγόρης
- Δρόσος Ν. (2021). Αυτογνωσία- Αυτοαντίληψη- Αυτοεκτίμηση και επιλογή επαγγέλματος. Στο Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου (επιμ.), *Σύμβουλος Σταδιοδρομίας/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού (επίπεδο β')* (σ.σ. 279-305). Αθήνα: ΙΝΕ -ΓΣΕΕ.
- Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ) (2007). *Διεθνή συστήματα διασφάλισης και διαχείρισης ποιότητας των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*.
<https://www.eopper.gr/index.php/el/%CF%83%CF%85-%CE%B5-%CF%80/eopper-upgrade-actions/syep-quality>.
- Ενημερωτικό σημείωμα – 9094 EL Αριθμός καταλόγου: TI-BB-14-007-EL-N ISBN 978-92-896-1545-7, doi:10.2801/68032. *Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)*, 2015.
- ΕΟΠΠΕΠ. (2012). *Ανάπτυξη πολιτικής στη διά βίου συμβουλευτική και τον επαγγελματικό προσανατολισμό: Ευρωπαϊκός οδηγός καλών πρακτικών*. EGPN Tools No1.
<https://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/greek/anaptukse-politikes-ste-dia-biou-sumbouleutike.-kai-ton-epaggelmatiko-prosanatolismo-europaikos-odegos-kalon-praktikon/>.
- ΕΟΠΠΕΠ.(2012). *Προπαρασκευαστική μελέτη-έρευνα για την τήρηση κριτηρίων ποιότητας στις δομές συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού της εκπαίδευσης και αρχικής κατάρτισης*.
https://www.eopper.gr/images/SYEP/EOPPEP_meleti_poiotitas_domon_syep.pdg.
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (2021). *Εθνικό Πλαίσιο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Ζωής και Σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. (2024). *Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού*.

Ενιαίο Πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας. Αθήνα Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π .ISBN 978-618-83528-2-7.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2009, 28 Μαΐου). C 119, §02.(σ.4-8).

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2009 , 28 Μαΐου) C 119, §02 .(σ. 5-12).

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 15/06/2017. C 189§31.

<http://data.europa.eu/esco/skill/c46fcb45-5c14-4ffa-abad-5a43f104bb22>.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 31.01.2019.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019,16 Ιανουαρίου)

EUR-Lex - L:2019:030:TOC – EL ISSN1977-0669

Ζάλη, Δ., & Λώλη, Μ. (2018). Χαρισματικότητα: διδάσκεται/καλλιεργείται; *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 251-260.

Ζαννή-Τελιοπούλου, Κ., Δημητρόπουλος, Ε., Πυλαρινός, Φ., Αλμπάνη, Ζ., Κεδράκα, Α.,

Παπανικολάου, Ι., Πέτρου, Σ., Σταθακοπούλου, Α., & Τζέπογλου, Σ. (2007). *Διεθνή συστήματα διασφάλισης και διαχείρισης ποιότητας των υπηρεσιών. Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*.

Ανάδοχος Έργου: ΙΕΚΕΠ.

https://www.eoppep.gr/images/SYEP/Diethni_Sys_Poiotitas.pdf

Ζαφειροπούλου, Μ.(1999). *Η γνωστική- συμπεριφορική προσέγγιση για τη μάθηση και τη συμπεριφορά του παιδιού στο σχολείο. Προοπτικές ομαλής εξέλιξης, προσαρμογής και πρόληψης*. Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Βόλος: Πανεπιστημιακές εκδόσεις.

ΙΕΚΕΠ. (2007). *Διεθνή Συστήματα Διασφάλισης και Διαχείρισης Ποιότητας των Υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Προσανατολισμού.

Καλαντζή-Αζίζη, Α., & Ζαφειροπούλου, Μ. (2011). *Προσαρμογή στο σχολείο*. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ.

Καλούρη - Αντωνοπούλου, Ο. (1992). Η Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 24-25,41-49.

Καρανάνα Ε., Κόφα Ό., & Αντωνίου Α.-Σ. (2021). Σοφία και δημιουργικότητα σε χαρισματικούς μαθητές. *Παιδαγωγικός Λόγος*, 27(1), 207-226. <https://doi.org/10.12681/plogos.27929>

Κασσωτάκης, Μ.(2014). Η μεταβλητότητα της επαγγελματικής ζωής και οι επιπτώσεις της στον επαγγελματικό προσανατολισμό. *ΕΛΕΣΥΠ*, 103, 93-118.

Κοσμίδου- Hardy, Χ .(1993). Ο εκπαιδευτικός ως σύμβουλος. Προς μια καινούρια παιδαγωγική-ανθρωπαγωγική προσέγγιση στο σύγχρονο πολιτιστικό πλαίσιο. Εισήγηση σε ημερίδα της ΠΕΕ,6-3-1993.

Κοσμόπουλος, Α. (1996). Σύμβουλος και δάσκαλος. Δύο όψεις του ίδιου νομίσματος; *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*,38-39,102-109.

Ματή- Ζήση, Ε.(2011). Αυτοκαθοδήγηση στη μάθηση. Σχολικο-μαθησιακές δυσκολίες: ανάγνωση, ορθογραφημένη γραφή, αριθμητική. Στο Μ. Ζαφειροπούλου (επιμ.), *Προσαρμογή στο σχολείο*. Αθήνα:Πεδίο.

Μπρούζος, Α. (1998). Ο εκπαιδευτικός ως Λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Μια ανθρωπιστική θεώρηση της Εκπαίδευσης (Β' έκδ.). Αθήνα. Εκδόσεις, Λύχνος.

Νόμος 4763/2020: Εθνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης, και άλλες διατάξεις. ΦΕΚ Α' 254/21.12.2020.

Παπακώστας, Ι. (1994). *Γνωσιακή Ψυχοθεραπεία- Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής, Αθήνα 2004

Ρούσσος, Π. & Τσαούσης, Γ. (2011). *Στατιστική στις επιστήμες της συμπεριφοράς με τη χρήση του SPSS*. Αθήνα: Εκδόσεις, Τόπος.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου Δ. (2004). *Η εκπαίδευση των μαθητών με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Τμήμα Ειδικής Αγωγής.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ.(2004).Χαρισματικοί μαθητές: Μια πρόκληση για τους λειτουργούς του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. *Επαγγελματική Αξιολόγηση και Καθοδήγηση. Νέα Παιδεία*,109,164-176.

Σιδηροπούλου-Δημακάκου Δ. (2005-2006). *Επαγγελματική αξιολόγηση και καθοδήγηση. Διδακτικές σημειώσεις*. Τομέας Ψυχολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2019). *Συμπεράσματα του Συμβουλίου ως προς τον βασικό ρόλο των πολιτικών για τη διά βίου μάθηση στην ενδυνάμωση των κοινωνιών για τη διαχείριση της τεχνολογικής και της πράσινης μετάβασης προς όφελος της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 18/11/2019 (2019/C 389/07).

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (2004). *Η εκπαίδευση των μαθητών με ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα: Αναλυτικά προγράμματα σπουδών*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (2012, Σεπτέμβριος). *Θέματα Διοίκησης για την απόκτηση πιστοποιητικού Διοικητικής Επάρκειας εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης* Μπούζος Α. (1998), Δημητρόπουλος Ε. (1992), Κοσμίδου -Hardy, Χ. (1993), Κοσμόπουλος, Α. (1996).

Ξένες Πηγές

Argyropoulou, K. (2021). Sustainable Career Development: A New Challenge in Career Counselling in the Modern Era. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 8(12), 128-138. <https://doi.org/10.14738/assrj.812.11393>.

Argyropoulou, K., Mouratoglou, N., Antoniou, A. S., Mikedaki, K., & Charokopaki, A. (2020). Promoting career counselors' sustainable career development through the group-based life construction dialogue intervention: "Constructing my future purposeful life." *Sustainability*, 12(9), 3645. <https://doi.org/10.3390/su12093645>.

Callow, R. W. (1994). Classroom provision for the able and the exceptionally able. *Support for Learning*, 9(4), 151-154. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9604.1994.tb00177.x>.

Cedefop. (2023). *Skills in Transition: The way to 2035*. Luxembourg: Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2901/438491>.

Cedefop, European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN), & Careers Net. (2022). *Towards European Standards for monitoring and evaluation of lifelong guidance systems and services (Vol.I)* Luxembourg: Publications Office of the European Union. Cedefop working paper, No 9.

Clinton, E., Krause, C., Garcia-Murias, R., & Porath, J. (2022). Vocational Guidance in Europe. Challenges, Needs, Solutions and Development Perspectives. *Springer*. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-06592-7>

Council of the European Union. (2008). Council resolution on better integrating lifelong guidance into lifelong learning strategies: 2905th Education, Youth and Culture Council meeting. Brussels, 21 November 2008. Retrieved from https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/104236.pdf.

Field, A. (2016). Η διερεύνηση της στατιστικής με τη χρήση του SPSS της IBM. Αθήνα: Εκδόσεις Προπομπός.

Future skills career guidance and lifelong learning in PES. European Network of Public Employment Services. European Commission (March 2022) https://ec.europa.eu/social/PES_Network.

Gagné, F. (1993). Differentiated Model of Giftedness and Talent (DMGT).

Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High ability studies*. Vol.15(2).

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books, Inc. Publishers.

Goleman, D. (1995). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Heller, K. A. (1992). *Identifying Gifted and Talented Students*. *European Journal of High Ability*, 3(2), 174-188.

- Heller, K. A., Monks, F. J., & Passow, H. A. (Eds.). (1993). *International Handbook of Giftedness and Talent*. Pergamon.
- Heller, K. (1994). *Το μοντέλο του Μονάχου*. Στο Ziegler, A., & Heller, K. (Eds.), *Conceptions of Giftedness from a Meta-Theoretical Perspective, International Handbook of Giftedness*.
- Johansson, H. J., McHugh, P., Pendlebury, A. J., & Wheeler, W. A. (1993). *Business Process Reengineering: Breakpoint Strategies for Market Dominance*. John Wiley & Sons.
- Johnsen, S. K. (2021). Diversity and Developing Potential. *Gifted Child Today*, 44(4), 185-186. <https://doi.org/10.1177/10762175211030355>.
- Joseph, S., Renzulli, J. S., Smith, L., White, A., Callahan, C., Hartman, R., Westberg, K. M., Gavin, K., Reis, S. M., Siegle, D., & Sytsma Reed, R. (2021). Scales for Rating the Behavioral Characteristics of Superior Students (3rd ed.). Technical and Administration manual. A Prufrock Press Book. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003237808>.
- Junttila, N., Vauras, M., & Laakkonen, E. (2007). The role of parenting self-efficacy in children's social and academic behavior. *European Journal of Psychology of Education*, 1(41-61). <https://www.jstor.org/stable/23421716>.
- Kerr, B. (Ed.). (2009). *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kievit, R. A. (2020). Sensitive periods of cognitive development. *Behavioral Sciences*, 36, 144-149. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2020.10.007>.
- Kraatz, S. (2015). *Reform of educational systems: European policies for lifelong guidance to fight early school leaving and unemployment*. European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/studies/> <https://doi.org/10.2861/608355>.

McLeod, J., (2003). *Εισαγωγή στη Συμβουλευτική* (μτφρ Δ Καραθάνου, Α. Μαρκαντώνη).Αθήνα.

Μεταίχμιο.

Mahlangu, V.P. (2021). Leadership roles of teachers as school counsellors in schools to enhance giftedness in children. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(5), Special Issue, 19-25. DOI: <http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1003299>.

Marland, S. P. Jr. (1971). *Education of the Gifted and Talented* (Report to the U.S. Congress). Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Marland, S. P. Jr. (1972). *Education of the Gifted and Talented: Report to the Congress of the United States by the U.S. Commissioner of Education*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

Maslow, A. H. (1973). *The farther reaches of human nature*. New York: Viking Press.

Milgram,R.M. (Ed.) (1991). *Counseling gifted and talented children*. Norwood, NJ: Ablex.

Olszewski-Kubilius, P. (2008). The Role of the Family in Talent Development. In S. I. Pfeiffer (Ed.), *Handbook of Giftedness in Children. Psycho-educational Theory, Research, and Best Practices* (pp. 53-69). Retrieved from <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/46247/1/40.pdf#page=58>.

OECD (2004), *Career Guidance and Public Policy: Bridging the Gap*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264105669-en>.

Rakow, S., (2009). Children Middle School. In B.Kerr (ed.), *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent* (131-134). U.S.A.: Sage.

Renzulli, J. S., Smith, L., White, A., Callahan, C., Hartman, R., Westberg, K., Gavin, K., Reis, S., Del Siegle, & Reed, R. S. (2021). *Scales for rating the behavioral characteristics of superior students* (3rd ed.). Technical and administration manual. A Prufrock Press Book. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003237808>.

Polyzopoulou, K., Kokaridas, D., Patsiaouras, A., & Gari, A. (2014). Teachers' perceptions toward education of gifted children in Greek educational settings. *Journal of Physical Education and Sport*, 14(2), 211-221. <https://doi.org/10.7752/jpes.2014.02033>.

Passow, A. H., Monks, F. J., & Heller, K. A. (1993). Research and Education of the Gifted in the Year 2000 and Beyond. *International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent*. Pergamon.

Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? **Phi Delta Kappa**, 60(2), 180-184.

Renzulli, J. S., Smith, L., White, A., Callahan, C., Hartman, R., Westberg, K., Gavin, K., Reis, S., Del Siegle, & Reed, R. S. (2021). *Scales for rating the behavioral characteristics of superior students* (3rd ed.). Technical and administration manual. A Prufrock Press Book. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003237808>.

Rezulli, J., S. (2022). The schoolwide Enrichment Model: A Talent Development Approach. *Resulting in Opportunities, Resources and Encouragement for All Students*. DOI 10.4018/978-1-7998-8153- 7.ch004.

Rakow, S. (2009). Children Middle School. In B. Kerr (Ed.), *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent* (pp. 131-134). U.S.A.: Sage.

Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, OH: Merrill.

Susco, J.A. (2009). *Administrative Attitudes. Creativity and Giftedness*. In B. Kerr (Ed.), *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent* (pp. 19-20). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Tannebaum, A. (1993). History of Giftedness and “Gifted Education” in World Perspective. In Heller, K., Monks, F., Passow, H., (Eds.), *International Handbook of Giftedness and Talent*, (p.p.3). Pergamon Press Ltd .ISBN 0-08-041398-6.

Tannenbaum, A. (1991). The social psychology of giftedness. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.). *Handbook of gifted education* (pp. 27-44). Boston: Allyn and Bacon.

Tempest, N. R. (1974). *Teaching clever children, 7-11*. London: Routledge and Kegan Paul.

Wai, J., & Worrell, F. C. (2021). *The future of intelligence research and gifted education*. *Intelligence*, **90**, 101587. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2021.101546>

<http://data.europa.eu/esco/skill/c46fcb45-5c14-4ffa-abed-5a43f104bb22>

<https://e-stadiodromia.eoppep.gr>

<https://aesop.iep.edu.gr/>

<https://matrixstandard.com/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο: Συμβολή της ΣΥΕΠ (Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός) στην ανίχνευση των χαρισμάτων και ταλέντων των μαθητών

Εισαγωγικό σημείωμα

Αυτό το ερωτηματολόγιο αναπτύχθηκε στα πλαίσια της Διπλωματικής Εργασίας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Συμβουλευτική, Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Διά Βίου Μάθηση» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Αξιολόγηση της συμβολής της ΣΥΕΠ (Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός) στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και ταλέντων κάθε μαθητή/τριας. Τεκμηρίωση πολιτικής και πρακτικών ποιοτικής ΣΥΕΠ». *Επόπτης/καθηγητής: Γαϊτάνης Δημήτριος*

Ορισμός του ταλέντου/χαρίσματος: Τα ταλέντα είναι οι έμφυτες γνωστικές, σωματικές ή αισθητηριακές ικανότητες, όπως π.χ. μαθηματική σκέψη, γλωσσική ικανότητα, λεπτή χειρωνακτική εργασία, αθλητική, καλλιτεχνική ικανότητα κλπ. Πρόκειται για ικανότητες οι οποίες καλλιεργούνται περαιτέρω με την κατάλληλη εκπαίδευση ή και εξάσκηση. Ταλέντο ή χάρισμα είναι το δυναμικό ενός ατόμου για ασυνήθιστες επιδόσεις σε έναν ή περισσότερους ειδικούς τομείς (Σιδηροπούλου -Δημακάκου, 2004; Heller, 1992).

Το ερωτηματολόγιο έχει ως στόχο να διερευνήσει κατά πόσο η Συμβουλευτική σταδιοδρομία/ Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΥΕΠ) που παρέχεται στην α/θμια και β/θμια εκπαίδευση συμβάλλει στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων και των ταλέντων κάθε μαθητή/τριας.

Με την βοήθεια των δεδομένων που θα συλλεχθούν για συγκεκριμένες κατηγορίες κριτηρίων αναφοράς της ΣΥΕΠ (Ανθρώπινο Δυναμικό, Παροχή Υπηρεσιών, Συμμετοχή Χρηστών), θα περιγραφούν τα επιθυμητά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει η οργανωμένη ΣΥΕΠ (εισορές, διαδικασίες και αποτελέσματα), τα οποία θα παρακολουθούνται και θα αξιολογούνται διαρκώς στη βάση ενός κύκλου ποιότητας της ΣΥΕΠ.

Το ερωτηματολόγιο χορηγείται σε δημόσια ή/και ιδιωτικά σχολεία Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσια) ή/και σε Ειδικά Δημοτικά ή Γυμνάσια. Συμπληρώνεται από διευθυντές, εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού που εργάζονται σε δημόσια ή ιδιωτικά σχολεία Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσια) ή σε Ειδικά Δημοτικά και Γυμνάσια.

Σε περίπτωση που το σχολείο διαθέτει Γραφείο ΣΥΕΠ, οι απαντήσεις πρέπει να αφορούν τόσο το γραφείο ΣΥΕΠ όσο και το σχολείο γενικά. Σε περίπτωση που το σχολείο δεν διαθέτει Γραφείο ΣΥΕΠ οι απαντήσεις πρέπει να αφορούν τη σχολική μονάδα γενικά.

Όλες οι απαντήσεις αφορούν συνολικά το σχολείο ή/και το Γραφείο ΣΥΕΠ του σχολείου συνολικά και όχι το άτομο που συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο.

Ο χρόνος συμπλήρωσης είναι 10-15 λεπτά. Οι πληροφορίες που δίνετε είναι ανώνυμες και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της συγκεκριμένης έρευνας.

Για οποιαδήποτε ερώτηση ή απορία σχετικά με την έρευνα μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ερευνήτρια στα παρακάτω στοιχεία.

Αναστασία Ν. Γαβαλά Τηλ
: 6977 250978
anasta.gavala@ gmail.com

1. Έχω διαβάσει το εισαγωγικό σημείωμα και επιθυμώ να συμμετάσχω στην έρευνα. *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

Μέρος Α. Ιδιότητα / Σχολική μονάδα

2. Φορέας που εργάζεστε: *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Δημοτικό σχολείο (Δημόσιο)
- Δημοτικό σχολείο Ιδιωτικό
- Ειδικό Δημοτικό σχολείο
- Γυμνάσιο (Δημόσιο)
- Γυμνάσιο (Ιδιωτικό)
- Ειδικό Γυμνάσιο
- Άλλο:

3. Ποια είναι η κύρια ιδιότητά σας; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Εκπαιδευτικός
- Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Άλλο:

4. Κατέχετε θέση ευθύνης; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Όχι
- Ναι, είμαι διευθυντής/υποδιευθυντής
- Ναι, είμαι υπεύθυνος ΣυΕΠ
- Άλλο:

Μέρος Β. Επιμόρφωση Ανθρώπινου Δυναμικού

5. Διαθέτει ο φορέας σας εκπαιδευτικούς ή/και συμβούλους που έχουν συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση που αναφερόταν, εξ'ολοκλήρου ή εν μέρει, στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι
 Δεν γνωρίζω

6. Εσείς προσωπικά έχετε συμμετάσχει σε εκπαίδευση/επιμόρφωση στην ανίχνευση, καλλιέργεια, διατήρηση και αξιοποίηση των χαρισμάτων/ταλέντων των μαθητών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

7. Τι διάρκεια είχε η επιμόρφωση που λάβατε;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- 10-20 ώρες
 20-50 ώρες
 Πάνω από 50 ώρες
 Άλλο:

Μέρος Β (συνέχεια)

8. Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα για θέματα ΣΕΠ; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι
 Δεν γνωρίζω
 Άλλο:

9. Γίνονται σε τακτική βάση επιμορφωτικά προγράμματα που αναφέρονται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει σε τεχνικές ανίχνευσης και καλλιέργειας ταλέντων; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι, σε ετήσια βάση
- Ναι, κάθε 2-3 έτη
- Ναι, κάθε 4-5 έτη
- Όχι
- Δεν γνωρίζω
- Άλλο:

10. Τι διάρκεια έχουν;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Κάτω από 10 ώρες
- 10- 30 ώρες
- 30- 50 ώρες
- Πάνω από 50 ώρες
- Άλλο:

Μέρος Γ. Παροχή Υπηρεσιών

11. Σε περίπτωση ανίχνευσης από τον εκπαιδευτικό μιας έμφυτης ικανότητας του μαθητή όπως π.χ. μαθηματική ικανότητα, αθλητική ικανότητα, καλλιτεχνικές ικανότητες κλπ., ποιες ενέργειες γίνονται για την περαιτέρω αξιολόγηση και καλλιέργειά της; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Παραπομπή από το σχολείο σε ειδικούς εκτός σχολείου για περαιτέρω αξιολόγηση
- Ενημέρωση από το σχολείο στον μαθητή και στους γονείς για ειδικούς τύπους σχολείων π.χ. μουσικά, καλλιτεχνικά κ.λπ..
- Αξιολόγηση του μαθητή από το σχολείο με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων
- Αξιολόγηση από τον υπεύθυνο ΣΕΠ με ειδικά εργαλεία ανίχνευσης ταλέντων
- Καμία
- Δεν γνωρίζω

12. Υπάρχει συνέργεια από όλο το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου στην ενημέρωση των μαθητών για την σημασία των ταλέντων;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω
- Άλλο:

13. Ποια μέθοδο/μέσα ακολουθεί το σχολείο για την ανίχνευση των ταλέντων κάθε μαθητή; (επιλέξτε όσα ισχύουν)

*

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Χορήγηση εργαλείων αξιολόγησης ικανοτήτων (aptitude tests)
- Εξομοίωση δεξιοτήτων/ ικανοτήτων
- Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας
- Μέσα από την διδασκαλία του κάθε μαθήματος
- Μέσα από τα εργαστήρια δεξιοτήτων
- Καμία
- Δεν γνωρίζω

14. Σε περίπτωση ανίχνευσης ταλέντου ή χαρίσματος σε έναν μαθητή παρέχεται ενημέρωση, στήριξη και συμβουλευτική επαγγελματικού και εκπαιδευτικού προσανατολισμού; (επιλέξτε όσα ισχύουν)

*

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Στους γονείς
- Στον ίδιο τον μαθητή
- Στους εκπαιδευτικούς
- Δεν γνωρίζω

15. Έγιναν δράσεις μέσα στο σχολικό έτος που να φέρνουν κοντά τον μαθητή με την αγορά εργασίας και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι

16. Πόσες ήταν αυτές οι δράσεις (κατά προσέγγιση)

17. Με ποιους τρόπους /εργαλεία παρέχεται έγκυρη και πρόσφατη πληροφόρηση στους μαθητές για τις ικανότητες και δεξιότητες που ζητούν τα διάφορα επαγγέλματα; (επιλέξτε όσα ισχύουν) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- επισκέψεις σε χώρους εργασίας
- συνεντεύξεις με επαγγελματίες

- μελέτη προφίλ επαγγελμάτων από τα παιδιά και εκπόνηση projects περιγραφής ενός επαγγέλματος
- αξιοποίηση της επαγγελματικής πληροφόρησης της Εθνικής Πύλης Δια Βίου ΣυΕΠ του ΕΟΠΠΕΠ (π.χ. βίντεο επαγγελμάτων και ικανοτήτων)
- αξιοποίηση του ISCO-ESCO της Ε.Ε
- αξιοποίηση της πύλης CEDEFOP της Ε.Ε
- Τίποτα από τα παραπάνω
- Άλλο:

18. Ποια από τα παρακάτω εργαλεία του ΕΟΠΠΕΠ χρησιμοποιείτε στην τάξη; (επιλέξτε όσα ισχύουν) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Τεστ ενδιαφερόντων, αξιών και αποφάσεων
- Ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης 5 ικανοτήτων ζωής και σταδιοδρομίας
- Video επαγγελμάτων
- Θεματικοί κατάλογοι πληροφόρησης
- Άλλο:

19. Ποιες από τις παρακάτω δράσεις ΣΕΠ εφαρμόζονται στο σχολείο σας; (επιλέξτε όσα ισχύουν) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Προγράμματα αγωγής σταδιοδρομίας (π.χ. Σχολικοί αθλητικοί αγώνες, περιβαλλοντικά προγράμματα, φεστιβάλ κινηματογράφου, μαθηματικοί διαγωνισμοί)
- Εργαστήρια δεξιοτήτων
- Επαφές με την εκπαίδευση ή την αγορά εργασίας (π.χ. επισκέψεις σε χώρους εργασίας ή εκπαιδευτικά ιδρύματα)
- Χορήγηση εργαλείων Επαγγελματικού Προσανατολισμού
- Ατομική (συμβουλευτική) συνέντευξη
- Ομαδικά σεμινάρια Επαγγελματικού Προσανατολισμού Καμία από τις παραπάνω δράσεις

20. Κατά προσέγγιση, πόσες δράσεις ΣΕΠ εφαρμόζονται στο σχολείο σας ανά σχολικό έτος; *

21. Έχετε συμμετάσχει σε εργαστήριο δεξιοτήτων ως εκπαιδευτικός/ σύμβουλος; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

22. Ποια ή ποιες ικανότητες ανέπτυξε το εργαστήριο δεξιοτήτων; (Απαντήστε για το τελευταίο εργαστήριο που συμμετείχατε)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Βασικές ικανότητες (π.χ. γλωσσική, αριθμητική και ψηφιακή ικανότητα)
 Ικανότητες Σκέψης (π.χ. επεξεργασία πληροφοριών, σχεδιασμός και οργάνωση, Αντιμετώπιση προβλημάτων, Δημιουργική και καινοτόμος σκέψη)
 Ικανότητες Αυτοδιαχείρισης (π.χ. διαχείριση χρόνου, επίδειξη πρωτοβουλίας, λήψη αποφάσεων) Κοινωνικές και επικοινωνιακές ικανότητες (π.χ. συνεργασία σε ομάδες, άσκηση ηγετικού ρόλου) Σωματικές και χειρωνακτικές ικανότητες (π.χ. χρήση εξοπλισμού, αντοχή)
 Δεξιότητες και ικανότητες ζωής (π.χ. δημιουργική έκφραση) Αισθητηριακές ικανότητες (Ακουστικές, λεκτικές, οπτικές)
 Καλλιτεχνικές δεξιότητες (ζωγραφική, μουσική, θέατρο, φωτογραφία, χορός)
 Άλλο:

Μέρος Γ (συνέχεια)

23. Σε ποιο βαθμό πρέπει να διαφοροποιηθεί το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών για να μπορέσουν τα παιδιά να διευρύνουν τα ταλέντα τους;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

καθόλου

1

2

3

4

5

πολύ

24. Σε ποιο βαθμό κρίνετε αναγκαία την διαφοροποιημένη διδασκαλία των χαρισματικών μαθητών; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

καθόλου

1

2

3

4

5

πολύ

25. Ποιες ενέργειες απαιτούνται για τον εντοπισμό χαρισματικών μαθητών; *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Επιμορφωτικά σεμινάρια στους δασκάλους/ εκπαιδευτικούς
- Αλλαγή της διδακτέας ύλης
- Αλλαγή των βιβλίων
- Αλλαγή νοοτροπίας
- Συνέργειες με φορείς
- Άλλο:

26. Με ποιους φορείς πρέπει να αναπτύξει συνέργειες το σχολείο για την ενίσχυση των ταλέντων των μαθητών; (επιλέξτε τους σημαντικότερους κατά τη γνώμη σας) *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Υπουργείο Παιδείας
- ΕΟΠΠΕΠ
- ΙΕΠ
- Υπεύθυνοι ΣΕΠ/ΓΡΑΣΥΠ
- Ιδιωτικά Γραφεία ΣυΕΠ
- Επιχειρήσεις
- Επαγγελματικά επιμελητήρια
- Άλλο:

Μέρος Δ. Συμμετοχή Χρηστών στις Δράσεις ΣΕΠ

27. Μετράτε την πρόσβαση των μαθητών στις δράσεις ΣΕΠ που υλοποιείτε; *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι

28. Με ποιον τρόπο μετράτε την πρόσβαση των μαθητών σε δράσεις ΣΕΠ;

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Τα παιδιά συμπληρώνουν κάποιο έντυπο (Αίτηση/ δήλωση συμμετοχής)
- Τα παιδιά καλούνται να κάνουν αξιολόγηση του προγράμματος
- Καταγράφετε κατά προσέγγιση τον αριθμό των μαθητών
- Άλλο:

Μέρος Δ (συνέχεια)

29. Σε αυτές τις δράσεις η συμμετοχή των παιδιών είναι συνήθως *

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Περισσότερο από 70%
- Περισσότερο από 50%
- Λιγότερο από 50%
- Λιγότερο από 30%

30. Το σχολείο (ο δάσκαλος ή άλλος από το διδακτικό προσωπικό) ενημέρωσε τους γονείς γι' αυτές τις *
δράσεις

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Με προσωπικό τηλεφώνημα
- Με επιστολή
- Με έντυπο
- Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Μέσα από το παιδί, προφορικώς
- Άλλο:

31. Αν εντοπιστούν ειδικά χαρίσματα, ταλέντα, κλίσεις σε έναν μαθητή ενημερώνονται: *

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Ο διευθυντής
- Ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού
- Οι γονείς
- Ο δάσκαλος ειδικής αγωγής Άλλη υπηρεσία
- Κανένας από τους παραπάνω
- Δεν γνωρίζω

32. Οι μαθητές επιδεικνύουν ενδιαφέρον να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που *
διοργανώνονται από το σχολείο πέραν του σχολικού ωραρίου;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

33. Υπάρχει συνεργεία μεταξύ του συμβούλου σταδιοδρομίας και του διδακτικού προσωπικού πάνω σε θέματα που άπτονται της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού των παιδιών;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

34. Τηρούνται φάκελοι των παιδιών με επιτεύγματα, αριστεία ή επιδόσεις που θα χρησίμευαν ως δείκτες μέτρησης ενός ταλέντου;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι
- Δεν γνωρίζω

35. Μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;

*

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι

36. Με ποιον τρόπο μετράτε την ικανοποίηση των μαθητών ή/και των γονέων όσον αφορά τον βαθμό ανίχνευσης και καλλιέργειας των ταλέντων τους;

Μέρος Δ (συνέχεια)

37. Παρακολουθεί και αξιολογεί το σχολείο τα αποτελέσματα της ΣυΕΠ;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι

38. Με ποιο τρόπο γίνεται η παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της ΣυΕΠ;

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Έρευνα γνώμης / ικανοποίησης
- Εφαρμογή συστήματος ποιότητας / κριτηρίων ποιότητας Εφαρμογή κώδικα δεοντολογίας
- Παρακολούθηση της πορείας των μαθητών στην εκπαίδευση
- Άλλο: